

**T. C.
DICLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSESİ RESİM BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
SANATSAL İFADELERİNDE SANAT TARİHİ BİLGİSİNİN ROLÜ
(DİYARBAKIR VE GAZİANTEP İLLERİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Cansu ÇELEBİ

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. İrfan YILDIZ

DİYARBAKIR

2012

T. C.
DICLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSESİ RESİM BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
SANATSAL İFADELERİNDE SANAT TARİHİ BİLGİSİNİN ROLÜ
(DİYARBAKIR VE GAZİANTEP İLLERİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Cansu ÇELEBİ

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. İrfan YILDIZ

DİYARBAKIR

2012

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne

Bu çalışma jürimiz tarafından.....
Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan (imza)
:.....
(Akademik Unvanı, Adı-Soyadı)

Üye (imza)
:.....
(Akademik Unvanı, Adı-Soyadı)

Üye (imza)
:.....
(Akademik Unvanı, Adı-Soyadı)

Üye (imza)
:.....
(Akademik Unvanı, Adı-Soyadı)

Onay
Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

İmza
.....
Akademik Unvan, Adı Soyadı
Enstitü Müdürü
(Mühür)

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı, Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü'nde okuyan 12. sınıf öğrencilerinin sanatsal ifadelerinde sanat tarihi bilgisinin rolünü saptamaktır. Bu rolün belirlenmesi için sanat tarihi bilgisinden en çok yararlanan uygulama çalışmalarının yapıldığı atölye olarak tespit edilen İki Boyutlu Sanat Atölye ve Sanat Tarihi ders programları; etkinlikleri ve kazanımları çerçevesinde incelenmiştir.

Problem durumunda ortaya çıkan sorunların tespit edilmesi ve ölçülmesi amacıyla öğrencilere anket, öğretmenlere görüşme formu uygulanmıştır. Bu formlara yansıyan görüşler vesilesiyle öğrenci ve öğretmenlerin; sanat tarihi bilgisinin sanatsal ifadeye etkisi, Sanat Tarihi dersinin işlenişi, disiplin temelli sanat eğitiminin uygulanması ve bu okullarda verilen sanat eğitiminin niteliği konularında görüşleri alınmıştır.

Araştırma evrenini, Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi öğretmen ve öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada evren içinden örneklem olarak Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi ile Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi öğrencileri ve öğretmenleri seçilmiştir.

Diyarbakır ve Gaziantep Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümünde okuyan 12. Sınıfa devam eden 36 öğrencinin anket formu kullanılarak görüşleri alınmıştır. Bu okullarda görev yapan resim öğretmenlerinden 6 tanesinin de görüşme formu kullanılarak görüşleri alınmıştır.

Öğrencilere uygulanan anket formunda 25, öğretmenlere uygulanan görüşme formunda ise 11 adet soru bulunmaktadır.

Bu formlar sonucunda öğrencilerin edindikleri sanat tarihi bilgisini sanatsal ifadelerine yansıttıkları görülmüştür. Bu yansımanın en çok İki Boyutlu Sanat Atölye çalışmalarında görüldüğü tespit edilmiştir. Ayrıca sanat tarihi eğitiminin terminolojik ifade gücünü geliştirdiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin çoğu disiplinlerin birleştirilmesi ile gerçekleşen sanat eğitiminin verimli olacağı

görüştüğüdür. Ancak Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi'nden haberdar olmayan ve bu yöntemi kullanmayan öğretmenler de bulunmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre, sanat eğitiminin temellerinin oluşturulduğu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde; Sanat Tarihi dersinin 9, 10, 11, ve 12. sınıflara dengeli bir şekilde dağıtılması, sanat tarihi bilgisinin sanatsal ifadeyi olumlu yönde etkilemesi sonucu dikkate alınarak, bunu gerçekleştirecek Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi gibi çağdaş eğitim yaklaşımlarının öğretmenlere öğretilmesi ve kullanılması önerilmiştir.

ABSTRACT

The main objective of this research, studying the painting department of Fine Arts and Sports High School 12th grade students knowledge of art history to determine the role of students in their artistic expression. Most of this role to determine the knowledge of art history studies, workshops reference application identified as the curriculum in Two-Dimensional Art Studio and Art History; investigated within the framework of the activities and achievements.

In case of problems, and to determine issues arising from the survey to measure students, teachers administered interview form. Students and teachers reflected on the occasion of opinions on these forms; art historical knowledge of the effect of artistic expression, the operation of Art History course, the implementation of discipline-based art education and the quality of art education in these schools.

In this study, teachers and students opinions of Fine Arts and Sports College, have set the universe. In this study as the sample universe of Diyarbakir Fine Arts and Sports High School and Gaziantep Chamber of Commerce Fine Arts Sports High School students and teachers were selected.

There are 11 questions to teachers in the form of the interview. There are 25 questions in the questionnaire administered to students.

As a result of these forms of artistic expressions reflect students' knowledge of art history was acquired. Two-Dimensional Art Studio works most of the echo was recorded. In addition, History of art education were also developed in the expressive power of terminological most teachers are realized that combining the disciplines of the opinion that art education efficiently. However, some teachers are not aware of a multiple-field method and this method does not use Art Education.

According to the results obtained at the end of the research, formed the foundations of art education in Fine Arts and Sports High Schools, History of Art course 9th, 10th, 11th, and 12th classes distributed in a balanced way,

knowledge of art history, taking into consideration the result of a positive effect on artistic expression that will accomplish it, such as Multiple-Field Method of Art Education teachers teach and the use of modern educational approaches are proposed.

ÖNSÖZ

İnsanoğlu bütün çağlarda kendini aşmak, var olanı değiştirmek ve iyileştirmek arayışına girmiştir. Günümüzde de bu arayış devam etmektedir. 21. yy. bu arayışı yaratıcılık ekseninde şekillendirmektedir. Birçok ifade biçiminde yaratıcı, benzersiz olma özellikleri aranmaktadır. İnsanların üretimlerine yaratıcılıklarının yansması için sanat eğitimi gereklidir. Çünkü sanat eğitiminin en önemli amacı yaratıcı bakış açısı oluşturmaktır. Sanat yoluyla eğitilen bireylerin, özgün fikirler üretmeleri, hür kişilik özellikleri göstermeleri, sıra dışı yaşam biçimleri oluşturmaları beklenir.

Sanat eğitiminin bireyleri şekillendirme etkisinden yararlanılarak, belli bir kültür ve bilinç düzeyine ulaşmış, modern toplumlar oluşturulabilir.

Sanat eğitiminin tüm bu hedef alanlarını gerçekteştirmek disiplinler arası öğrenme alanlarının transferinin sağlandığı, bütünsel bir eğitim anlayışı gereklidir. Bu disiplinler sanat tarihi, estetik, uygulamalı çalışmalar ve sanat eleştirisidir. Öğrenciler sanat tarihi bilgisi sayesinde kendinden önceki ve uzaktaki sanat üretimlerinden haberdar olur. Böylelikle farklı kültürlerin özelliklerini, inançlarını, değerlerini yansıtan eserler anlaşılmış olur.

Sanat eğitimi alan kişinin sanat tarihi bilgileriyle beslenmesi, yarattığı biçime anlam vermesini sağlar. Bu sayede sadece çizen değil, bilimsel bakış açısıyla çalışmalarını sorgulayan öğrenci tavrı oluşacaktır. Sanat tarihi bilgisiyle donanan öğrenci eserlerine anlam katacaktır. Uygulamalardaki tek düzeligi ortadan kaldıran bu donanım, sanatçı kimliğinin temellerinin atılmasında da oldukça etkilidir.

Söz konusu araştırmada Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Resim Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin sanatsal ifadelerinde sanat tarihi bilgisinin rolü irdelenmektedir. Bu rolü saptamak amacıyla Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi ile Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi öğrenci ve öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler tabloladıştırılarak yorumlanmış ve değerlendirilmiştir. Bu sonuçlar ışığında

değerlendirmelere ulaşılmıştır. Son olarak da konuyla ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma boyunca sabrı ve yönlendirmeleriyle bana destek olan değerli hocam, tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. İrfan YILDIZ' a, Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi ile Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi öğretmen ve öğrencilerine, çalışmanın dilbilgisi yönündeki eksiklerini gideren Sevil Alparslan'a teşekkür ederim.

Tüm bu süreçte her türlü desteği gösteren ve hep yanımda olduğunu hissettiğim canım annem ve babama sonsuz teşekkür ederim.

Mayıs 2012

Cansu ÇELEBİ

İÇİNDEKİLER

ONAY	
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
KISALTMALAR CETVELİ.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	x

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	1
Problem Cümlesi.....	5
Alt Problemler.....	5
Araştırmanın Amacı.....	5
Araştırmanın Önemi.....	5
Varsayımlar.....	7
Sınırlılıklar.....	8
Tanımlar.....	8

BÖLÜM II

2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1.1. Eğitim.....	9
2.1.2. Sanat.....	9
2.1.3. Sanat Eğitimi.....	12
2.1.4. Sanat Eğitiminin Önemi ve Gerekliliği.....	16
2.1.5. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri ve Program Yapısı	20
2.1.5.1. Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Eğitim ve Öğretim..	22
2.1.6. Sanatsal İfade ve Uygulamalı Çalışmalar.....	24
2.1.6.1. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Program Yapısı İçinde Uygulamalı Çalışmaların Yeri	28
2.1.7. Sanat Tarihi.....	36
2.1.7.1. Sanat Tarihi İşleniş Yöntemleri.....	38
2.1.7.2. Sanatsal İfadede Sanat Tarihi Boyutu.....	45

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli.....	53
Evren ve Örneklem.....	53
Verilerin Toplanması.....	53
Verilerin Analizi.....	54

BÖLÜM IV**BULGULAR VE YORUM**

4.1. Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular	55
4.2. Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular.....	79

BÖLÜM V

TARTIŞMA	88
-----------------------	-----------

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	93
KAYNAKÇA.....	98
EKLER.....	102

KISALTMALAR CETVELİ

AGSL : Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

Çev. : Çeviren

ÇASEY : Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi

DGSSL : Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi

Ed. : Editör

GTOGSSL : Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

TABLOLAR LİSTESİ

<u>Tablo Numarası</u>	<u>Sayfa</u>
1- Sanat tarihi öğrenmenin gerekliliği.....	55
2- Edinilen sanat tarihi bilgisinin sanatsal gelişim açısından değerlendirilmesi.....	56
3- Okullarda verilen sanat tarihi bilgisini yeterliliği.....	57
4- Sanat Tarihi dersinde ezber yapma durumu.....	58
5- Sanat Tarihi dersinin ders saatinin artırılması gerekliliği.....	59
6- Sanat Tarihi dersi işlenirken görsel-işitsel (film, belgesel gösterimi, slayt gösterimi gibi) yer verilme durumu.....	60
7- Öğrencilerin yerel ve ulusal sanatçıları takip edip, sergilere gitme durumu.....	61
8- Öğrencilerin okullarında daha iyi bir sanat tarihi eğitimi verilebileceğine dair görüşleri.....	62
9- Öğrencilerin Sanat Tarihi dersinde öğrendiklerini çabuk unutma durumu.....	63
10-Öğrencilerin müze ziyareti yapma durumu.....	64
11-Sanat Tarihi dersinin öğrenciyi sanata ve sanatçıya ulaşma adına araştırmaya yöneltme durumu.....	65
12-Okullarda Sanat Tarihi dersi işlenirken farklı materyallerin kullanılma durumu.....	66
13-Öğrencilerin kendilerini geliştirmek için ders dışı araştırma yapma durumu.....	67
14-Atölye ortamında işlenen bir Sanat Tarihi dersinin sınıfta işlenene göre verim durumu.....	68
15-Sanat tarihi bilgisinden atölye çalışmalarında yararlanılma durumu.....	69

16-Atölye derslerinde öğretmenlerin sanat tarihi konularına değinme durumu.....	70
17-Öğrencilerin Üç Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanma durumu.....	71
18- Öğrencilerin Grafik Çalışmaları dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanma durumu.....	72
19-Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanma durumu.....	73
20-Sanat Tarihi dersinin öğrencilerin estetik değeri olan çalışmaları ayırt edebilmelerini sağlama durumu.....	74
21-Sanat Tarihi dersinde internetten yararlanma durumu.....	75
22-Sanat Tarihi dersinde kitaplardan yararlanma durumu.....	76
23-Öğrencilerin uygulama çalışmalarında teknik konusunda bilgi edinmek için sanat tarihine başvurma durumu.....	77
24-Sanat Tarihi dersinin öğrencilerin, sanat eserlerini inceleme ve değerlendirme yoluyla özgün görsel çalışmalar yapma becerilerini geliştirme durumu.....	78
25-Okullarda Sanat Tarihi dersinde gezi etkinliklerinin (müze, ören yeri, sergi...) düzenlenme durumu.....	79

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem Durumu

Modern dünya çok büyük bir hızla değişmektedir. Bu değişimin en önemli faktörü şüphesiz ki insandır. İnsan; çağlar boyunca çevresine yön vermiş, çevresi tarafından yönlendirilmiştir. Bu yönlendirmeler her zaman belirli gereksinimleri de beraberinde doğurmuştur. Örneğin; Mezolitik Dönem'deki bir bireyin avcılık yapabilmesi için güçlü olması dönemin doğurduğu bir gereksinimdir. Günümüz çağı ise, teknoloji, bilgi ve hız çağıdır. 21. yy. bireylerden yaratıcı, çabuk karar veren ve sorgulayan bir bakış açısı talep etmektedir. Bu noktada en önemli görev eğitime düşmektedir. Çünkü bu nitelikler ancak eğitim süreciyle kazandırılabilir.

Bireylerin yaşam kalitesini artırmada olumlu etkisi olan sanat, bu amaç doğrultusunda eğitim sistemine dahil edilmiştir. Daha nitelikli bir yaşama ulusça duyulan özlem, sanatı eğitim sistemi içinde bir zorunluluk haline getirmiştir. Bu bağlamda sanat, öğrencinin eğitiminde giderek daha etkin bir rol üstlenmek durumundadır (Kırıçoğlu ve Stoktocki, 1997: 31). Sanat eğitimi denince sanatçı yetiştiren öğretimden, boş zamanları değerlendirmek amacıyla yapılan yaratıcı etkinliklere ve folklor çalışmalarına dek çeşitli boyutlar anlaşılmaktadır. Kavramın içinde kullanılan "eğitim" ve "sanat" sözcükleri zaten tek başlarına geniş kapsamlı kavramlardır. Sanat eğitiminde sanatın mı öğretileceği, yoksa insan eğitiminin mi ilk amaç olacağı sorularıyla belirlenen değişik anlayış ve tutumlar, dolayısıyla sanat eğitimi kavramı evrensel olarak da bir sorunsal yaratmaktadır (San, 2003a: 13). Bireyin eğitilme sürecinde sanat, aktif rol oynayan bir faktör olarak düşünülmelidir. Verilen eğitimle kaynaşmış sanat, öğrenciye; pratik düşünme, hızlı karar verme, yaratıcı fikir ortaya koyma gibi özellikler kazandırır. Birey sadece kavramsal bilgilendirmelerle, düşünme

yetisinin geliştirilmesiyle ve yeni bilgilerin nakli ile eğitilemez. Bu eğitilme sürecine estetik ve pratik düşünme, yeti ve yeteneklerinin de dahil edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, sanatı bilişsel alanın önemli ve vazgeçilmez bir parçası olarak görmek, tam anlamıyla “eğitilmiş insan” yetiştirmeye daha gerçekçi yaklaşmak demek olacaktır (Prey: 1973, Aktaran: Kırıçoğlu: 2005).

Sanat eğitimi birtakım sorunlar içermektedir. Bunlardan en önemlisi, sanat eğitimi alanının görsel-yoğrumsal sanatlarla ilgili bölümünün zaman içinde değişen amaçları dolayısıyla, sanat eğitiminin dar ya da geniş kapsamlı anlaşılması ve bu eğitimin içinde yer alan bileşenlerden kimi zaman birinin, kimi zaman diğerlerinin vurgulanmasının istenmesiyle, tam bir açıklığın bir türlü getirilememiş olmasıdır (San, 2003a: 27). Sanat eğitiminin bu durumu sanatın öğretimini olumsuz yönde etkilemiştir. Bugüne kadarki uygulamalarla “Eğitimde Sanat” yaklaşımının, çocuğun ve gencin sanat eğitimine katkısı çok az olmuştur. Gençlerimizin birçoğunun Leonardo’dan başka ressam tanımadıkları, Picasso’ya yazar, Fikret Mualla’ya besteci dedikleri düşünülürse, buna kültürel eksikliğimiz de eklenirse uygulamadaki yetersizlik açık bir şekilde anlaşılır (Kırıçoğlu, 2005: 46). Kültürlenme, sanatçıların eserlerinin incelenmesi, terminolojik yeterlilik, öğrencinin sanatsal ifadesine getirdiği artılar gibi kazanımları ile sanat tarihi bilgisi bu olumsuzluğu giderme yönünde başvurulabilecek esas öğedir.

Ülkemizdeki ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında sanat eğitimi, (büyük kentlerde) genellikle branş öğretmenleri tarafından verilmektedir. Buna rağmen sanat eğitiminde görev alan öğretmenlerin sadece bir yöntem üzerinde yoğunlaştıkları, birbirinden kopuk, bağımsız proje veya etkinliklerle yetinerek sanatsal bilgi birikimleri, deneyimleri ve ilgilerine göre seçtikleri yöntemlerle işledikleri görülmektedir (Artut, 2009: 133). Eski eğitim anlayışına göre eğitilen öğretmenlerin yeni öğretim yöntem tekniklerini bilmemeleri, alandaki değişiklikleri takip etmemeleri neticesiyle, verdikleri eğitimi güncelleyemedikleri görülmektedir. Öğretmenlerin birçoğunun uygulama ağırlıklı ders vermeyi bilgi ağırlığı olanlara tercih ettiği bilinmektedir. Bunun nedeni sanatsal ifade içeren çalışmaların yanı sıra sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetiğin nasıl

öğretileceğinin, öğretilmesinin öğrenciye neler kazandırabileceğinin üniversitede verilen eğitimle öğrenilmemesidir (Özsoy ve Alakuş, 2009: 106). Okulların fiziksel yapılarında var olan eksikler, idarecilerin sanat eğitime gereken ciddiyeti göstermemeleri sebebiyle yeni sistem çerçevesinde eğitilen eğitimcilerin de öğrendikleri yöntem teknikleri uygulayamadıkları bilinmektedir. Derse giren öğretmen; sanat eğitimi verme adına uygulama çalışmalarıyla sınırlı kalmış, sanat derslerinde kazandırması gereken sanat tarihi, estetik, eser incelemesi gibi kuramsal alanlarla öğrencileri zenginleştirememiştir. Bu durum Kırıçoğlu'nun ifadelerinde de yer bulmuştur. *“Bugüne kadar okullarda sanatın salt uygulanmasına yani işlik çalışmalarına önem verilmiştir. Bu nedenle öğrenciler sanatsal dili, bir sanat yapıtına nasıl bakılacağını, sanat tarihini öğrenememişlerdir”* (Kırıçoğlu ve Stoktocki, 1997: 31).

Uygulama ağırlıklı bakış açısıyla oluşturulan sanat eğitimi anlayışı bilginin gücünü ve önemini göz ardı etmektedir. Böyle bir anlayışla oluşturulan sanat eğitimi topluma kabul ettirmek güçtür. Sanatı daha etkili öğretmek için sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik gibi alanlara başvurmak zorunludur (Özsoy ve Alakuş, 2009: 107). Bu alanların desteğiyle oluşturulan sanat eğitimi, disiplinlerin etkileşimini ihtiva etmektedir. Disiplinlerin temelli sanat eğitimi, öğrencinin teorik alt yapısını ve teknik becerisini geliştirmektedir. Sanat tarihi bilgisinin edinilme sürecinde eserle muhatap olduğundan eleştiri ve estetik alanlarındaki öğrenmeler ile teorik alt yapı oluşmaktadır. Atölye dersleri ile de teknik beceri kazandırılmakta, öğrenilen plastik unsurlar aracılığı ile duygu ve düşüncelerin yansıtılması sağlanmaktadır. Bu noktada önemli olan kuramsal derslerin nasıl işlendiği ve diğer alanlara, özellikle uygulama yapılan derslere transferinin sağlanmasına yönelik neler yapıldığıdır.

Sanat derslerindeki öğrenme süreci yapma-görme ve söyleme (anlatma) ile oluşur. Bu üç etkinlik birbirini tamamlar, birbirinin içine girer, ayrılmaz biçimde kenetlenir ve öğrenme denen olguyu meydana getirir (San, 2003a: 149).

Sanatsal ifade gücü yüksek insanların çabalarının izlenmesi ve çalışmalarının taklit edilerek tekrarlanması veya öğrenilmesi; bu yaratılan ürünlerden yola çıkarak verilecek eğitimle, yeni sanat eserlerinin yaratılması ya

da bireylerin zevk ve duygularının geliştirilmesi mümkün olmaktadır. Bu ifade; sanatın, öğretilen bir disiplin olarak yapılandırılması halinde eğitimine ve öğretimine imkan olduğunu açıklamaktadır (Özsoy, 2007: 15).

Sanatçı yetiştirmede temel eğitim verme görevini üstlenmiş kurumlardan olan Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde verilen eğitimin genel olarak incelendiği bu çalışmada birçok saptamaya yer verilmiştir. Kısa bir ifadeyle; öğrencilerin ortaya koyduğu eserlere yansıyan sanatsal birikimlerinin şekillenmesinde, sanat tarihi bilgisinin oluşturduğu kültürlenme ve bilgilenmenin etkisi oldukça fazladır. Atölye derslerinde yapılan uygulama çalışmalarının sözü edilen sanatsal birikim ile temellenmesi için sanat tarihi bilgisinin tam olarak öğrenilmesi gereklidir. Bu alt yapıyı oluştururken kullanılan yöntemler, öğrencilerin öğrenmelerinin büyük bir kısmının olduğu derslerin ne şekilde işlendiği, derslerdeki konu alanları, bu derslerin birbirleriyle etkileşimleri çalışmanın çerçevesini oluşturmuştur.

Problem Cümlesi

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencilerinin sanatsal ifadelerinde sanat tarihi bilgisi ne derece etkilidir?

Alt Problemler

- Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nin Resim Bölümü'ndeki öğrencilerde sanat tarihi bilgisi oluşturma adına neler yapılmaktadır?
- Sanat Tarihi dersini işleyen öğretmenler hangi yöntem ve teknikleri uygulamaktadır?
- Sanat Tarihi dersinin işlenmesine yönelik var olan eksiklik ve yanlışlıklar nelerdir?
- Öğrencilerin Sanat Tarihi dersine yönelik tutumları ve görüşleri nelerdir?
- Uygulanan Sanat Tarihi dersi öğretim programı yeterli midir?
- Sanatsal ifadenin yansıma fırsatı bulunduğu derslerde sanat tarihi bilgisi ne düzeyde açığa çıkmaktadır?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde okuyan Resim Bölümü öğrencilerinin sanatsal ifadelerinde sanat tarihi bilgisinin etkisini saptamayı amaç edinmiştir.

Araştırmanın Önemi

Sanat eğitiminin en önemli amacı olan eğitilmiş bakış açısı yaratmak ancak bütünsel bir yaklaşımla mümkündür. Sanat disiplinlerinden örüntüsel bir şekilde yararlanılarak verilen eğitimle bu bütünlük sağlanabilir. Uygulama etkinlikleri, sanat tarihi bilgileriyle beslendiği zaman öğrenciler için anlamlı bir zemine oturur. Bu araştırma ile Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde okuyan Resim Bölümü öğrencilerinin sanatsal ifadelerinde sanat tarihi bilgisinin rolü irdelenerek sanat eğitimcilerinin bu yaklaşımı kullanmasının gerekliliği belirtilmiştir.

Sanat eğitimi veren okullardaki sanat dersleri birbirinden farklı öğrenme alanlarına hitap etmektedir. Bu derslerdeki konulardan bazıları öğrencilerin çizim yaparak kendilerini ifadelerine olanak tanırken bazıları sanat tartışmalarıyla, yazılarla sanatsal görüş belirtmeye imkan verir. Bağımsız konu öbekleri halinde verilen sanat eğitiminin başarı getiremeyeceği açıktır. Bu durumda sanat yolu ile geliştirilen yaratıcılığın ancak planlı ve programlı bir eğitimle gerçekleşeceği açıktır. Bir gerçekten ötekine, bir konudan diğerine atlanarak yapılan sanat derslerinde ne öğrenme olur, ne de yaratıcılık gelişir (Kırıçoğlu, 2005: 7). Derslerin öğrenme alanlarının birbirine transferinin gerçekleşmesiyle beraber verimin artacağı düşünülmektedir. Amerika Ulusal Görsel Sanatlar Eğitimi Kurumu (The National Art Education Association NAEA) estetik araştırmayı, sanat eleştirisini, sanat tarihini ve sanat üretimini kaynaştıran bir sanat eğitimi programını önermektedir. Bu önerinin amacı sanat eğitimi alan bireyleri; sanatla ilgili sorular sormaya, tartışmalara katılıp fikirlerini ifade etmeye, sanatla ilgili araştırmalar yapmaya, sanatı öğrenmeye ve sanat yapmaya teşvik etmektir (Özsoy, 2007: 127). Herhangi bir sanat alanında yetkin olunması için sadece yaratıcı becerilerin kapsadığı uygulama alanları yeterli

değildir. Bu yaratıcı beceriler kuramsallıkla çevrenmeli, teknik altyapı tarihsel süreçle harmanlanarak uygulama becerileriyle içselleştirilmelidir.

Sanat eğitiminde ağır basan eğilimler kuramsallığa karşı çıkanlar ile kuramsallıktan yana olanlar arasındadır. Günümüz sanatında bu karşıtlık şu şekilde vücut bulmuştur; sanatsal süreçte öznelliği vurgulayan görüşlerle, sanatsal sürecin kuram ve kavramlarla yönetilmesini savunanların eğilimleri. Özellikle ikinci eğilim, öğretilebilirliği bakımından sanat dersi için bir şanstır (San, 2003a: 202). Buna ek olarak öğrencilerin sadece sanatsal yaratıcılıklarının zenginleştirilip geliştirilmesiyle yetinmemek gerekir. Görsel ve dokunsal sanatların çeşitli kültürel ve tarihi çevreyle olan ilişkilerinin öğrencilere kavratılmasına yönelik yetenekleri de eğitimle yapılandırılır (Özsoy ve Alakuş, 2009: 60).

Görsel sanatlar dersinde öğrencilerin yaptığı ürünler hakkında düşünmesini sağlamak, her zaman aynı konuların çizilip boyanmadığı ve ezberin olmadığı uygulamalar gerçekleştirmek; sorgulamanın ön plana çıktığı, öğrencilerin derse aktif katılımının sağlandığı bir program ile etkin öğrenme gerçekleştirmiş olacaktır. Böylece öğrenciler okul yıllarında ve okul dışında da görsel sanat konusunda bilgi elde ederek, öğrenerek ve edinilen bilgiyi kalıcı hale getirerek sanatı, sanatçıyı ve eserini anlamada avantajlı olacaktır (Alakuş vd., 2009: 15).

Sanatta öğrenme oldukça karmaşık ama yine de dizgesel bir süreçtir. Bu süreç içinde kimi bilgileri kavrama zaman alır. Kimi çalışma çok tekrar ister. Çalışmaların tümü ise deneyimlerin, araştırmaların sürekliliğini sağlamak için alıştırmayı, güç harcamayı gerektirir. Böyle bir öğrenme bir projeden ötekine, bir gerçekten ötekine atlayarak gerçekleşmez. Sanatta öğrenme bir sürekliliğin sonucunda olur (Kırıçoğlu, 2005: 11). Bu öğrenmelerin çoğunluğunun okulda gerçekleştiği açıktır. Özellikle bazı kritik davranışların (bilişsel, zihinsel, duyuşsal ve artistik-estetik) öğrencilere kazandırılmasını sağlayan öğrenmenin okul yaşantısı içerisinde gerçekleşmesinin özel bir anlamı vardır. Çünkü en sağlıklı öğrenme ve öğretme süreçleri okul ortamında gerçekleşir. Dolayısıyla bu süreçlerin istenen sonuçları alıp vermesi, onları

oluşturan öğrenme yaşantılarının uygun ve etkili yaşantılar olup olmasına bağlıdır (Artut, 2009: 95). Bu gerçeklerden hareketle güncellenmiş bir programla var olan bu tür eksikliklerin giderilmesi durumunda, ilerideki sanatçıların temelden daha sağlam bir şekilde yetişeceği düşünülmektedir.

Varsayımlar

Araştırmadaki varsayımlar şunlardır:

- 1- Seçilen kaynak ve dokümanlar araştırmaya ışık tutacak niteliktedir.
- 2- Çeşitli kaynaklardan sağlanan bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.
- 3- Görüşme formunda ve ankette yer alan sorular, araştırmada cevap aranacak sorular için yeterlidir.
- 4- Görüşmeye katılan öğretmenler ve öğrenciler sorulara içtenlikle cevap vermişlerdir.
- 5- Seçilen örneklem evreni temsil etmektedir.
- 6- Toplanan veriler geçerli ve güvenilirlidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi ile Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi öğrencileri ve öğretmenlerinin görüşleriyle ve 2011-2012 öğretim yılı ile sınırlıdır.

Tanımlar

Assemblage: 20. yy sanatında görülen bir davranış ve sanatsal üretim biçimi. Sanat yapıtını boyama, çizme, resmetme ve yontma gibi eylemlerle oluşturmayı yadsıyarak, onu sanatsal amaçlarla ortaya konmamış doğal ya da endüstriyel nesnelere veya parçaların yeni bir düzen içinde bir araya getirilişiyle üretmeyi öngörür. Yapıt, zaten önceden de varolan öğelerin yeni bir düzen yerleştirilişiyle yaratılır (Sözen ve Tanyeli, 2005: 29).

Eğitim: Bireyde istendik yönde davranış değişikliği oluşturma sürecidir.

Öğretim: İnsan yaşamının belli kesimlerinde kazandırılan, plânlı, programlı, destekli, genellikle bir belge ile sonuçlanan süreçtir.

Röprodüksiyon: Bir sanat ürününün, özellikle resmin genellikle basım yöntemleri kullanılarak çoğaltılması demektir. Röprodüksiyonu kopyadan ayıran özellik, onun taklit olmayıp, yalnızca özgün yapının özgün tekniği dışında bir teknikle yeniden üretilmesidir.

Sanat: Sanatın tanımı, Yolcu'nun (2009: 3) "Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri" adlı kitabında, Tolstoy'un belirttiği şekliyle "insanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk veya kelimelerle belirlenen biçimlerle ifade etme ihtiyacından sanat ortaya çıkmıştır."

Sanat Eğitimi: Sanat eğitimi bireylerin zihinsel, duygusal, bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik duygularının geliştirilmesi, yeteneğinin olgunlaştırılması ve yaratıcılığının artırılması için yapılan eğitim çabasıdır. (Keser, 2009: 296).

Sanatsal İfade: Sanatçının eserine yansıttığı algılarının, sezgilerinin, yaşam şeklinin, yaratıcılığının ve onu özel kılan görme biçiminin bütünüdür (Kurt, 2009: 4). Bir sanatçının algıladığı sanat dışı gerçekliği bir sanat yapıtında somutlaştırması ve sanatsal gerçekliğe dönüştürmesi işlemidir (Sözen ve Tanyeli, 2005: 22).

Sanat Tarihi: Sanat tarihi, sanatın doğuşundan günümüze kadar, dünyada var olan tüm sanatçı ve sanat yapıtlarının en genel anlamda analizlerini yapan ve görsel sanatların tarihsel evrimini inceleyen akademik, bilimsel bir disiplindir (Artut, 2009: 59).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nin Resim Bölümü öğrencilerinin sanatsal ifadelerinde sanat tarihi bilgisinin etki düzeyinin irdelendiği araştırmanın dayandığı belirli kuramsal açıklamalara yer verilmiştir.

2.1. Eğitim

Eğitim en yaygın bilinen ifade şekliyle bireyde istendik yönde davranış değişikliği oluşturmaktır. Ancak daha çeşitli tanımlamalar da yapılabilir. Eğitim insanın kendisi ya da başka biri üzerinde, bilinçli olarak istenilen yönde davranış değişiklikleri yapmak üzere, etkide bulunma sürecidir. Örneğin; “beşikten mezara eğitim” gibi. Eğitim, kültür kalıtımının aktarılma sürecidir. Örneğin; örgün ya da yaygın eğitim, okul içi ya da okul dışı eğitim gibi. Eğitim, hayatın herhangi bir aşamasında, o ana kadarki davranış değişikliklerinin tümü ya da birikimidir. Örneğin “üniversite bitirmiş” “özel eğitim almış” gibi (Özsoy ve Alakuş, 2009: 38).

Öğretme, özellikle okul, sınıf ortamında oluşturulan amaçlı etkinliklerin tümüne denir. Bir başka tanıma göre öğretme, “önceden saptanmış hedeflere en etkili biçimde ulaşmak üzere uygun yöntem, personel, araç ve gereç kullanma sürecidir” şeklide tanımlanabilir. Martin Heidegger'e göre öğretme, öğrenmeden daha zordur. Gerçek öğretmen, öğrenmeyi öğretmekten başka bir şey öğretmez. Öğretme sürecinde tek ve mükemmel bir yöntem ve tekniğin olamayacağı bilinmelidir (Artut, 2009: 97).

2.2. Sanat

Eğitimin bireyi şekillendirme amacıyla kullanabileceği araçlardan biri de sanattır. Sanat; iletişim kurmak, düşünceleri ifade etmek, dilekleri ve duyguları iletmek için tarih boyunca insanlığa hizmet etmiştir. Sanat insanoğlunun hayale

biçim, çevreye düzen vermek ve gelecekte önemli bir işi amaç edinmek için kullandığı köklü bir yoldur (Özsoy, 2007: 125).

Sanatın ne olduğu konusu çağlara, toplumlara ve sanat alanına göre bazı değişiklikler göstermektedir. Yüzyıllar önce insanların hayatta kalma, üreme gibi eylemlerini içeren, çok geniş bir bakış açısıyla insanların tüm davranışlarını tanımlamak için kullanılırken günümüzde yaygın olarak görsel sanatlar için kullanılan bir kavram olagelmıştır. Daha geniş bir perspektifle sanat, din ve bilim gibi insanın bütün diğer uğraşlarından doğan yaratıcı gücü için kullanılmıştır. Sanatın belli bir tanım çerçevesine sıkıştırılmayacak kadar yoğun olduğu ve bu yüzden tanımlanamayacağı sık sık tartışılır. Ancak, Keser'in (2009: 292) belirttiği gibi bu tartışmaları sonlandıracak bir tanıma ulaşılamamış olsa da bazı tanımlar yapmak mümkündür. Sanatın evrensel dil olarak görülen İngilizce karşılığı art, Latince bir terim olan ars teriminden gelir. Bu teriminin anlamı düzenlemedir. Sanat; insanın doğanın yerine, el becerisi ve düşünce aracılığıyla yaptığı şeyler, insan yaratıcılığının ürünleri, güzel ya da anlamlı şeylerin üretilmesi, gözlem, uygulama ve çalışma yoluyla üstün nitelikli bir öğrenme yeteneği olarak tanımlanabilir.

Günümüzde milyonlarca kişinin kitap okuması, müzik dinlemesi, tiyatroya, sinemaya gitmesi, sanat ürünleriyle buluşması, bir oyalanma, zaman geçirme etkinliği olarak yorumlanamaz. İnsanlar bu gibi yollarla kendi yaşantılarından farklı yaşam biçimlerine geçmek isterler. Diğer bir ifadeyle yaşamlarını renklendirmenin, doyurucu hale getirmenin arayışı içindedirler. Toplumu oluşturan birey bu arayışa, kendini aşmak istediği için girer. Sanat yoluyla, başkalarında kendi yaşantısı olabilecek yaşantıları görüp onları kendinin kılarak çevreyle bütünleşebileceğini sezer.

Sanat sadece duygu, düşünüyü ve imgelerin ifadesi de değildir. Kişiyi eleştirel bir bakış açısı kazandırır. Bu bakış açısı bile sanatın işlevlerinin sınırını belirleyemez. Sanat aynı zamanda insanın yapabileceklerine (gizil gücüne) sonsuz deneyim olanağı veren bir alandır. Sanatta sürekli araştıran, sürekli yenilenen bir yaratıcı süreç yaşanır. Bu sanatçı duyarlılığın yaratıcı serüveni hiç bitmez, aksine artarak sürer. Picasso'nun bir resminde izlenen yaratıcı süreç,

aynı zamanda sanatçının yaşam boyu bir yapıttan öteki yapıta geçerek sergilediği yaratıcı serüvendir (Kırıçoğlu, 2005: 50).

Sanat, toplumsal kimliğin bir aracı olarak düşünüldüğünde lüksten öte bir gerekliliktir. Eğitimci Ernest Boyer “Sanat, insanlığın en geçerli ve evrensel dilidir. O, bir süs değil, aksine iletişimin zorunlu bir parçasıdır. Bu nedenle çocuklarımıza uygarlığın en değerli sanat eserlerini anlamalarını ve algılamalarını sağlayacak bilgileri vermek zorundayız” derken görsel sanatlar eğitiminin önemini vurgulamaktadır. “Görsel sanatlar olmak zorundadır ve doğru bir eğitsel sürecin tamamlayıcı unsurudur” sözleriyle Harvard Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Öğretim Üyesi ünlü düşünür ve eğitimci Nelson Goodman, eğitim olgusunun önemli bir parçası olan görsel sanatlar eğitiminin göz ardı edilmemesi gerektiğini belirtmektedir (Hurwitz Day, 1995, Aktaran: Özsoy, 2007: 127). Sanatla çevrelenmiş eğitim politikaları üretmenin ülkelerin eğitim sistemlerine bireyler üstü artılar kazandıracığı, sadece sanat öğretimi bağlamında değil, diğer öğrenme alanlarının öğrencilere kazandırılması sürecinde sanatın bireyi şekillendirmedeki etkisinden faydalanılabileceği bu görüşlerden anlaşılabilir.

Sanat; eğitimde, amaçlanan değerlere ulaşmak için yararlanılabilecek temel alan olarak, bir araç olarak algılanmıştır. Sanatın öğretilmesinin söz konusu olmasıyla 1960’lı yıllarda ilk kez disiplin odaklı programlar gündeme gelmiştir. Bu yaklaşım daha sonra sanat eğitiminde estetik, sanat tarihi, sanat eleştirisi ve uygulamalı çalışmaları bir arada ihtiva eden programların oluşturulmasına zemin hazırlamıştır. Disiplin Odaklı Sanat Eğitimi Yöntemi, 20 yılı aşan bir zamanda bütün dünyada yer edinmiştir. Admund Felman, araştırmacı eleştirci adıyla eleştirel düşünme sistemi getirmiştir. Bu sistem sanat eğitime tanımlama, çözümleme, yorum ve yargı aşamalarını kazandırmıştır. Bu kuramı, dört belli başlı sanat kuramı ile ilişkili estetik araştırmalar yönünde geliştirmiştir. Micheal Parsons estetik görüş aşamalarını, Mary Erickson sanat tarihsel yaklaşım aşamalarını saptamıştır (Kırıçoğlu ve Stoktocki, 1997: 19).

Sanatın öğretiminin gündeme gelmesi beraberinde bu öğretimi gerçekleştirecek eğitmen sorununu da doğurmuştur. Sanat eğitimcisi ihtiyacını

gidermek amacıyla özellikle gelişmiş ülkelerde (Örneğin ABD’de NAEA, CSEA, İngiltere’de NSEAD ve UNESCO destekli uluslararası INSEA gibi) güçlü mesleki sanat eğitimi örgütleri ortaya çıkarılmış ve geliştirilmiştir. Sanat eğitimi literatürünün etkili unsurları olarak yayınların, üniversitelerde iyi oluşturulmuş öğretmen eğitimi programlarının ortaya çıkışı, aydın ve geniş bir sanat eğitimcileri grubunun oluşumuna öncülük etmiştir (Özsoy, 2007: 125).

2.3 Sanat Eğitimi

Daha modern ve çağdaş bir toplum oluşabilmesi için belli bir kültür ve bilinç düzeyine ulaşmış bireylere gereksinim vardır. Bu bireylerin yetiştirilmesinde sanat eğitiminin etkisi mevcuttur. Sanat eğitimi; genel anlamıyla sanat yoluyla öğrenciyi eğitmek demektir. Bireylerin sanat eğitimiyle özgün fikirler üretmeleri, hür kişilik özellikleri sergilemeleri beklenir.

Sanat eğitiminin, sanatsal ürün oluşturmak için eğitim süreci içerisinde sınırlandırılmaması gerektiği Read’in ifadelerinde yer bulmuştur. *“Sanat için eğitimi değil, daha iyi bir deyişle, görsel ya da plastik alanlarda bir eğitimi değil, eğitimin belli bir formunu amaçlıyorum; kendini ifade etmenin tüm biçimlerini, yazın, şiir, müziği de içine alan birleştirici ve bütünleştirici bir yöntemi talep ediyorum. Belki bunun için estetik eğitim deyimini en uygun kavramdır. Bununla amaçlanan, insanın bilincinin, us’unun ve yargılama gücünün temelinde yatan duyunun eğitimi olmalıdır (Read, 1943, Aktaran: San, 2003: 134).”*

Sanat eğitimi; eğitilen bireyi sanatçı adayı olarak görmekten çok yetiştirdiği her bireyi yaratıcılığa yönlendirip, onun bilişsel, duyuşsal ve duygusal eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir bakış açısını gerektirir. Sanat eğitimiyle; kişinin estetik yargı yapabilmesi amaçlanırken, yeni biçimleri hissetmesi ve heyecanı doğru biçimde yönlendirmesi öğretilmeye çalışılır (Yolcu, 2009: 93).

Sanat eğitiminin en önemli amacı görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğretmektir. Sanat eğitimiyle bakmayı değil görmeyi, duymayı değil işitmeyi, ellerle yoklamayı değil dokunulana duyumsamayı öğretmek esas amaçtır. Bu şekilde yaratıcılığın gerekleri sağlanmış olur. Kişinin çevresini

hakkıyla algılayıp onu biçimlendirmeye yöneltmesi için, bu gerekli koşuldur (San, 2003b: 25). Bu algılamanın gerçekleşmesi için görme eyleminin gerçekleşmesi gerekir. Görmeyi öğrenmek, sanat eğitiminin kazanımları için temel niteliğindedir. Matisse'in dediği gibi "Görmek yaratmanın başlangıcıdır".

Görmeyi öğrenmek; işaretler ve simgeler dünyasında estetik ve sanatsal olanı ayırt etmeyi sağlar. Bu sayede öğrenci; görsel alan içine giren sanat yapıtlarındaki renk, çizgi, form, doku gibi değerleri kendi ürünlerine aktarabilir. Aynı zamanda kendi üretimlerindeki nitelikleri algılayabilir (Kırıçoğlu, 2005: 126).

Sanat eğitimi, öğrencilerin yaratıcılık gücünü ve potansiyellerini geliştirmekle beraber estetik düşünce ve bilinci örgütlemek imkanı sağlar. Bu açıdan her yaşta birey için gereklidir ve insan hayatında önemli ölçüde bir yer tutar. Sanat eğitiminin insan hayatındaki önemi; gözlem yapma, orijinalite, buluş, pratik düşünceyi geliştirme ve kişisel yaklaşımları destekleme bağlamındadır. Çünkü sanat bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği ve yardımlaşmayı, doğruyu seçmeyi ve ifade etmeyi, bir işe başlayıp bitirme sevincini yaşamayı ve üretken olmayı sağlar. Olayları, olmadan da beyinde gerçekleştirebilme gücünü artırır. Bireyin el becerisini geliştirir ve sentez yapmasına yardımcı olur (Yolcu, 2009: 93-94).

Sanat eğitiminde görsel algı, bir duyuşsal ayırmsama yani figür, fon ve ayrıntıların ayırmsanması ve bir nesnenin görsel özelliklerini kavrama ile ilintilidir. Bir sanat eseri pek çok elemandan meydana gelmiş olabilir ancak o bir bütündür ve öyle algılanır (Alakuş vd., 2009: 150).

Sanat eğitiminin sanat dersleri çerçevesinde ele alınması bazı sorunlar doğurur. Bu derslere nasıl yaklaşılması gerektiği, uygulanacak yöntem ve teknikler bu sorunlardan bazılarıdır. Ancak en temel sorun sanatın nasıl öğretileceğidir.

Sanat nesnesinin derinliklerine inilmesi için sanatın dilinin öğrenilmesi lazım gelmektedir. Derinlere inildikçe estetik deneyim elde etme süreci başlar ve sanat eserini anlama, çözme gibi estetik deneyimler elde edilir. Bu süreç

sonunda anlaşılan eser daha anlamlı ve kalıcı hale gelir. Tüm bu adımlar sanat eserine değer verilmesinin ve sanat ürünlerine, sanatçısına saygıyı, onu korumayı ve gelecekte de sanat ile sürekli, karşılıklı alışveriş içerisinde olunmasını sağlar. Sanat eğitiminin bu yöntemle işlenmesi, öğrencileri ezbercilikten uzaklaştırır. Bu nedenle sanat eğitiminde bireylerin özellikle öğretim sürecine etkin olarak katılımları önemlidir (Alakuş ve Mercin, 2005: 36-46).

Sanat eğitiminin tek yönlü bakış açısından, ezbercilikten arındırılması eleştirel bir yaklaşımla sağlanabilir. Bu eleştirme güdüsünün öğrenciye kazandırılması demek sadece sanat eserinin değil tüm çevrenin sorgulanması demektir. Bu sayede yaratıcılığın önündeki engeller kaldırılmış olur ve özgün eser sıfatına nail olabilecek üretimler yapılır.

21. yüzyıla girmekte olduğumuz şu günlerde eğitim sistemimizin tekrar sorgulanması, çağın değişen şartlarına göre yeniden düzenlenmesi gereklidir. Ezbere dayalı, öğretmen merkezli eğitim yerine yaşayarak öğrenmeyi hedefleyen araştırmaya dayalı, öğrenciyi aktif kılan öğrenme modeli geliştirilmelidir. Eğitimin her aşamasında bireyin yaratıcı gücünün geliştirilmesi, bilginin kalıcı olarak uygulamaya geçirilebilmesi hedeflenmeli, iraksak düşünme geliştirilmeye çalışılmalıdır. Iraksak düşünme, önceden hiçbir şeyin belirlenmemiş olduğu, türlü doğrultularla özgürce yol alan düşünmedir. Çözülecek sorunu keşfederek, çözüme varmak için hangi evrelerden geçileceğini, hangi adımları atacağını önceden bilmeden, yeni ve özgün düşünüyü, çözümü ortaya koyar. Ezberci araştırma ve görsellikten uzak, bilgi bombardımanına dayalı eğitim sistemimizin yerini, öğrencilerde kalıcı öğrenmeyi sağlayacak araştırmaya dayalı öğrenmeye bırakmalıdır (Buyurgan, 2000a: 32)

Sanatı eleştirel bir gözle algılayan, sorgulayan ve değerlendiren çocuk her ülkenin, her çağın sanat yapıtlarına, kültürel varlıklarına geniş bir perspektif içinde yaklaşır. Sanat yapıtı bilgisi edinme sürecinde gerçek eser görme ihtiyacı hisseder. Bu gereksinim öğrenciyi gerçek yapıtları görebileceği sergi salonlarına müzelere yönlendirir. Yapıt yoluyla geçmişi öğrenme serüveni başlar. Bu

sayede sanat tarihi bilgisi de edinmiş olur. Çok ve gerçek sanat yapıtı görme, bu yapıtlardaki değerleri özümseme kişide bir değer birikimi sağlar. Bu birikim yeni yapıtlar olarak yaratıcı kişilerce geleceğe aktarılır (Kırıçoğlu, 2005: 51). Sanat tarihi bilgisinin sanatsal ifade sürecine dahil edilmesi bu şekilde gerçekleşmiş olur.

Sanat eğitiminin öngördüğü bu kazanımlara ulaşabilmesi ne şekilde icra edildiğiyle alakalıdır. Öğrencinin sanat eğitiminden üst düzeyde faydalanabilmesi, bu eğitimin programlayıcıları ve uygulayıcılarının koordinasyonuna bağlıdır. Sanat eğitiminde programlayıcı-öğretici-öğrenci üçgeni, eğitimin niteliğini belirler. Program; izlenen yol, izlenince anlamındadır. Program geliştirme sürecinde eğitimin amacı, içeriği, yöntemi ve değerlendirmesi yapılır. Her aşamada öğretmen ve öğrenci var olmak zorundadır. Amaç kazandırılacak nitelikler çerçevesinde oluşturulur. İçerik öğrenme alanlarından meydana gelir. Verilecek sanat eğitiminin kapsamının ne olacağı, amaç yönünde edindirilecek kuramsal bilgilerin ve uygulama becerilerin kapsam ve sınırlılıkları içerik bölümünde yer bulan alanlardır. Bu içeriği öğrencinin içselleştirme şekli, yöntemin cevap araması gereken sorudur. İçerik öğrenciye verilirken geleneksel, çağdaş veya işlevsel yaklaşımlardan hangisine başvurulacağına yöntem karar verir. Tüm bu sürecin geri bildirim değerlendirme aşamasında alınır. Sanat eğitiminde hedeflenen kazanımlar gerçekleşmiş midir, kullanılan yöntem içeriğe uygun mudur şeklindeki tümel bakış, değerlendirme sonucunda elde edilir. Burada verilecek dönüt sonucunda program yeniden gözden geçirilir. Düzenlenen programla verilecek sanat eğitimi uygulanmaya hazırdır.

San (2003a: 20-21), “Sanat Eğitimi Kuramları” adlı kitabında, sanat eğitimbilimini, onun kuramsal, yöntemsel ve tarihsel boyutları göz önüne alınarak birbiriyle sıkı ilişkiler içinde olan üç ana bölüme ayırmıştır. Birinci bölümde sanat eğitimi kuramı irdelenmiştir. Bu kuram, yaratıcı sanatsal eğitimin kuramsal ve yöntemsel temellerini araştırırken, sanat eğitiminin sanat, eğitim, kültür, siyaset, ekonomi ve ideoloji ile olan etkileşimi içindeki dinamiğini açıklığa kavuşturmuştur. İkinci bölümde sanat eğitimi yöntem bilimi üzerinde

durulmuştur. Bu kuram, sanat eğitiminin tüm alanlarının öğretilmesi ve öğrenilmesi sorunuyla uğraşmaktadır. Sanat eğitiminin verildiği ders programlarının çeşitli bölümlerinin özellikleri irdelenmiş, bu incelemeler sonucu genellemeler elde ederek okullardaki bu alan dersleriyle ilgili yöntem bilimsel kuram geliştirmeye çalışmıştır. Üçüncü bölüm ise sanat eğitimi tarihidir. Bu bölümde geçmişteki kuramsal ve uygulamalı çalışmalar incelenmiştir. Bu eserlerin temel ve ortak özellikleri kendi dönemleri göz önünde tutularak şu anki sorunları giderecek biçimde incelenmiştir. Bu üç kuramın sanat eğitimi evrenine dağıtılmasıyla kuram ve uygulamanın dengelenmesi mümkün olmaktadır.

Sanat eğitiminde, uygulamalı çalışmalarla teorik bilginin dengelenmesi kritik öneme sahiptir. Sadece kuramsal bilgilerin gerçekliğine ya da sadece uygulamalı çalışmalara ağırlık veren sanat eğitimi eksiktir. Çünkü sanatsal üretim uygulama yeteneği kadar derin düşünmeyi de gerektirir. Sanat; bilgi ve deneyimden oluşan bütünsel bir yapıdadır. Sanat eğitimi, sanatın bu bütünsel yapısı gereği; sanat tarihini, eleştiriyi, estetiği ve uygulamayı içine almıştır (Kırıçoğlu ve Stoktocki, 1997: 34).

2.4. Sanat Eğitimin Önemi ve Gerekliliği

Çağdaş dünyada, hemen hemen bütün ifade alanlarının aranılan sıfatı 'yaratıcılık' olagelmıştır. Farklı olmak, özgün olmak, öncekine veya sonrakine benzememek, benzersiz olmak bireylerin yaşam tarzını şekillendiren, adeta bir öğreti niteliğine bürünmüştür. Sıradanlıktan sıyrılma anlamında kullanılan yaratıcılığın, bakış açısı formuna dönüşmesi bakımından sanat eğitimi önemli ve gereklidir. Çünkü sanat eğitiminin en önemli amaçlarından biri yaratıcı bakış oluşturmaktır. Sanat eğitimi; alınan bilginin özümsemesi, farklı alanlara transferini sağlaması, sıra dışı yaşam biçimleri oluşturması yönünden önemlidir.

Yaratıcılık kavramının Batı dillerindeki karşılığı 'Kreativitaet, creativity'dir. Latince 'create' sözcüğünden gelir. Bu sözcük, doğurmak, yaratmak, meydana getirmek anlamına gelmektedir (San, 2003b: 13). Yaratıcılık; öğrencinin, kazandırılan bilgi ve becerilerin sentezlenerek farklı fikirler, ürünler ortaya çıkarabilme yeteneğinin geliştirilmesi ve bu davranışları gerektiği zaman ve

yerde uygulayabilmesidir. Bireye bu davranış biçimini kazandırmanın, bu şekilde dünyaya bakmasını sağlamanın yolu olarak sanat; başvurulacak bir alan olarak görülebilir (Alakuş vd., 2009: 13).

Yaratıcılık sadece sanatla değil fen gibi alanlarda da gelişebilen, doğasında birçok çelişkili düşünceyi barındıran bir yapıdadır. Yaratıcılığın sanatla birleşme noktası günümüz eğitim sisteminde olması gerekenden daha uzak bir yerde konumlanmıştır. Çünkü bugünkü sanat eğitiminde ağırlık özgürce sanat yapmaktan, yaratıcılığın sınırlarını zorlamaktan çok sanatı öğrenmeye verilmiştir. Oysaki sanat eğitiminin hedefi; yalnız sanat yapan uygulayıcılar değil, sanattan tat alan, sanatı çözümleyebilen, kültürü anlayan, alana yenilikler kazandırabilen bireyler yetiştirmektir. Bu eğitim süreciyle amaçlanan öğrencilerin algısal ayırimsama yetilerini geliştirmek, düşüncelerini görsel biçimlere dönüştürmelerine yardım etmek, onlara sanatın dilini öğretmek, kültürleri ile sanatsal ilişkileri değerlendirmelerini sağlamaktır (Kırıçoğlu ve Stoktocki, 1997: 17). Bu bağlamda yaratıcı düşünceyi geliştirmeye yönelik verilen sanat eğitimi, bireyin yaratıcılığın elzem olduğu bu çağa adapte olmasını sağlar. Bilgi çağı verilerinin yaratıcı insanı etkilemesi ve yaratıcı insanın bilgi çağı verilerini etkilemesi, gelişen bir döngü olarak sürüp gider. Bu anlamda da sanat eğitiminin gerekliliği ve önemi bilgi çağında artmaktadır (Bölükoğlu, 2002: 254).

Sanat eğitimi sınırlı bir tanımlama ile bireylerin sanatla eğitimidir. Görsel sanatların eğitim ve öğretimini içerir. Ancak sanat eğitimi bu tanımlama kullanan kişi ve kurumlara göre farklılık gösterebilmektedir. Türkiye’de yirminci yüzyılın son çeyreğinde yaygınlaşmaya başlayan bu alan ve bu tanımlama kimi kurum ve kişilere göre tüm sanatları, kimilerine göre de sadece ‘resim-iş’ eğitimini içermektedir. Bazı sanat ve bilim çevrelerinde kullanılan sanat eğitimi tanımlaması ile ilk ve ortaöğretimdeki resim-iş dersi karşılığı olarak kullanılan sanat eğitimi kavramı bir kargaşa yaratmaktadır. Sanat eğitiminin yeni bir alan ve yeni bir tanım olmasından kaynaklanan bu karışıklık, ancak sanat eğitimiyle neyin amaçlandığının açık olarak belirtilmesiyle ve zamanla giderilebilecektir (Özsoy ve Alakuş, 2009: 40).

Sanat eğitiminin amaç ve gerekliliğinin özünde insan ruhunun yüceltilmesi, insanın özgürleşmesi, bireylerin ruhsal gereksinimlerinin doyurulması, dengeli, çağdaş, duyarlı bir toplum yaratılması çabası görülür. Sanat eğitimi bireylere özgür anlatım olanakları sağlar. Ayrıca bireylerin sosyo-kültürel yaşamının, kişisel deneyimlerinin sübjektif ve ayrıntılı bir alanıdır (Artut, 2009: 119). Değerlerle düşünmeyi, nitelikleri ayımsamayı öğrenen kişinin estetik açıdan bakış ve görüş alanı genişler. Beğenileri tek boyutta kalan, yalnız kendi bildiklerini ve sevdiklerini güzel sayan insanlar yerine geniş düşünen insanlar yetiştirmek sanat eğitiminin amaçları içinde yer alır. İçinde yaşanılan kültüre, öteki kültürlere, geçmişe ve çağdaşa aynı değerde ilgi, bilgi ve sevgiyle yaklaşım gelişmiş bir görsel yetiye ve geniş anlamda sanatsal düşünmeye bağlıdır. Her yeniliğe kapalı uslar yerine, her yeniliğe açık bireyler yetiştirmek bu yolla olur (Kırıçoğlu, 2005: 49).

Sanat eğitimi tesadüfî olarak bazı yönelişleri, becerileri ve yetenekleri ortaya çıkarabilir. Ancak bu sanat eğitiminin amaçladığı bir durum değildir. Sanat eğitimi hayatı değerli kılmayı, ondan zevk almayı ve bu anlayışa uygun nesiller yetiştirmeyi amaçlar. Sanat boyutunda ise her bir sanat eseriyle seyircide, dinleyicide, okurda estetik kaygı meydana getirmeyi; zihnin bir boyutu olan sanatsal zekânın beslenmesi ve geliştirilmesini, bununla birlikte insana bağlı değerleri iletmeyi hedefler. Bu eğitimden geçen kişide zevk algısı oluşur, gördüğü eserleri nitelik yönünden fark edip estetik ölçütlerle değerlendirir (Yolcu, 2009: 94). Sanat eğitiminin yaygınlaşmasıyla sanat tüketicilerinin sayısının artması doğru orantılı olarak gelişir. Bu şekildeki bir eğitimle kültürünü sorgulayan araştırmacılar, sanattan tat alan bir topluluk, kendi ülkesinin sanat eserlerinin yanı sıra, diğer ülkelerin sanat eserlerini de değerlendirebilecek eleştirmenler, sanat eğitimcileri, sanatın her alanında ürün ortaya koyabilen sanatçılar yetişmesi mümkündür (Özsoy ve Alakuş, 2009: 34).

San, Sanat Eğitimi Kuramları adlı kitabında, sanatın kuramsal yanı öğretilirken öğrencinin özgür düşüncesine ket vurmamak gerektiğini Schwerdtfeger'in düşüncelerine dayanarak açıklamıştır. Schwerdtfeger'a göre sanat eğitiminde amaçlanan, erken devirlerin ya da çağdaş sanatın anlaşılması

için, bu sanatlara doğru bir eğitim değildir. Bu, hiç de özgürce olmayan bir biçimselcilik olur ve çocuk için bir tehlike oluşturur. Asıl amaçlanan, sanattan gelerek ve görsel-yoğrumsal alanın müz'sel temelinden çıkarak yaratıcı yeti ve güçleri açmak, geliştirmektir. Bu yaklaşım öznel bir çerçeveye içinde nesnel bir içerik sunmuştur. Bir taraftan usçu bir bakışla sanat eğitime yaklaşıırken diğer taraftan sanatın özgüllüğü de korunmuş olur (San, 2003a: 145).

“Görsel sanatlar eğitimi, ayrıca öğrencilerin elde ettikleri bilgileri, günlük yaşantıları ve diğer derslerde öğretilen konuları da içine alarak bunlar arasında mantıklı bağlantılar kurmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu yöntem günümüz eğitim anlayışı kapsamında da önemle ele alınan disiplinler arası yaklaşımın bir yansımasıdır. Görsel sanatlar eğitimiyle ulaşılmak istenen üç temel eğitimsel hedef ise şöyle açıklanabilir:

a) *Görsel sanatlar eğitimi alan öğrenciler; farklı kültür ve toplumların tarihi gelişimi içinde veya günümüzde ürettikleri birçok sanat formunu analiz ederek, bunları içerik olarak anlayarak değerlendirmeyi öğrenmektedirler. Öğrencilerden istenen, inceledikleri sanat eserlerinden ne anladıklarını ifade ederken özellikle kendi sözcüklerini ve deneyimlerini kullanmalarıdır. Böylece kalıplaşmış hazır açıklamalardan kaçınılarak düşünme ve bireysel anlatım yetenekleri geliştirilmelidir.*

b) *Öğrenciler görsel sanat eserlerini incelerken, onlara analitik ve eleştirel düşüncelerle yaklaşmayı, yerel ve evrensel sanat hakkında farklı içerik ve anlamları tanımlamayı öğreneceklerdir.*

c) *Son olarak öğrencilerin sanat uygulamaları hakkında fikirler üreterek bunları geliştirmeleri, bu fikirleri farklı materyaller kullanarak ürüne dönüştürmeyi öğrenmeleri hedeflenmektedir” (Alakuş vd., 2009: 16).*

Sanat eğitiminde kuramsal öğrenme alanları içinde, sanat tarihi önemli bir yer kaplamaktadır. Sanat tarihi konuları içine, geçmiş ve şimdiki zaman konuları girmekte, kuram ve uygulama ile üretici ve tüketici süreçler bir arada yer almaktadır. Öğrenciler sanat tarihi bilgisi edinirken sanat türlerini tanıma fırsatı edinirler. Kendi eserleri ile başkalarının eserleri arasındaki ilişkileri anlarlar. Günlük hayattaki durumlarla sanatın tarihsel ve kültürel ortamları ile

ilgili anlayışları kaynaştırıp, çalışmalarına aktarabilirler. İçinde yaşadıkları görsel dünyanın anlam ve önemi hakkında daha geniş ve derinlikli bir anlayışa sahip olurlar (Özsoy, 2007: 217). Resim, grafik, yontu, mimarlık gibi alanlarda üretilmiş sanat ürünlerinden, kültür olanakları bağlamında yararlanılabileceği açıktır. Sanatın oluşumu, sanat akımları ve anlayışları, sanatçıların kişilik özellikleri, sanat ve kültür tarihi gibi konuların sanat olayına, sanat ürünlerine ve sanat toplum ilişkilerini irdeleyen kuramsal bilgi dallarına dahil edilmesiyle tümel anlamda bir sanat eğitimi gerçekleştirilebilir (San, 2003a: 18-19).

Tümel sanat eğitimi anlayışının yaygınlaşması için mevcut sanat eğitimi problemlerinin çözülme kavuşması gerekir.

Katıracı'nın (2003: 55) "Sanat Eğitimi Nasıl Olmalıdır?" isimli araştırmasında vardığı sonuç; Türkiye'de fiziki şartlardan ve araç gerek yetersizliğinden ziyade, öğretmenin alanında iyi yetişmesi için gereken olanakların (bilimsel yayın takibi gibi) sağlanamadığı yönündedir. Bu durum doğal olarak sanat eğitimi yöntemlerini etkilemektedir. Aynı araştırma sonucunda ideal öğretim yöntemlerinden, öğrenci merkezli görüş benimsenmektedir. Genel öğretim yöntemlerini de kapsayan, öğrencinin gelişim düzeyine, öğrenme biçimine ve eğitimde ön görülen hedefe uygun bir şekilde, sınıftaki bütün bireyler ve gruplar ile iletişim kurarak, elektronik, bilgisayar vs. teknolojilerinin, öğretim araç gereçlerinin etkinlikleri ve uygunlukları saptanarak kullanılması önerilmektedir.

2.5. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri ve Program Yapısı

Gelişmiş toplumlarda sanat eğitimi, eğitim sorunun önceliklerindedir. Gelişmişliğin ve çağdaşlığın sembolü olan sanat bütün eğitim kademelerinde yer bulmalıdır. Çünkü sanattan anlayan, sanatı seven, geliştiren, koruyan ve uygulayanların sayısı ancak bu şekilde artabilir. Bireylerin topluma sunduğu sanat etkinlikleri kök saldıkça geleceğe yönelik atılımların artacağı bilinir. Denilebilir ki toplumların geleceği sanat eğitimi gizi içinde saklıdır. Toplumunu oluşturan bireylerin araştıran, yaratan, yorumlayan, estetik beğenileri gelişmiş nitelikte yetişmesi ancak sanat eğitimine gerekli önemin verilmesiyle

mümkündür. Sanatla uğraşan birey emeğini ve gücünü harcayarak ürettiği için mutludur. Bu üretim süreci yaratıcılık vasfının gelişmesini ve özgür düşünmeyi sağlar. Böylece toplumla uyumlu, yapıcı, yaratıcı, dengeli ve üreten bireyler yetişir. Kısaca kişiliğin uyum içinde gelişmesi ve uyumlu bir toplum yaratılması temel amaçtır. Bu doğrultuda 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 33. Maddesi Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin açılmasına temel dayanak olmuştur (MEB, 2006b: 5).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 33. Maddesi Güzel Sanatlar eğitimi ile ilgilidir. Belirtilen madde; güzel sanatlar alanlarında özel istidat ve kabiliyetleri beliren çocukları küçük yaşlardan itibaren yetiştirmek üzere ilköğretim ve ortaöğretim seviyesinde ayrı okullar açılabilir veya ayrı yetiştirme tedbirleri alınabilir. Özellikleri dolayısıyla bunların kuruluş, işleyiş ve yetiştirme ile ilgili esasları ayrı bir yönetmelikle düzenlenir (<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> Erişim Tarihi: 12.05.2011). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, yönetmeliğinin 5. maddesi kuruluşunu şöyle belirtmektedir. “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, güzel sanatlara yönelik program uygulayan yüksek öğretim kurumlarının buldukları yerler tercih edilmek suretiyle, güzel faaliyetlerine elverişli yörelerde açılır. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin öğrenim süresi, ortaokul üzerine bir yılı hazırlık olmak üzere toplam dört yıldır. Okul yatılıdır. Ancak velinin isteği, okul idaresinin kararı ile öğrenci, gündüzlü olarak öğrenimine devam edebilir. Bu okullarda karma eğitim yapılır.” (MEB, 2006b: 5).

Kuruluş amacında da belirtildiği gibi güzel sanatlar liseleri; öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda seçtikleri alanlarda araştırmacılığa yönelmelerini, yorum ve uygulamalar yapabilen yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini, milli ve milletler arası sanat eserlerini tanımalarını ve yorumlamalarını sağlar (Yerlikaya, 2006: 3).

İlk Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi 1989 yılında İstanbul’da açılmış, hızla yurt genelinde yaygınlaşmaya başlamış 2000 yılı itibariyle sayısı 30’a çıkmış, 2007 öğretim yılı itibariyle de bu sayı 54’e ulaşmıştır. Bu liselerde ilköğretim okullarını bitirmiş, resim veya müziğe yeteneği olan çalışkan öğrenciler kabul

edilmektedir. Giriş sınavları üç aşamalı olarak yapılmaktadır. İlk olarak çeşitli objelerle düzenlenmiş bir kompozisyondan desen çalışması yaptırılmakta ve yetenekli öğrenciler seçilmektedir. Bu okullarda ve öğretmen liselerinde öğretim 4 yıl süreli olup ilk yılda yabancı dil eğitim verilmektedir (Özsoy, 2007: 82). Ancak yapılan değişikle bu düzenlemede farklılığa gidilmiş 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren hazırlık sınıfları kaldırılıp bu okullardaki öğrenim süresi 4 yıla göre düzenlenmiş ve isimleri Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi olarak değiştirilmiştir.

2.5.1. Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Eğitim Öğretim

Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde verilen eğitim ve öğretimi birçok faktör etkilemektedir. Program, programın oluşturduğu hedef, içerik, yöntem-teknik, ölçme değerlendirme, öğretmen, okulun fiziki yapısı bu faktörlerden bazılarıdır. Bu okullardaki eğitim öğretimin niteliği saptanırken tüm bu faktörler göz önünde tutulmalı ve incelenmelidir.

Program ülke genelinde verilen eğitimin benzerliği, eşitliği, eğitim ve öğretim sonucu öngörülen bireyin yetiştirilebilmesi bakımından önemlidir.

Sanat programlarının nasıl olması gerektiği günümüzde sıklıkla tartışılmaktadır. Çünkü bu programlar, nihayetinde sanat eğitimi şekillendirecektir. Gelişmiş birçok ülkenin müfredat programları gelişen teknolojiyle birlikte biçimlenmektedir. Bu biçimlendirmede “*sanat sınırları olmayan bir dildir*” anlayışı etkindir. Bu anlayış; sanatın beceri ve yeteneğin ötesinde dil ve düşüncenin özgür ve özgün ifadesine dönüşümünü ve buna bağlı olarak alışılmışın dışında çok farklı anlatım biçimlerinin yaygınlaştırılmasını sağlamıştır (Artut, 2009: 259). Geleneksel sanat programlarında Artut'un ifade ettiği sanatın uygulamayla beraber düşünce boyutunun göz önünde tutulduğu, çok farklı anlatım biçimlerine kapı açan sanatsal ifadeler yer verilmektedir.

Programın uygulanmasında şüphesiz ki en önemli görev öğretmene düşmektedir. Öğretmenin eğitim öğretim durumlarında takındığı tavır, kullandığı yöntem-teknik, kazanımların gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini belirler.

Başarılı öğretmenler ders planlarını süreklilik ve ardıllık ilkesine göre bir dizge içinde yaparlar. Ders boyunca çeşitli yöntemler kullanır ve öğrencilere amaçlarını açık bir şekilde anlatırlar. Ancak hangi yöntem uygulanırsa uygulansın, öğrencinin, estetik, eleştiri, sanat tarihi ve uygulamalı çalışmaları etkin bir araştırmacı olarak birleştirmesine olanak veren yöntemler yeğlenmelidir (Kırıçoğlu ve Stoktocki, 1997: 39).

Uygulama temelli eğitim, öğretmenin zor durumda sığınacağı bir liman olmuştur. Çünkü sanatsal çalışmaların ötesinde, sanat tarihi gibi teorik alanlardan, öğretici bilişsel alt yapı eksikliğinden ötürü kaçınılmaktadır. Özsoy da öğretmenlerin; estetik, sanat eleştirisi, sanat tarihi gibi konularda yetiştirilmediklerinden dolayı bu dersleri korkulu rüyaları olarak gördüklerini tespit etmiştir. Sanat eğitimcisinin yetiştiği kurumlar, öğretmen kadar sanatçı misyonunu da adaylarına yükledikleri için ders programlarını bu şekilde yapılandırmış ve görsel sanatlar öğretimi ağırlıklı olarak sanatsal çalışma yapma şekline dönüşmüş, sanat tarihine, sanat eleştirisine, estetiğe önem verilmemiştir. Ayrıca ülkemizde bu alanın en iyi öğretildiği öğretmen okulları ve Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde de dahi görsel sanatlar dersliği çok amaçlı atölyeler şeklinde donatılmıştır (Özsoy, 2007: 183).

Buyurgan'ın AGSL resim bölümündeki resim öğretmenlerinin sanat eğitimi ile ilgili görüşlerinin belirlenmesine yönelik yaptığı çalışmada; bu okullarda verilen Sanat Tarihi gibi teorik derslerin uzman öğretmenler tarafından okutulması gerektiği, bu derslerde kazandırılması gereken temel kavram bilgisinden eksik olarak atölye derslerinin verilmeye çalışıldığı, bunun da başarıyı olumsuz yönde etkilediği ifade edilmiştir. Aynı çalışma AGSL'de nitelikli öğretmen, bina sorunu, fiziki donanım gibi problemlerin devam ettiğini saptamıştır. Bu çalışmaya katılan branş öğretmenlerinin çoğunluğu, AGSL'lerin varlığının önemini vurgulamıştır. Bu liselerden mezun olan öğrencilerin, seçtikleri meslek gruplarında, gözlem gücü ve araştırma yönü gelişmiş, çevresine duyarlı, olaylara geniş açı işe bakabilen yaratıcı gençler olduklarını ifade etmişlerdir. Ek olarak sanat eğitiminin lise düzeyinde ağırlıkta ele alınmasının, ülkemizde sanatı gerçekten bilinçli olarak uygulayan ve araştıran

bir kuşak yetişmesine ortam hazırladığını da ilave etmişlerdir (Buyurgan, 2000b: 146).

Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde verilen sanat eğitimini şekillendiren müfredat programlarının oluşmasında alanın uzmanı öğretim elemanlarının görüşleri ve önerileri alınmalıdır. Programlar öğrencilerin yaşlarına uygun, samimi, yaratıcılıklarını geliştirmeyi hedeflemektedir. Üniversitelerde de Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde uygulanan programa tamamlayıcı bir program uygulanmalıdır.

2.6. Sanatsal İfade ve Uygulamalı Çalışmalar

Sanatsal ifade sanatın var oluş sebebidir. Sanatçının eser oluşturma sürecinde estetik algısı, esere yansıyan kuram, kullanılan renk, çizgi, biçim gibi unsurlar sanatsal ifadeyi oluşturur. Sanatsal ifadenin ne olduğunun anlaşılması amacıyla sanatın yansıdığı ürün çeşidine bağlı olarak çeşitli sınıflandırmalara gidilmiştir. Bu çeşitlilik kuramları doğurmuştur. Yansıtmacı kuram, dışavurumcu kuram, biçimci kuram, işlevsel kuram, kuramsalcı kuram bunlardan bazılarıdır.

Kurt'un (2009: 4) sanat ve psikoloji etkileşiminde ifade kavramının sanat eğitimine etkilerini incelediği çalışmasında genel olarak belirttiği gibi sanatçının esere yansıyan ifadesi; onun algılarının, sezgilerinin, yaşam şeklinin, toplumun onu nasıl etkilediğinin, yaratıcılığının, onu motive eden esin kaynaklarının ve onu özel kılan görme biçiminin bir araya gelmesiyle oluşur. Sanatsal ifade, sanatçının duyuşsal, bilişsel, psikolojik altyapısının bütünü kapsadığı için doğadaki en üstün ifade tarzıdır.

Bu bağlamda Farago (2006: 73); "Dışsal olarak ifade edilen güzellik, sanatçının ifade etmek istediği içsel güzelliğe oranla her zaman eksik ve yetersiz kalır" der. Böyle bir düşüncenin yapabileceği tek şey, sanatçının ifadesinin yansımadağı katı taklitçilik ile özünü bireyin özgünlüğünün oluşturduğu imge arasındaki mesafeyi artırmaktır. O halde, artık objeleri taklit etmek, kopyalamak söz konusu değildir; amaç, formların oluşumunu sağladığı anda, doğadaki yaratıcı ilk atılımı ve hareketi kendi içinde yeniden yakalamaktır.

Sanat eğitimiyle amaçlanan duyguların ve duyuların eğitimidir. Sanat eğitimi sadece görsel ve plastik alanlardaki eğitimi amaçlamaz. Sanat eğitimine hakim olması gereken anlayış, insana ait tüm ifade biçimlerini kapsayan ve bu ifade biçimlerine nitelik kazandıran bir eğitim anlayışıdır (Şahin, 2009: 20). Sanatta ifade, insanın algılarını ve zihin hayatını soyutlaştırarak kendi kurduğu anlayıştır. İfade, doğrudan doğruya duygu tepkilerini anlatan bir kelimedir. Sanatçının biçimi yaratırken başvurduğu düzen ve dizginleme bu duygu tepkilerinin somutlaşmasıdır. Bir sanat yapıtında sanatçının yaşama ilişkin tasarısı, yaşam üstüne yargısı, yaşamı değerlendirışı mutlaka ifade bulur (Heptunalı, 2007: 6).

Özü itibariyle sanatsal ifade; estetik algı, kuram, sanatçının bilişsel ve duyuşsal alt yapısı, tercih edilen sanatın ilke ve elemanları gibi faktörlerden etkilenir. Bu konuda Artut (2009: 10), “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri” adlı kitabında estetiğin sanatsal ifadeyi etkileyen elemanlardan biri olduğunu tespit etmiştir. Yazar; sanatçı adayının, oluşturduğu estetik alt yapıyı yansıtarak ifade oluşturacağını belirtmektedir. Bu estetik alt yapı öğretilen kuramsal bilgilerle, okumalarla oluşacaktır. Bauhaus’un kurucusu Walter Gropius’un 1919’daki açılış konuşmasında, sanatta öğretilenle öğrenilemeyen olan hakkındaki düşünceleri somut tümcelerle açıklamıştır: “ *Her sanatsal öğretim, el sanatlarını, desen çizimini, resim boyamayı ve bu arada bilimsellik ve kuramsallığı kapsar...*” (San, 2003a: 21).

Belirtildiği gibi sanat eğitiminde kuramsal ve uygulama olmak üzere iki boyut vardır.

Uygulamalı çalışma; atölye içinde gelişen, doğrudan yapmaya yönelik çalışma ve araştırma sürecidir. Uygulamalı çalışmalar, plan yapma, tasarım ve üretim yollarını içine alır. Bu kapsam içinde, ayrıca öğrencilerin çalışmalarının gelişimlerini, sonuçlarını değerlendirme yolları ile ürünlerini en güzel nasıl sergileyecekleri de yer alır (Kırıçoğlu ve Stoktocki, 1997: 144).

Öğrenci, uygulama etkinlikleriyle görmeyi öğrenir. Araç gereci tanıyarak bunları kullanma becerisi edinir. Gerecin ona sunduğu olanakları ve sınırlılıkları

keşfeder. Uygulama sayesinde sanatsal bir bütünlük yaratır ve bu bütünlüğe estetik değerler yanında anlatımsal öğeler de katar (Kırıçoğlu, 2005: 147). Uygulama öğrenimi, öğrencilerin anlamlı durumları ilişkilendirmek üzere, sanatsal yetileri, problem çözme yaklaşımları ve tasarlama yetenekleri ile ilgili bilgi ve araştırmalar geliştirmeleri için hala önemini korumaktadır. Sanatsal uygulama; sorun nasıl çözülür, uygulama dikkatle nasıl yapılır ve nasıl daha iyi tasarlanır sorularını sorar (Özsoy ve Alakuş, 2009: 105). Ancak sadece uygulama yapmaya yönelik çalışmalar, sanat eserlerindeki değerleri görmeye, simgeleri estetik ve anlatımsal nitelikleriyle algılamaya yetemez (Yolcu, 2009: 128).

Geçmişte uygulamalı çalışmalar (resim, özgün baskı, heykel vb.) programların ağırlıklı alanını oluştururdu. Öğrenci sanat yaparsa, sanattan da anlayacağı düşüncesi yaygındı. Bu görüşe göre, çizen, boyayan, resim yapan kişinin sanat yapıtlarına değer yargısı ile yaklaşımları, yapıttan tat almaları kolaylaşırdı. Oysa uygulamalar bu kanıyı doğrular nitelikte görülmemektedir. Sanat eğitiminde çalışma alanları birbirini tamamlayan bir bütünün parçaları gibi düşünülürdüğünde gerçek anlamda sanatsal öğrenme tamamlanmaktadır (Kırıçoğlu, 2005: 101).

Sanat eğitimine uzun yıllar sadece uygulama ağırlıklı bir eğitim anlayışı çerçevesiyle yaklaşılmıştır. Çocuğun uygulama yapma veya gereçle uğraşma sayısı ile sanatsal gelişiminin doğru orantılı olarak artacağı kanısı yaygındı. Eğitimcilerinin bu görüşü yüzünden farklı öğretim yöntemleri denenmemiştir. Sanat derslerinin uygulama ile sınırlı bir alan olarak görülme durumu geçmişte olduğu gibi günümüzde de devam etmektedir. Bunun nedeni sanat eğitiminin bir el uğraşından ibaret olduğu fikrinin benimsenmiş olması ve bu düşünce doğrultusunda sanatı uygulama etkinlikleriyle öğrenen bireyin estetik beğenisinin gelişeceğine, sanattan daha iyi anlayacağına, eleştirel bir bakış açısı kazanacağına olan inancın yaygın olmasıdır (Şahin, 2009: 31).

Uygulama çalışmalarındaki etkinlikler birbirinden bağımsız öğrenme alanlarından, kopuk konular düzensizliğinden oluşursa öğrenci için güzel resim yapmanın ötesine geçemez ve bir sanatsal birikim oluşturamaz. Bu şekilde

yapılan etkinliklerde sayının da bir önemi yoktur. Öğrencinin çok fazla uygulama sonucunda, sayıca çok eser oluşturması sanat eğitiminde bir başarı olarak addedilmemelidir. Öğrenci her çalışmada belli sorunları keşfetmeli ve bunlara çözüm olacak yolları aramalıdır. Bu sorunlar ancak öğretmenin yönlendirmesiyle hissedilir.

Öğretmenler, öğrencileri özgün bir sanat yapıtına dikkatle bakmaya, onun özelliklerini tartışmaya ve ana konusunu ya da kompozisyonunu yorumlamaya güdülemelidir. Böylece, öğrenciler sanatsal sorunlara ilişkin bilgileri görecek, öğrenecek ve uygulayabileceklerdir. Yine böylece öğrencilerin çizgilerinde de gelişme olacaktır (Kırıçoğlu ve Stoktocki, 1997: 211).

Sanat dersi ya da Temel Sanat Eğitimi dersi, çok yönlü ve karmaşık bir süreç olarak anlaşılmalıdır. Bu süreç içinde, görsel-yoğrumsal alandaki uygulamalı çalışmalarla aynı alana ilişkin kuramsal bilgiler ve sanat bilimine dayalı bilgiler, belli bir amaca yönelik olarak, belli bir dizge ve örgütlenme içinde yer alır. Yeti ve beceriler görerek, yoğurarak, çizerek, inşa edip kurarak nesnelere ve gerçeklikle bağlantı kurularak, bu konulardaki davranışlar ve bilinçlenme yönlendirilir (San, 2003a: 24).

Kuramsal öğrenme alanları; sanatsal dili kullanabilme, sanat yapıtlarıyla ve çevreyle ilişki kurabilme yetileri kazandırır. Resim eğitiminde yaratıcılığa ilişkin becerilerin yanı sıra kuramsal öğrenme alanlarının kazanımlarına da ihtiyaç vardır. Öğrencilerden kuramsal derslerde verilen temel ilke ve kuralları, atölye derslerinde etkili bir şekilde kullanmaları beklenir (Yasan, 2008: 17). Kuram ve uygulama birbirini tamamlayan alanlar olarak görülmelidir. Programlar her iki amaç türünü de öğretecek konulara göre saptanmalıdır. Her iki amaç grubu birbiriyle dengelenerek sanatın öğretiminde bütüncül bir yapı oluşturmaya çalışılmalıdır. Sadece uygulamaya ya da sadece kurama ağırlık vermek dengeyi bozacaktır. Örneğin teknik beceri öğretimine yönelik amaçların öncelenmesi, öğrencide anlatımsal amaçların geri plana atılmasına neden olur. Anlatıma verilen ağırlık da öğrencinin tekniğin üstesinden gelebilme durumuna ulaşmasını engeller (Kırıçoğlu, 2005: 147).

Sanat eğitimi; kılıklı (pratik), kuramsal ve tarihsel temellere dayalı belli bir program içinde, görsel-yoğrumsal sanatların temel düşünme, davranış, çalışma biçimleri, hem üretici hem tüketici etkinlikleri içinde yansıtılır. Amaçlanan; bağımsız, üretici düşünce ve davranışı, girişimci olmayı ve yaratıcı etkinlikte bulunmayı sağlamaktır. Amaç sanatı yalnızca uzaktan anlamak değil, bizzat yaşayarak, tanıyıp değerlendirerek sanatsal biçimlendirme eylemine katılmayı, bu olguda etkili rol oynamayı gerçekleştirmektir (San, 2003a: 24).

2.6.1. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Program Yapısı İçinde Uygulamalı Çalışmaların Yeri

Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri resim bölümlerinde verilen 4 yıllık eğitim boyunca öğrenme alanlarındaki ağırlık yıldan yıla değişmektedir.

9. sınıfta, haftada 2 saat Desen Çalışmaları, 2 saat İki Boyutlu Sanat Atölye, 1 saat Üç Boyutlu Sanat Atölye dersi işlenmektedir. 9. sınıfın toplamda 35 saat olan haftalık ders saatinin 5 saati alan derslerine, 30 saati ise ortak alan derslerine ayrılmıştır. Kuramsal sanat dersi 9. ve 10. sınıfta yer bulmamıştır.

10. sınıf ders programında; 4 saat Desen Çalışmaları, 4 saat İki Boyutlu Sanat Atölye, 4 saat Üç Boyutlu Sanat Atölye, 1 saat Drama dersi bulunmaktadır.

11. sınıf ders programında; 4 saat Desen Çalışmaları, 4 saat İki Boyutlu Sanat Atölye, 4 saat Üç Boyutlu Sanat Atölye, 3 saat Grafik Tasarım, 2 saat Estetik, 1 saat Müze Eğitimi dersi bulunmaktadır. 11. sınıfta kuramsal derslerin programa alındığı görülmektedir.

12. sınıf ders programında; 4 saat Desen Çalışmaları, 4 saat İki Boyutlu Sanat Atölye, 4 saat Grafik Tasarım, 2 saat Sanat Tarihi, 2 saat Çağdaş Dünya Sanatı, 2 saat Sanat Eserlerini İnceleme, 2 saat Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi, 1 saat Müze Eğitimi dersi bulunmaktadır. Sanat Tarihi Dersi, 12. sınıf öğretim programında yer bulmaktadır.

Anlaşılaacağı üzere kuramsal dersler bu okulların programında geri planda tutulmuştur. Sanat Tarihi dersi 12. sınıfa kadar okutulmamaktadır. Alan

derslerinin çoğunluğunu uygulamalı çalışmalar oluşturmaktadır. Bu noktada, bu çalışmanın önemi daha da artmaktadır. Çünkü atölye derslerinin kazanımları öğrenciye uygulamalı etkinliklerle aktarılırken, sanat tarihi bilgisinden de yararlanılmalıdır. Bu yöntem, öğrencinin 12. sınıfa geldiğinde alacağı Sanat Tarihi dersi için temel bilgileri edinmesini de sağlayacaktır.

Sanat tarihi bilgisi Sanat Tarihi dersinde verilebileceği gibi uygulama derslerinde de öğrenciye verilebilir. Bu uygulama derslerinden biri 9, 10, 11 ve 12. sınıflardaki ortak uygulama dersi İki Boyutlu Sanat Atölye dersidir. Bu dersin nasıl işlendiğini anlama adına programdaki etkinlik ve kazanımlar incelenmelidir. Var olan programda yer alan İki Boyutlu Sanat Atölye dersi ünitelerine göre etkinlik ve kazanımlar şu şekildedir.

Atatürk ve Türk Resim Sanatı Ünitesi için belirlenen etkinlikler;

- Atatürk'ün resim sanatının gelişimi için gösterdiği faaliyetler araştırılır.
- Türk resim sanatının tarihi gelişimi ve öncü sanatçılarımız araştırılır.
- Atatürk'ün ilkeleri doğrultusunda Türk resim sanatı ve sanatçıların sanatsal tavırları araştırılır.
- Türk sanatçılarını tanıtan pano düzenlenir.

Atatürk ve Türk Resim Sanatı Ünitesi için belirlenen kazanımlar;

- Atatürk'ün sanata ve sanatçıya verdiği önemin nedenlerini sorgular.
- Atatürk'ün Türk resim sanatının gelişimi için yaptığı faaliyetleri fark eder.
- Türk resim sanatının gelişimini özetler.
- Türk resim sanatının öncü ressamlarını tanır.

İmgesel-Nesne- Figür-Mekan İlişkisi Ünitesi için belirlenen etkinlikler;

- Aynı figür ve nesnelere, farklı mekan tasarımları içinde kompozite edilir.
- Aynı mekan tasarımı içinde farklı figür ve nesne grupları kullanılarak kompozisyonlar kurulur.
- Aynı kompozisyon üzerine farklı ışık kaynakları kullanılarak renk armonileri oluşturulur.
- Aynı kompozisyon üzerinde farklı renk armonileri kullanılır.

İmgesel-Nesne- Figür-Mekan İlişkisi Ünitesi için belirlenen kazanımlar;

- Mekan içindeki figür ve nesnelere kompozisyonda kullanılır.
- Figür ve mekan ilişkisini, farklı pozisyonları ve büyüklükteki nesnelere oluşturur.
- Nesne, figür, mekan ilişkisinin kurulmasında renk değerlerini kullanılır.
- Kompozisyon ilkelerine dayanarak imgesel tasarımlar yapar.

Renk ve Yüzey Ünitesi için belirlenen etkinlikler;

- Renkçi ressamın röprodüksiyonları derlenir.
- Renkçi ressamın sanat eserlerindeki renklerin büyük-küçük leke etkileri incelenir.
- Farklı renk armonileri ile sanatsal düzenlemeler yapılır. Etkileri tartışılır.
- Renkçi sanatçılara ait sanat yapıtlarından hareketle renk düzenlemeleri yapılır. Sonuçlar çalışmalara aktarılır.

Renk ve Yüzey Ünitesi için belirlenen kazanımlar;

- Renkle sanatsal düzenlemeler yapar.
- Rengın miktar kontrastlığını belirler.
- Renklerin kontrast kuvvetlerini kullanır.

- Renklerin sıralanışına ve etkilerine göre biçimlerin meydana geldiğini fark eder.

- Kompozisyonda renk dağılımlarında denge ilkelerini kullanır.

Plastik Anlatımda Somut İfade Ünitesi için belirlenen etkinlikler,

- Somut ifadenin resim sanatındaki yeri araştırılır.
- Sanat eserleri incelenir.
- Canlı ya da cansız modelden çalışır.
- Doğadan manzara resimleri çalışır.

Plastik Anlatımda Somut İfade Ünitesi için belirlenen kazanımlar;

- Somut ifadenin resim sanatındaki yeri ve önemini belirler.
- Nesnelerin biçimini gördüğü gibi, resim tekniklerini kullanarak iki boyutlu yansıtır.
- Nesnelerin optik görüntüsüne dayalı renk etüdü yapar.

Plastik Anlatımda Deformasyon Ünitesi için belirlenen etkinlikler;

- Biçim bozma ile resim yapan sanatçıların yapıtları araştırılır.
- Modern sanatçıların yapıtları incelenir.
- Bir sanat eserinden yola çıkarak deformasyon çalışmaları yapılır.
- Canlı cansız modelden hareketle deformasyon çalışmaları yapılır.

Plastik Anlatımda Deformasyon Ünitesi için belirlenen kazanımlar;

- Biçim bozmanın modern resimdeki yeri ve önemini saptar.
- Biçim bozma ile kişisel bir anlatım kazanacağını fark eder.
- Biçim bozmada sadeleştirmenin önemini fark eder
- Nesnelerin biçimlerini bozarak sanatsal düzenlemeler yapar.

Plastik Anlatımda Soyut ifade Ünitesi için belirlenen etkinlikler;

- Soyut resim örneklerinin röprodüksiyonları derlenir.
- Soyut resim örnekleri ve öğrenci çalışmaları incelenir.
- Kompozisyon öğelerinden yalnızca bir tanesi kullanılarak sanatsal düzenlemeler yapılır.
- Kompozisyon öğelerinden birkaçı kullanılarak sanatsal düzenlemeler yapılır.

Plastik Anlatımda Soyut ifade Ünitesi için belirlenen kazanımlar;

- Modern sanatın büyük oranda soyut anlayışa yönelik olduğunu fark eder.
- Soyut eğilimlerin resim sanatının tarihi boyunca var olduğunu fark eder.
- Soyut resimde de kompozisyon öğe ve ilkelerinin geçerli olduğunu fark eder.
- Kompozisyon öğelerini kullanarak soyut sanatsal düzenlemeler yapar.

Assemblage (Bir Araya Getirme) Ünitesi için belirlenen etkinlikler;

- Assemblage resim örnekleri araştırılıp röprodüksiyonları derlenir.
- Assemblage örnekleri görsel materyaller kanalıyla incelenir.
- Hazır nesnelere belli bir konu, düşünce çerçevesinde bir araya getirilerek dengeli bütünler elde edilir .

Assemblage (Bir Araya Getirme) Ünitesi için belirlenen kazanımlar;

- Modern sanatta assemblage'ın yeri ve önemini açıklar.
- Farklı teknikleri kendine özgü biçimde kullanır.
- Hazır nesnelere bir araya getirilerek sanatsal düzenlemeler yapar.

Rengin Armoni İlişkileri Ünitesi için belirlenen etkinlikler;

- Renk armonileri araştırılır.
- Sanat eserlerinde renk armonileri incelenir.
- Küçük ebatlardaki çalışma yüzeylerine armoni denemeleri yapılır.

Sonuçlar değerlendirilip çalışmalara aktarılır.

Rengin Armoni İlişkileri Ünitesi için belirlenen kazanımlar;

- Renk armonilerini hatırlar.
- Armoni oluşturacak renklerin ton değerlerini doğru hesaplar.
- Renk lekelerinin büyük – küçük ilişkilerinin, armoninin başarısına etkisini fark eder.

Özgün Renk Anlayışının Gelişimi Ünitesi için belirlenen etkinlikler;

- Modern sanatçıların renk kullanımları ve paletlerini hangi renklerle düzenledikleri araştırılır.
- Renkçi ressamların resimleri incelenir.
- Çalışmalarında bu sanatçıların kullandıkları renkler kullanılarak denemeler yapılır.

Özgün Renk Anlayışının Gelişimi Ünitesi için belirlenen kazanımlar;

- Sanatçıların özgün renk kullanımlarını sorgular.
- Renkleri farklı değerlerle bir araya getirerek özgün armoniler oluşturacağını fark eder.
- Özgün renk armonilerini çalışmalarında kullanır.

Devinimsiz Nesnelere İle İmgesel Tasarım Ünitesi için belirlenen etkinlikler;

- Sanat tarihinde natürmort resim örnekleri incelenir. Öğrenciler natürmort resimlerin röprodüksiyonlarını derler.
- Eskiz defterine farklı pozisyondaki nesnelere çalışılır.
- Dik, yatık, düşen zıplayan, dökülen, akan, uçan vb. nesnelere farklı yönlerden görünüşleri çalışılır.
- Farklı pozisyondaki nesnelere ile kompozisyon çalışılır.

Devinimsiz Nesnelere İle İmgesel Tasarım Ünitesi için belirlenen kazanımlar;

- Farklı pozisyondaki nesnelere görünüşlerini iki boyutlu yüzeye doğru aktarır.
- Kompozisyonda nesnelere ile motif zenginliği oluşturur.
- Kompozisyonda nesnelere biçim ve renk durumlarına göre denge oluşturur.

İmgesel Mekan Tasarımları Ünitesi için belirlenen etkinlikler;

- Öncü sanatçıların yapıtlarında nasıl mekân tasarımları yaptıkları araştırılır.
- Sanatçıların mekân tasarımları dia, röprodüksiyon vb. görsel materyaller yardımıyla incelenir.
- Farklı türde mekânların fotoğraflarını arşivler.
- Farklı türde imgesel mekân tasarımları yapılır.
- Eskiz defterine imgesel mekân tasarımları yapılır.
- Mekân içinde perspektif çizimler yapılarak bu deneyimler imgesel tasarımlara aktarılır.

İmgesel Mekan Tasarımları Ünitesi için belirlenen kazanımlar;

- Resimde mekânın önemini yorumlar.

- İmgesel tasarımlarda etkili dış mekân tasarımları yapar.
- İmgesel tasarımlarında etkili iç mekân tasarımları yapar.
- İmgesel tasarımlarında soyut mekânlar oluşturur.
- İç ve dış mekân tasarımlarında perspektif kurallarına uyar.

Figüratif İmgesel Tasarım Ünitesi için belirlenen etkinlikler;

- Sanat tarihinde yer alan çok figürlü resimlerin röprodüksiyonları derlenir.
- Hayvan ve hareketli insan fotoğraflarından arşiv oluşturulur.
- Eskiz defterine figür desen çalışmaları yapılır.
- Hareketli tek figürlü kompozisyonlar kurulur.
- Çok figürlü kompozisyonlar kurulur
- Nesne mekân ilişkili kalabalık figür grupları kompoze edilir.

Figüratif İmgesel Tasarım Ünitesi için belirlenen kazanımlar;

- İnsan figürünü farklı pozisyonlarda imgesel olarak tasarlar.
- Hayvan figürlerini farklı pozisyonlarda imgesel olarak tasarlar.
- Birbirini dengeleyen figürler ile kompozisyonlar kurar.
- Nesne, figür, mekân ilişkileri ile kompozisyon kurar.

(MEB, 2006a: 32-79)

Programa genel olarak bakıldığında birçok etkinlikte sanat tarihi bilgisinden yararlanılabileceği görülür. Uygulama dersi içinde sanat tarihi bilgisi oluşturmaya yönelik etkinlikler bulunmaktadır. Örneğin Sanat Tarihi dersi bulunmayan 9. sınıfta İki Boyutlu Sanat Atölye dersi görsel sanatlar öğrenme alanına ait Dünya Sanat Tarihinde Resim Sanatı adlı ünite tamamen sanat tarihi ile alakalıdır. Program, bu ünitenin etkinliğinde slayt, röprodüksiyon gibi görsel materyaller kullanılmasını önermektedir. Sanat ve sanatçının toplum içindeki yeri ve önemi günümüz ile ilişkilendirilerek tartışılır. Böylece öğrenci sanatın ne

olduğu hakkında fikir edinmiş olur. Daha sonra görsel sanatlar şeması oluşturulur. Bu şema içinde resim sanatının yeri görsel sunumla sorgulanır. Görüldüğü gibi program, ideal bir sanat eğitiminin gerçekleştiği dersi betimlemektedir.

Çağdaş görsel sanatlar programları bugün öncelikli olarak sanat programında ortaya çıkan etkinlikler kadar sanatın anlaşılması ve sanata olumlu tepki, karşılık verilmesini destekleyen sanatsal bilgi temel yapısını kabul eder. Öğrencilerin eski ve modern çağların görsel sanatlarını, galerilerdeki, atölyelerdeki ve müzelerdeki gerçek sanat nesnelerinin yanı sıra, filmler slaytlar ve tıpkıbasımlar yoluyla mümkün olduğu kadar ortaya çıkarmaları sağlanır. Dünya sanatına, kavramlara, sanatın diline ilgi ve sanata karşılık vermede kullanılan yaklaşımlar öğrencilerin sadece sanatı anlamalarına ve takdir etmelerine yardımcı olmaz, aynı zamanda onların kendi sanatsal çalışmalarına duyarlılıklarını da artırır (zsoy, 2007: 125).

2.7. Sanat Tarihi

İnsanlık tarihi tam olarak bilinmemektedir. Ancak var olan verilerden yola çıkınca biçimlendirme isteğinin ilk insanlardan günümüze kadar hep devam ettiği görülür. İnsan doğası gereği çevresini sürekli izlemiş, anlamaya çalışmış ve bunun sonucunda da bilim, teknik ve sanatta birçok ürüne imza atmıştır. Bütün bunların öncesinde, işleyebildiği ilk maddeye biçim vermiş, biçimlendirme başarısını sürekli geliştirmiştir (Yolcu, 2009: 1). Bu biçimlendirmeler, yaratılar, çevreyi inceleme, anlama adına atılan adımlar, sanat tarihinin incelediği temel alan olmuştur.

Sanat tarihi anlamını sözcüklerinde barındırır. Sanatın tarihinin, geçmişinin incelendiği bilim dalıdır. Ancak çeşitli yazarların yaptığı tanımlarda bulunmaktadır.

Artut, "Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri" adlı kitabında sanat tarihini, sanatın doğuşundan günümüze kadar, dünyada var olan tüm sanatçı ve sanat yapıtlarının analizlerini yapan, görsel sanatların tarihsel evrimini inceleyen akademik, bilimsel bir disiplin olarak tanımlamaktadır (Artut, 2009: 59).

Sanat tarihi, tarih şartlarından doğan maddi kültür eşyasını inceleyen bir bilimdir (Yolcu, 2009: 77-78).

Genel bir tanımla “sanat tarihi” bir sanat eserinin, o eseri yapan sanatçının ve yapıyla ilişkili diğer tüm bilgilerin incelenmesidir, denilebilir. Sanat tarihi eserin yaratıldığı ortama ve yaratan kişiye bağlı olarak bilgiler derler ve yaşanan siyasal, sosyal ve kültürel düzen içinde yaratma sürecinin ve bütünüyle sanat yapısının araştırmasını kapsar (Özsoy ve Alakuş, 2009: 116).

Biçimsel olarak sanat tarihi, bir sanat eserinin, sanatçının ve o sanat eseri ile ilişkili öteki bilgilerin incelenmesi, diye tanımlanabilir. Sanat tarihi yapının yapıldığı ortama bağlıdır ve yaşanan sosyo-kültürel düzen içinde yaratma sürecinin ve sanat yapısının araştırılmasını kapsar (Kırıçoğlu - Strokrocki, 1997). Ancak sanat tarihinin görevi, yalnızca geçmiş uygarlıkların sanat eserlerini arayıp bulmak değil; bu eserler arasındaki toplumsal, tarihsel değerler yansıtan karakterleri tespit etmektir (Yolcu, 2009: 78).

Sanat tarihi; sanat nesnelere, sanatçılar ve görsel sanatlardaki gelişmelerin kavramsal etkilerini, haber niteliğindeki bilgiyi yorumlar. Sanat tarihi, yargıları birleştiren görsel sanatların kayıdır (Özsoy, 2007: 245).

Altuner'in de tezinde belirttiği gibi sanat tarihi bilgisi tarihin en can alıcı dönemleri aracılığı ile büyük sanatsal ifadelerin incelenmesini sağlamakta; plastik ve uygulamalı sanatlar, sinema, dans, müzik, canlı gösteri, birleştirici bir çerçeve olarak mimari ve şehircilik konuları içermektedir (Altuner, 2007: 27).

Sanat tarihi; sanatın tarihsel gelişimini ve değişimini inceleyen bir disiplindir. Sanat tarihinin inceleme alanı sanatın doğuşuna kadar gitmektedir. Ancak bir disiplin şeklinde ilk olarak 19. yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkmıştır. 1844 yılında Berlin Üniversitesi'nde ilk “Kunstgeschichte” “Sanat Tarihi” Kürsüsü kurulmuş ve 20. yüzyılda da dünyanın hemen hemen tüm üniversiteleri sanat tarihi alanında hem araştırmalar yapmaya hem de kadrolar yetiştirmeye başlamıştır (Keser, 2009: 304). Aslında bilimsel olarak geç ortaya çıkmış gibi görünse de sanat tarihi araştırmaları çok eskiye dayanmaktadır. Antikiteden beri

bu çalışmaların yapıldığı bilinmektedir (Buyurgan – Mercin, 2005: 28). Bu çalışmalar sonucunda, sanat tarihi bugün bağımsız bir bilim dalı olmuştur.

Sanat tarihi, sanat ve sanatçılar hakkında belli bir dönemi ele alarak hem bağlam (çevre vb) içerisinde, hem de eser üzerinde yoğunlaşarak araştırma yapan bir bilim dalıdır. Sanat tarihi araştırmaları, yapıt yoğun yapıldığı zaman kısmen sanat tarihi özellikleri taşır. Özellikle de bir eseri tanımlama, çözümlene ve yorumlama süreçleri Edmund Feldman'ın pedagojik eleştiri yöntemine benzer. Ayrıca sanat tarihi; kavramsal etkilerin görsel sanatlardaki gelişimini, sanatçılar ve sanat nesnelere hakkındaki yargı ve açıklamaları ve bilgileri birleştiren kayıt anlamını da taşır. Sanat tarihi; bir seyahat, dünyaya açılan bir pencere, öykü anlatımı ve yeni görüş açıları edinmek gibi bir takım eğretilene biçimlerine dönüşebilir (Buyurgan – Mercin, 2005: 28)

Sanat tarihinin üniversitelerde öğretildiği alanlar arkeoloji, antropoloji, klasik ve antik sanatlar gibi konuları kapsamaktadır. Bu konuların nasıl öğretileceği sorusuyla yöntem teknik arayışları doğmuştur. Sanat öğretmenleri sanat tarihini, kronolojik, tematik, biçimsel, üslupsal ve kıyaslamalı olarak öğretmektedir. En çok kullanılan ve hala geçerliliğini devam ettiren yöntem ise kronolojik öğretme yöntemidir. Sanat tarihinin öğretimindeki bir diğer yöntem ise birleştirme yöntemidir. Bu yöntemde öğretmenler diğer sanat disiplinlerini yani uygulamalı çalışmalar, estetik, sanat eleştirisini birleştirerek sanat tarihini öğretirler (Çetin, 2006: 27). *Etkili bir sanat eğitimi için, çocuğun ve gencin her dört alanda, eleştirel, kültürel, uygulamalı ve estetik boyutlarda yeterli bilgi ve deneyim kazanması gerekir (Kırıçoğlu, 2005: 120).*

2.7.1. Sanat Tarihi İşleniş Yöntemleri

Sanat eğitiminde; sanat tarihi bilgisinin gerekliliği ve amacı, bu bilgiyi oluşturmak için kullanılacak yöntemler, öğretmen ve öğrencilerin bu öğrenme alanına karşı bakış açıları ve hangi yöntem-tekniğe gereksinim duydukları bu bölümde ele alınmıştır.

Sanat eğitiminin hedefleri arasında bireye estetik kişilik kazandırmak yer almaktadır. Sanat eğitimi alan birey estetik kişiliği; algılama, bilgilenme,

düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade etme ve eleştirme davranışlarını estetik ilkeler doğrultusunda sanatların dilini kullanılarak edinir (Aykut, 2006: 34-35). Sanat eğitimi; günümüzde gençlerin estetik duygularını geliştiren, kendi güçlerini ve önemli görsel gerçekleri tanımalarına önderlik eden, düşünme güçlerini artıran, sosyal alışkanlıkları ve yaratıcılığı artıran bir alan olarak görülmektedir (Şen, 2012: 334)

Sanat eğitiminin, bu hedef alanlarını gerçekleştirmek için sanat eğitimindeki dört disiplinden yararlanılmaktadır. Bunlar sanat tarihi, estetik, uygulamalı çalışmalar ve sanat eleştirisidir. Bu disiplinlerin kazanımlarından bir bütünlük içerisinde yararlanılmalıdır. Sadece uygulama alanlarıyla ya da sadece sanat tarihi bilgisiyle sanat eğitiminin hedefleri gerçekleşmemektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, sanat eğitiminin, uygulamalı alanın yanı sıra sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetik olmak üzere kuramsal boyuttaki kültürel alanlardan oluşması gereği vardır. Böylece dört disiplinden oluşan sanat eğitimi, öğrencilere uygulamalı çalışmalar yoluyla kazandırdığı yaratıcı davranış ve beceri kadar, sanatın kültürel boyutunda da bilgi sahibi yapma, kendi kültürünün yanı sıra başka kültürlerden haberdar olup yeri geldiğinde karşılaştırmalar yapma gibi yetkinliğe ulaştırma işlevini yerine getirmiş olacaktır (Yolcu, 2009: 127-128).

Öğrenci sanat tarihiyle birlikte kendinden uzaktaki ve önceki sanat üretimlerinden haberdar olur. “Sanat tarihi öğretmenin en önemli amacı, belli bir kültürde ve belli bir zaman dilimi içinde oluşan sanat yapıtının, sanat tarihi bilgisi ışığında önemini öğrencilere aktarmaktır. Sanat, insanların dünyadaki yerlerini bulmalarına yardımcı olur” (Kırıçoğlu ve Stoktocki, 1997: 127). Sanat tarihi birçok farklı kültürün özelliklerini, eserlerini, inanç ve değerlerini anlamamızda etkilidir. Sanat tarihi, farklı kültürlerin varoluş nedenlerini, sosyolojik, coğrafi ve hatta psikolojik olarak farklı bakış açılarıyla açıklar. Öğrenci sanat tarihi bilgisi edindiğinde bir sanat yapıtını ve yapıtın yaratıldığı ortamı, sosyo-kültürel çevresi içinde yapıtın oluşumunu kavramış olur.

Sanat tarihi öğretimi öğrencilere, sanat yapıtını ve onun toplumdaki yerini anlamaları noktasında yardımcı olmaktadır. Sanat tarihi öğretimi ile öğrenciler, kendi kültürünün yanı sıra küresel anlamda sanatsal çalışmalarını incelemeye ihtiyaç duyarlar. Sanatın dünü ile bugününü anlamaya yönelirler. Eğer geçmişe yönelik anlayışlarını geliştiremezler ise, yaşadıkları çağı da yeterince anlayamayacaklardır. Öğrenciler düzen ve düzensizlik arayışlarını, iyi olanı aramayı, bulmayı ve emeğe saygı duymayı sanat eserleri yoluyla kazanabilirler (Özsoy, 2009: 104-116).

Sanat tarihi, öğrencilerin sanatsal ifadelerinde kullanabilecekleri bilgi ve beceriler kazandırır. Öğrenci, sanat tarihi bilgisi kazanırken terim bilgisi edinmekte, birçok sanat kavramını öğrenmekte ve bunları karmaşık sanatsal düşünceleri ifade etmekte kullanmaktadır. Eser inceleme yöntemiyle sanatın ilke ve elemanları hakkında fikir sahibi olmaktadır. Öğrenci eserdeki estetik niteleri inceleyerek kendi çalışmalarını oluşturma ve bunları kıyaslama sürecine girmektedir. Örneğin; öğrenci empresyonizm akımını öğrendiği zaman renk bilgisi, boya hamurunun kullanımı, fırça hareketleri sonucu oluşan etkiler ve seçilen konular gibi temel bilgileri de edinmektedir. Öğrenilen bu bilgiler öğrencinin uygulama tercihlerini geliştirmesinde ve sonuç olarak sanatsal ifadesinde etkilidir.

Öğrenci birçok tartışmayla birlikte sanat eserini yapmayı, takdir etmeyi, sergilemeyi, almayı, satmayı ve yorumlamayı ve bu gibi günün sorunlarını da içeren sanatın oldukça geniş doğası ile ilgili bağlantılar kurmuş olacaktır. Öğrenci sanatın ne olduğunu ve sanatta kalite için dikkate alınacak şeyleri tanımlamanın çeşitli yollarının olduğunu fark edecektir. O, ayrıca, sanatın niteliğinin ölçülmesinde kişiler karşı düşüncelerde olduğu zaman, bu karşı oluşların, sanatın algılanış farklılıklarından daha çok, farklı estetik anlayışlara bağlı yargıların olumlu sonucu olabileceğini anlayacaktır (Özsoy, 2007: 130).

Sanat tarihinin tüm bu faydaları, ancak uygun yöntem teknik seçilmesiyle mümkündür.

Hangi öğretim yöntem tekniği seçilirse seçilsin öğrencilerin bireysel farklılığı göz önünde tutulmalıdır. Öğrencilerin görsel algı, bilişsel ifade beceri ve yetilerinde farklı gelişim özellikleri göstermeleri olasıdır. Bu durum öğrenme biçimlerinde ve doğal olarak öğretme biçimlerinde de farklılık doğurmaktadır. Öğretmen çeşitli sanatsal öğrenme araçlarını bir arada kullanmaya ve gerektiğinde bireysel öğretime gereksinim duymalıdır (Artut, 2009: 130).

Çağdaş sanat eğitimi çerçevesinde yaklaşılan sanat tarihi eğitimi, sadece ders anlatımlarıyla gerçekleşemez. Öğrencinin aktif olduğu yöntem-tekniğin benimsendiği, daha fazla sayıda duyu organını uyaran görsel, işitsel materyallerin seçildiği, diğer öğrenme alanlarına bilgi transferinin sağlandığı bir eğitim anlayışıyla hareket edilmelidir. Çünkü sadece sözel olarak öğretilmeye çalışılan bilgiler kalıcı olmamaktadır.

Sanat tarihinin doğasından kaynaklanan, soyut sembollerin kullanılması, öğretim etkinliğinin azalmasında, hatırlanma düzeyinin düşük olmasında baş faktör olarak değerlendirilebilir. Sanat tarihi derslerinin tüm öğretim kademelerinde öğrenciler tarafından sıkıcı ve zor anlaşılan bir ders şeklinde algılanmasının ya da ezber dersi olarak anlaşılmasının nedeni budur (Aykut, 2006: 39). Sanat tarihi öğretiminde 19. yüzyıldan beri bu şekildeki öğretmen merkezli, sözel ağırlıklı, kronolojik, temalı ve kıyaslamalı uygulama yöntemi kullanılmaktadır. Bu yaklaşım tamamen yanlışır denilemez, ancak öğretimi pasifleştirdiği açıktır. Bu nedenle kronolojik öğretimin yanında soruşturmaya dayalı bir yaklaşımla öğretimin yapılması daha verimli olacaktır. Soruşturma yönteminde soru sorarak yönlendirme yapıldığı ve açık uçlu bir yöntem olduğu için kişi sanat tarihçisi gibi davranmaya yönelir (Çetin, 2001: 63).

Sanat Tarihi dersinde; öğrencilerin daha çok soru sorması ve araştırma yapması sağlanmalıdır. Öğrencilerin bu araştırmalarını somutlaştırıp, yazılı veya sözlü ifade etmeleri halinde, öğrencilerin sanat terimlerini çok iyi kullandıkları ve sanat tarihi olaylarını iyi öğrendikleri Stokrocki'nin ifadelerinde yer bulmuştur (Kırıçoğlu ve Stokrocki, 1997: 129-130). Öğrencilerin sanat tarihi bilgisini diğer alanlara aktarmasının ilk şartı bu bilgileri içselleştirmesidir. Öğrenilmemiş bilgi transfer edilemez.

Günümüzde görsel sanatlar eğitimcileri sanat tarihini, bir disiplin (konu alanı) ve bir sanat tarihi anlayışı süreci olarak öğretmektedirler. Görsel sanatlar öğretmenleri, öğrencilerini bir sanat tarihçisinin rolünü üstlenmeye yönelterek onları bir sanat yapıtı ile ilgili soru sormaya, bir yapıt ve onun kendilerine verdiği kültür hakkında nasıl bilgi edineceklerini öğrenmeye yönlendirmelidir. Ayrıca öğretmenleri diğer kültürlerin sanatı hakkında bilgi verirken, öğrencilerin kendi kültürel sanat biçimleri ile kıyaslamalar yapmalarını uygulatarak öğretmelidirler. Buna karşıt kültür çalışması da denir (Özsoy ve Alakuş, 2009: 116).

Görüldüğü gibi soru sorma ve görüşme yapma yöntemi hem sanat tarihçiler ve hem de öğrenciler için kullanılabilir bir yöntemdir. Soru sorma yöntemiyle tarihi süreç hakkında bilgi edinilir. Soru sorma yönteminde sorular, eserin kendisini anlamaya ve çevresini araştırmaya yöneliktir. Bu yüzden iki tür soru sorma yöntemi kullanılır. Esere dönük yöntem, sanat eserinin konu ve temasına, oluşumuna, eserin boyutlarına, kullanılan malzemeye, fiziki durumuna ve teknik özelliklerine yoğunlaşır. Bu yöntemde eserde neyin gözlenmesi gerektiği sorgulanır. Bağlam içindeki yöntem, sanat eserinin içinde bulunduğu çevre ve şartlarını araştırır. Eserin işlevi, sanatçısının eğitimi, dinsel ve düşünsel özellikleri, sosyo-kültürel çevresi, dönemin ekonomik ve politik durumu göz önüne alınarak soru sorulur (Yolcu, 2009: 124). Bu şekilde sanat yapıtının yaratılma süreci ve etkileri aydınlatılır. Sanat tarihçiler geçen zaman süreci içindeki her tür değişimi inceler ve bunları, konu, form, zaman, yer, sanatçı ve biçem olarak gruplara ayırırlar. Bu süreç, bir zaman sırasına göre gösterilebildiği gibi tek başına araştırma şeklinde de açıklanabilir (Fitzpatrick, 1992, Aktaran: Kırıçoğlu ve Stoktocki, 1997: 127-128).

Dobbs, (1988, Aktaran: Şahin, 2009: 40) sorulabilecek soru alanlarını şu şekilde özetlemiştir.

- Sanatçı hakkındaki bilgiler; doğum-ölüm yılı, nerede çalışmış, çalıştığı konu, eserin yapılış tarihi, eserin fiziksel tanımı vb.
- Biçimsel analiz; eserin sanat ilişkileri tanımlanır ve analiz edilir. Sanatçının çalıştığı konulara bu eser nasıl uyuyor, hangi sanatsal hareketler içinde yer alıyor?

- Teknik analiz: Kullanılan malzemenin, aletlerin ve eserin yapılış biçiminin anlatımı, zamanın ve çevrenin etkisi.
- İçerik ilişkisi; sanatçının tarihsel süreç içindeki sosyal, politik ve kültürel seçiminin ve ilişkilerinin sonucunu inceler.

Sonuç olarak sanat tarihi; sanat eserinin yaratıldığı dönemdeki sosyo-kültürel olayları göz önüne alarak, tarihçesini, anlamını ve başka eserlere etkisini, insanların farklı zaman ve konumlarda sanat eserlerini nasıl kendi tarihsel durumlarına göre yorumladıklarını araştırır. Bunlara ek olarak, sanatsal uygulamaların ve estetiğin gelişmesinin, sanat akımlarına dayandırılması, birçok sanatçının analiz edilmesi ve gelecek nesillere birikimlerinin aktarılması da araştırma konusudur.

Sanat tarihi öğretim yöntemlerinden bir diğeri de birleştirme yöntemidir. Bu yöntemde uygulama, sanat eleştirisi, estetik ve sanat tarihi birleştirilerek eğitim verilir. Birleştirme yöntemi disiplinler arası öğrenme yaklaşımını benimser. Disipline dayalı sanat eğitimi, görsel sanatlar öğretimini yaratıcılığa, sanatın değerine ve anlaşılmasına katkı yapan dört disiplinden birleştirilerek oluşturulmuş bir içeriğe yönlendirmektedir. Bu yaklaşım görsel sanatların yapımına ve anlaşılmasına katkı yapan ve birbirine yakın olan disiplinleri düzenlediği için disipline dayalı ya da disiplin tabanlı olarak adlandırılmıştır. Bu yöntemde sanat eserleri kullanılarak, uygulamanın, estetiğin, sanat eleştirisinin ve sanat tarihinin birleştirilmesi gerçekleştirilmektedir. Geniş bir alana yayılan görsel sanatlar, tüm dünya kültürlerinden ve geçmiş zamandan günümüze kadar geniş bir yelpazede halk sanatlarını, uygulamalı sanatları ve tüm güzel sanatları içerecek şekilde temsil edilmektedir (Greer, 1993, Aktaran: Özsoy, 2007: 188). Stokrocki, birleştirme işleminin konu, tema, kavram ya da öğrencilerin gelişim evrelerine göre ve her evrede sergiledikleri ilgileri, dönüştürme yetenekleri ve yansıtma becerilerine göre yapıldığını öne sürer. Örneğin kültür gibi teorik bir aktarımda, uygulamalı etkinliğin somutlaştırma gücünden yararlanılabilir. Çok kültürlü eğitim ünitesi içinde pasaport tasarımı yaptırılabilir. Ya da müze eğitimi konusundaki ünite, halk sanatı birleştirme teması olabilir (Kırıçoğlu - Stokrocki, 1997: 33).

Disiplinler arası sanat eğitiminin başka bir örneği de Micheal Day'in kübizmi anlatırken kullandığı yöntemdir. Day, öğrencilere önce kübizm ile ilgili görsel materyaller sunmuştur. Saydamlarla verilen görseller, kısa açıklamalarla, bilgilerle temellendirilmiştir. Gösterilen saydamların Picasso ve Braque'e ait olduğu belirtilmiş, yapıtlarda kullanılan malzemelerin incelenmesi sağlanmıştır. Öğrencilerin gösterilen kübist eserler üzerine tartışmalar yapmaları istenmiştir. Daha sonraki aşamada uygulamalı etkinlik yapılmıştır. Bu etkinlikte öğrenciler akrilik boya ile kübist düşünceleri yaparak, yaşayarak araştırmıştır. Sadece resim yapmamış ya da sadece kübizmi dinlememiştir. Uygulamaları etkili bir anlayışa dayandırmış, sanat tarihindeki önemli akımlardan biri olan kübizm etkin bir şekilde öğrenilmiştir. Day, öğrencilere uyguladığı test sonuçlarını karşılaştırarak ve sanat çalışmalarının niteliğini gözlemleyerek, sanat öğretiminde eleştirel, sanat tarihsel ve uygulamalı alanları birleştirmenin etkin bir yaklaşım olduğu sonucuna varmıştır (Hurwitz&Day, 1995, Aktaran: Özsoy ve Alakuş, 2009: 120).

Sanat tarihi dersi bazen uygulamayla, bazen eleştiriyle, bazen müze eğitimiyle, bazen de estetik alanıyla birleştirilebilir. Kırıçoğlu (2005: 230), "Sanatta Eğitim" adlı kitabında, bugün uygulamada karşılaşılan birçok sorunun çağdaş sanatın uygulamalı ve kuramsal boyutlarının incelenmesiyle çözüme ulaşacağını savunmaktadır. Yazara göre güncel bilgi ile canlanan geçmiş aynı zamanda güncel olanın kanalıyla öğrenilmektedir. Bireyler sadece bir öğrenme alanıyla yetinmemelidir. Nasıl fizikte, geçmiş kuramlarla yetinilemezse, sanatta da Mısır, Mezopotamya, Rönesans ile sınırlı kalınamaz. Kişi içinde yaşadığı çağın tanıdığı olmadan geçmişe yönelemez. Ya da bir başka deyişle çağdaş geçmişle değil geçmiş çağdaşla ışıır.

Sanat tarihi öğretiminde, üzerinde durulan disipline dayalı, birleştirme, soru sorma gibi yöntemlerin hangisinin ne zaman, hangi ünite de kullanılacağına öğretmen karar verecektir. Anlaşılacağı üzere tüm eğitim alanlarında olduğu gibi sanat tarihinde de öğretmen değişkeni çok önemlidir. Ortaöğretimde Sanat Tarihi derslerinin bir an önce ön plana çıkarılması ve kendi amacına uygun bir yöntem çerçevesinde bu derslerin uzman öğretmenler tarafından verilmesini

sağlamak için proje hazırlanmıştır. Bu proje kapsamında “YÖK/ Dünya Bankası Milli Eğitim Geliştirme Projesi Hizmet öncesi Öğretmen Eğitimi İçin Hazırlanan Özel Öğretim Yöntemleri” ni hazırlanmıştır (Çetin, 2001: 64).

Öğrenme etkinliği, hedef davranış kazandırmak için yapılan işler bütünü olduğundan dolayı sanat tarihi öğretiminde de bütüncül bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. Öğretmenler, çocukların yetenekleri ve ilgi düzeylerine uygun bir yaklaşımla dikkatlerini çekebilecekleri oranda onların sanat tarihi ve sanatsal resim konularıyla büyülediklerini görecekler. Sanat tarihi öğretiminde, üniversitelerde olduğu gibi sadece geleneksel slayt gösterimi ve anlatıma dayalı yöntemin, ortaöğretim düzeyi sınıflarda her zaman uygun bir yöntem olmadığı açıktır (Alakuş vd., 2009: 75).

Sonuç olarak; çağdaş eğitimin en önemli amaçlarından biri, öğrencilerin iyi karar verebilmelerini sağlamak için onlarda, eleştirel düşünmeyi geliştirmektir. Bu da ancak sanat eğitimi ile mümkün olabilir. Bu amaçla, öğretmenin sanat eğitiminde takınması gereken bazı üsluplar vardır. Öğretmen katı, değişime olanak tanımayan, sabit bir öğretim yaklaşımından çok yaratıcılığı, sorgulamayı desteklemeli, öğrenciyi güdülemelidir. Eliot Eisner'in de belirttiği gibi sanat eğitiminde öncelikli ve esas amaçlardan biri de eğitilmiş görüştür (Elkoyun, 2007: 40). Bu eğitilmiş bakış açısı ancak öğretmenin rehberliğiyle kazanılabilir. Bu amaçla çocukların araştırmaları ve yaratmaları teşvik edilmelidir. Sadece yetenekli öğrencilerin değil bütün öğrencilerin içindeki sanatsal ifade potansiyeli açığa çıkarılmalıdır.

2.7.2. Sanatsal İfadede Sanat Tarihi Boyutu

Eğitim, öğrenileni öğrenme, kuramsal bilgilenme, sayısal işlem ve düşünce becerisinin gelişimi olarak sınırlandırılmaz. İnsanın eğitimi, bilim ve sanatın ortaklaşa çabası sonucu gerçekleşir. Sanat eğitimi, insanın pratik düşünme ve estetik bakış açısı geliştirme hedefine hizmet eder.

Sanatsal anlatım, sanatsal ve estetik açıdan bir bütün olan ürünün izleyicisinde oluşturduğu çarpıcı etkidir. Bir başka deyişle, bir simgenin biçimi,

niteliği, önemi ile onu yaratan ya da ona bakan insanda duygu yoğunluğu yaratmasıdır (Kırışoğlu, 2005: 129).

Sanatla eğitilen kişide sanatsal anlatım dili gelişir. Sanatsal anlatım dili, öğrencinin geçmiş ve günümüzdeki sanat yapıtlarını inceleme ve onları anlama yetisini kazandırır. Bu kazanım kişinin görsel duyarlılığını artırır. Böylece insan, giyiminden çevre düzenine kadar her alanda sanatsal nitelikler arar ve böylece yaşam kalitesi yükselir (MEB, 2006b: 6).

Sanat eğitimiyle edinilen bilgilerle öğrencilerin estetik duyguları gelişir. Ord. Prof. Suut Kemal Yetkin (2011: 126)'in "Güzel Sanatların Eğitimdeki Yeri" konulu çalışmasında da belirttiği gibi sanat eğitimi insanın oluşumundaki yöntemlerden biridir. Sanat, insanın köklü bir ihtiyacına cevap verdiği için kişiliği eğiten en önemli etkenlerden biridir. Amaç, sanat için eğitim değil sanatla eğitimidir. Sanatla eğitiminin sağlanması için kişinin küçük yaşlardan itibaren sanat kültürüyle karşı karşıya getirilmesi lazım gelir. Böylece uyuklama halindeki estetik duygu gelişir. Bu noktada sanat eseri ile öğrenciyi kaynaştırmak öğrencinin sanat eserini tanımasını, özelliklerini, bağlı olduğu akımları, sosyo-kültürel çevresini, teknik özelliklerini öğrenmesini sağlamak sanat eğitimi açısından kritik önemdedir. Oysa yakın zamana kadar okullarda verilen sanat eğitimi, desen dersinden ileri gitmemiştir. Buradaki amaç, çocuğun tabiatı gözlemlemesini ve gözlemini doğru olarak düzleme yansıtmasını sağlamaktır. Bu anlayış yetenekli öğrencileri sanat mesleklerine yönlendirmekten başka sonuç doğurmamıştır. Bu davranış bir sanatın öğretimiyle, sanatın her çocuğun eğitiminde yeri olduğu gerçeğini birbirine karıştırmaktadır. Mesele, insanda doğal olan sanat duygusunu geliştirerek kişiliğini bütünlemek için, onu sanat eserini görmeye ve tatmaya hazırlamaktır. Başka bir deyişle öğrenciyi bir tabloyu görmesini öğretmek sanat eğitiminin ilk şartıdır.

Ne var ki sanat eğitimi uzun yıllar boyunca sadece uygulama ağırlıklı bir eğitim anlayışı olarak görülmüştür. Genel kanı çocuğun fazla uygulama yapması ve fazla araç gereç kullanmasıyla sanatsal gelişim sağlayacağı yönündeydi. Bu kanı, yeni öğretim yöntem-tekniklerinin denenmemesi, böyle bir arayışa dahi girilmemesi sonucunu doğurdu. Ne yazık ki birçok okulda sanat

eğitimine hala bu yaklaşımla bakılmaktadır. Sanat dersleri, uygulama dersi olarak sınırlandırılmıştır. Bu durumun nedeni, sanat eğitiminin bir el uğraşından ibaret olduğu fikrinin benimsenmiş olması ve bu dűřünce doğrultusunda, sanatı yaratıcı etkinliklerle ۆđrenen bireyin estetik beğenisinin gelişeceğine, sanattan daha iyi anlayacağına, eleştirel bir bakış ağısı kazanacağına olan inançtır (şahin, 2009: 31).

Sanat eđitiminin sadece uygulamalarla çevrelendiđi, usta-ırac anlayıřının hűkűm sűrdűđű, biliřsel sűrelerden çok psiko-motor iřlevlerin ve yetenekli ۆđrencilerin ۆn plana çıkarıldıđı sanat eđitimi anlayıřının temelinde romantik ve yansıtmacı kuramı benimseyen bir dűnya gűrűřűnűn yattıđını sűyleyebiliriz. Bu anlayıřlar; 1960'lı yıllarda Lowenfield'in ocuk merkezli eđitim anlayıřının eđitim-ۆđretim anlayıřını etkilemesiyle kırılmaya bařlamıřtır. 1970'lere gelindiđinde ise çocuđun ۆzgűr anlatımının kısıtlanmaması űzerine kurulu "geliřimcilik" yaklařımının ۆlkemizde "yaratıcılık" kavramı ile ilgilenen sanat eđitimcileri tarafından benimsenmesiyle sanat eđitimi anlayıřı deđiřim sűrecine girmiřtir (Aykut, 2006: 36).

Kırıřođlu'nun (2005: 1) belirttiđi űzere 1960'lı yıllardan bařlayarak sanat eđitimi, kuramsal ve kılıřsal boyutlarda kendi amaçlarını gerçekleřtirmek, programlarda hak ettiđi yeri almak yolunda bir deđiřim sűreci içine girmiřtir.

Bu değişimin ilkeleri:

- *Sanat eđitimi temeli sanat olan bir disiplin alanıdır: Resim- iř dersinin de temel alanı gűrsel sanatlardır.*
- *Okullarda ۆđretim alanlarını biliřsel-duyuřsal olarak ayırmak ve sanatı salt duyuřsal olarak sınırlamak dar gűrűřlűktűr. Sanat deđerlerle dűřűnen ve űreten bir zekânın űrűnűdűr.*
- *Sanat, bireye içinde yařanılan kűltűre ve topluma yűnelik deđer, kendinden iřlevleri yerine getirmek űzere okullarda hak ettiđi yeri almalıdır.*

- *Sanat öteki disiplin alanlar gibi iyi hazırlanmış öğretim programları, sürekliliği ve ardıllığı olan bir öğretim süreci, etkili öğreticilik ve yeterli güdüleme ortamı ile her öğrenciye öğretilir.*

Sanat eğitimindeki bu yeni yaklaşımlar sonucu sadece uygulama yaptırılan ders anlayışından uzaklaşmıştır. Kuram ve uygulamayı birleştiren disiplinler arası öğrenme konuların kaynaştırıldığı modeller tasarlanmaya başlanmıştır. Bu sayede sanat eğitimi alan kişilerin sanatsal ifadeleri, sanat tarihi ve estetik bilgileriyle beslenmiştir.

Kırıçoğlu, yeni yaklaşıma göre desenlenmiş disiplinler arası öğrenme yönteminin işlenmesini şu şekilde somutlaştırmıştır.

Kaynaştırılmış programda; sanat tarihi, uygulama, eleştiri ve estetik bir amaca yönelik olarak çalışmaların bütünü içinde yer alır. Örneğin, sanat tarihinde “izlenimcilik sonrası” işlenirken öğrencilerin dikkati Van Gogh’un resimlerine çevrilir. Avrupa’nın hızla endüstrileşmesi sırasında sanatçının Fransa’nın Arles bölgesinde doğaya karşı duyarlılığını gösteren resimleri ele alınabilir. Van Gogh’un resimleri eser inceleme yöntemiyle incelenir. Bu arada Van Gogh’un kardeşi Theo’ya o yapıt hakkında yazdığı mektuplar okunur. Daha sonra uygulamada bu yapıtın bir kopyası öğrencilere yaptırılır. Sanatçının resim tekniğini, fırça kullanımını, renk kalitesini öğrenci yaparak öğrenir. Bu öğretici kopyada sanatçının özel tekniği kullanıldığı gibi, başka tekniklerde kullanılabilir. Örneğin, Kolaj bir değişik teknik olarak öğrenciye ayrıca yaratma ve yorum olanağı sağlar. Son değerlendirmede öğretimin estetik boyutu üzerinde durulur. Böylece öğrenme bir bütünlük içinde tamamlanır (Kırıçoğlu, 2005: 135).

Artut (2009: 105), sanatsal ifadede kuramın önemini, bilişsel gerekliliği gidermesi yönüyle açıklamıştır. Yazara göre sanatsal ifade, düşünsel bir çabanın sonucudur. Bu anlamda sanatsal yaratım, imgeler halinde düşünmenin kaynağını oluşturduğundan sanatsal yaratım sürecinin çizgisinde olmasını gerektirir. Bu da ancak sanatsal etkinliğin kuramsal boyutunun sağlıklı bir şekilde algılanıp kavranmasıyla mümkündür. Burada kast edilen teoriyi önemseyip uygulamayı geri plana atmak değildir. Bu önceki dönemlerde yapılan

yaklaşım hatasının diğer tarafı olurdu. Teori – kuram (estetik-sanat tarihi-eleştiri) ve uygulama birbirinden bağımsız bir sanat öğretimi modeli olarak asla düşünülmemelidir. Çünkü sanat öğretiminin temelinde verilen kuramsal bilgiler, teknikler ve buna bağlı olarak gerçekleşebilecek deneysel çabalar sanatsal öğrenmenin (sanatı anlamının) kalıcılığına olanak sağlayacaktır.

Yasan'ın (2008: 116) “Güzel Sanatlar Fakültelerinin Resim Bölümlerinde Okutulan Kuramsal Derslerin Atölye Derslerinde Etkisi İle İlgili Öğrenci ve Öğretim Elemanlarının Görüşleri” isimli araştırmasında yer verdiği akademisyen görüşlerinden Necla Rüzgar'a göre bütün kuramsal derslerle atölye dersleri arasında bağlantı vardır. Çünkü sanat dediğimiz şey bizim hayata bakışımızın, hayatı yaşayışımızın, siyasal, toplumsal, tarihsel, kültürel, kimliksel vb. yaklaşımlarımızın tümünü içinde barındırır. Buna bağlı olarak da, bütün disiplinlere ait sanat ürünleri (resim, heykel, seramik, video, fotoğraf...) kendi başına o disipline ait teknik malzemedenden değil, o malzemeyi sanat eserine dönüştüren birikimden doğar. Bu birikim de gerek hayatın her noktasından, gerekse de sanat eğitimi sürecinde yer alan derslerin bütününden oluşur.

Gombrich'in (2004: 24) de ifade ettiği gibi sanatla yeni ilgilenmeye başlayanlar çoğunlukla yeni bir güçlkle karşılaşır. Onlar kendi gördüklerini ortaya çıkaran sanatçıya hayran olmak isterler. En çok beğendikleri şey de “gerçek” gibi gözükten yapıtlardır. Bu yeni yetme sanat tarihini öğrendikçe, sanatın öyküsünü tatma fırsatı edinecek, öğrendiği akım, sanatçı üslubu ve gördüğü sanatsal ifade çeşitliliğinden kendine pay alacak, bir arı misali konduğu her çiçekten, diğer bir ifade ile gördüğü her bir sanat eserinden öğrendiği bir “şeyle” sanatsal ve kültürel birikimini oluşturacaktır. Aynı şekilde Öztürk'de, Yök-Dünya Bankası Projesi Bağlamında Sanat Eleştirisi Dersi Örneği İle Sanat Eğitimi Öğretmeninde Standart Bilgiye Erişememe Sorununun İrdelenmesi adlı çalışmasında sanat eğitimine yeni başlayan bireyler için sanat tarihi bilgilerinin çok etkili olduğunu söylemektedir (Öztürk, 2007: 793). Sanat eğitimine yeni başlayan bir öğrenciye; sanat tarihi bilgisinin temeli olan, ilk insanların duvarına resim yaptığı mağaraları, Barok dönemindeki Caravaggio çalışmaları, Degas'ın balerinleri, Picasso'nun Guernica'sı gösterildiğinde, öğrenci sanat tarihinin

büyüsünü koklamış ve yapacağı çalışmaların heyecanını o andan başlayarak hissetmiş olur. Sanat tarihi öğrencinin ufkunu açar. Sadece yapan, uygulayan ve çizen değil, sanat tarihi dersi ile bilinçli ve bilimsel bakış açısıyla yaptığını, ettiğini sorgulayan öğrenci tavrının oluşumu sağlanacaktır.

Sanat tarihi dersi uygulama ve kuram birlikteliği oluşturur ve sanatçı adayı için akademik sanat eğitiminin başlangıcından itibaren itici güç oluşturur. Sanat tarihinde edinilen bilgilerle öğrenciler sanat yoluyla kendilerini nasıl ifade edeceklerini öğrenirler. Uygulama derslerinde edinilen araç gereci kullanma becerisi, Sanat Tarihi dersinde kazanılan sanatsallıkla birleşerek anlatıma dönüşür. Öğrenci sanat tarihi incelemelerinde edindiği bilgiler sayesinde yarattığı biçime anlam vermeyi öğrenecektir.

Öğrenci sanat tarihi yoluyla çeşitli kompozisyon düzenlemelerini içselleştirebilir ve aradaki fark ve benzerlikleri algılayarak çalışmalarına yansıtabilir. Bu konuya örnek oluşturabilecek bir ifade de Yolcu'ya aittir. Yolcu, örneğin altın oran kavramının öğretilmesi için Rönesans döneminin incelenmesinden başka nasıl bir yol izlenebileceğini sormuştur. *“Rönesans sanatçıları Altın Oran'ı tablolarında ve heykellerinde denge ve güzelliği elde etmek amacıyla sıklıkla kullanmışlardır. Örneğin Leonardo da Vinci'nin, “Son Akşam Yemeği” adlı tablosunda, İsa'nın ve havarilerinin oturduğu masa boyutlarından, arkadaki duvar ve pencerelere kadar Altın Oran'ı uygulamıştır.”* (Yolcu, 2009: 122). Bu açıklamanın öğrencilere, resimlerin yer aldığı bir dia gösterisiyle görselleştirilerek, anlayacakları ifadelerle anlatılması ve öğrencilerin araştırmalarını arkadaşlarıyla paylaşması sonucu etkin öğrenme kaçınılmazdır.

Tüm bunlardan anlıyoruz ki sanat tarihi bilgisiyle donanan öğrenci uygulamalarına anlam katacaktır. Uygulamalardaki mekanikliği ortadan kaldıran bu donanım, sanatçı kimliğinin temellerinin atılmasında da başrolü oynamaktadır.

Engin (2008: 822); sanat tarihi temelli bilgilerin uygulama etkinlikleriyle birleştirilmesi durumunda, sanat öğrencilerinin görsel imge hafızalarının zenginleşeceğini, sanata dair algılarının gelişeceğini ve gördüklerine daha farklı

anlamlar yüklemeye başlayacaklarını belirtmiştir. Öğrenciler sanat tarihiyle, usta sanatçıların hangi durumlarda, hangi ifadeyi, hangi amaçla, hangi güçteki ve çeşitteki çizgileri kullandığını görünce, kendi çalışmaları için ipuçları edinmiş olacaktır. Bu durum sanatçı adaylarının ifadelerinin güçlenmesi adına oldukça önemlidir. Öğrencilerin ait oldukları sanatsal ifade biçimlerini keşfetmeleri adına, mağaralardaki av sahnelerinden Afrika sanatına, antik çağdan çağımıza kadar, doğu ve batı kültürlerinin sanatlarını tanımaları faydalı olacaktır. Bu tür teorik bilgileri zaten sanat tarihi dersinde alan öğrenciler, öğrendiklerini daha derinden inceleme ve uygulama fırsatı bulacaklardır. Aynı zamanda görsel ve zihinsel beslenme gerçekleşeceği için, öğrenciler gördüklerine yorum katmayı öğrenerek, kendilerine has bir tarz yaratacaklardır. Böylece öğrenciler, uygulama derslerini sadece zorunlu eğitimlerinin bir parçası olarak değil de, gördüklerini, düşündüklerini ve hissettiklerini ifade etmek adına kullanabilecekleri güçlü bir araç olarak benimseyebilirler. William Blake'in dediği gibi "Değişen göz her şeyi değiştirir."

Sanat tarihinin öğrencinin sanatsal ifadesini etkilediği bir başka alan da terminoloji yönüdür. Sanat tarihi eğitiminin terim bilgisini geliştirdiği bilinmektedir. Her alanın kendisine has bir dili (terminolojisi) olduğu gibi sanatında kendisine ait bir dili vardır. Bu terimler sanat alanındaki farklı teknikler, bağlantılar ve eşyaların anlatımında, standart ve herkesçe anlaşılabilir bir dilin kullanılması açısından önemlidir (Yolcu, 2009: 22). Sanat sezilmesi ve duyulmasının güçlüğü yanında, kelimelerle anlatılması güç bir alandır. Bu yüzden de sanat oluşumlarını, tarzlarını, tekniklerini ve türlerini anlatan terimleri bilmek, sanatsal ifadenin gerçekleşebilmesi için gereklidir. Yeni bir terim ancak yeni bir fikir veya buluş ortaya çıktığı zaman gereklidir. Böyle bir ihtiyaç yokken, kişisel bir davranışla yepyeni bir terim kullanan kişi, ancak düşünce kararsızlığına yol açmaktadır (Mülayim, 1994, Aktaran: Yolcu, 2009: 22). Sanat tarihindeki konular öğrenilirken terimlerle sık sık karşı karşıya kalan öğrenci, bu terimleri tanımaya başlamakta ve kendi çalışmasında yaptıklarını ifade etmek için de sanat tarihinde tanıdığı terimleri kullanıp, öğrenmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın ihtiva ettiği araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modeli niteliğindedir. Sanatsal ifadede sanat tarihi bilgisinin etkisinin ölçülmesi amacıyla tutum ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması aşamasında nitel ve nicel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini, Diyarbakır ve Gaziantep illerindeki Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nin Resim Bölümü öğrencileri ve öğretmenleri oluşturmuştur. Evrenin tamamına ulaşılması hedeflendiğinden örneklem seçimine gidilmemiştir. Buna göre araştırmanın örneklemini Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi (DGSSL) Resim Bölümü 12. Sınıfta öğrenim gören 20 öğrenci ile 3 öğretmen ve Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi (GTOGSSL) Resim Bölümü 12. Sınıfta öğrenim gören 22 öğrenci ile 3 öğretmen oluşturmaktadır. Sanat Tarihi dersi 12. sınıfa kadar programda yer almadığı için 9 - 11. sınıflara anket uygulanmamıştır.

Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi

Ölçek geliştirme aşamaları birkaç basamaktan oluşmaktadır. Ölçek, ilk önce Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Daha sonra Dicle Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümündeki öğretim elemanlarının ölçek hakkındaki görüş ve önerileri alınmıştır. Belirlenen genel tutum, öneri ve görüşler doğrultusunda 25 ifadeden

oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzunda toplanan 25 anket maddesi tekrar uzman görüş ve değerlendirmelerine sunulmuştur.

Ölçekte Yer Alan Bazı Soru Maddeleri:

- *İyi bir sanat eğitimi almam için sanat tarihi öğrenmemin gerekli olduğunu düşünüyorum.*
- *İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanırım.*
- *Sanat tarihi dersinde en çok kitaplardan yararlanırım.*
- *Uygulama çalışmalarım da teknik konusunda bilgi edinmek için sanat tarihine başvurum.*

Ölçekte *tamamen katılıyorum, katılıyorum, kısmen katılıyorum, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum* biçiminde seçeneklere yer verilmiştir. Öğrencilerin bu seçenekler arasında kendilerinde en uygun olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Veri toplama aracı, öğrencilere elden dağıtılmış ve cevaplamaları için kendilerinde belli bir süre verildikten sonra, tekrar aynı yolla toplanmıştır.

Öğretmenlerin görüşlerini saptamaya yönelik hazırlanan görüşme formu 11 açık uçlu sorudan oluşmuştur. Bu sorular belirlenirken Dicle Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümündeki öğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır. Hazırlanan görüşme formu öğretmenlere elden verilmiş, yazılı bir şekilde cevaplandırıldıktan sonra aynı yolla toplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Verilerin elde edilmesi amacıyla ilgili kaynaklar taranmış, ilgili bölümlerden yararlanılmıştır. Yararlanılan yazılı kaynaklara kaynakça bölümünde yer verilmiştir.

Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin resim bölümü öğrencilerinin sanatsal ifadelerinde sanat tarihi bilgisinin rolünü saptamaya yönelik öğrencilere 25 ifadeden oluşan anket uygulanmıştır. Öğretmenlerin bu bilginin oluşumundaki etkileri göz önünde bulundurularak, öğretmenlerin de 11 sorudan oluşan bir görüşme formu ile görüşleri alınmıştır.

Gaziantep Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'ndeki 12. sınıf Resim Bölümü öğrencilerine 22 adet anket formu uygulanmış ancak 16 anket formu dönmüştür. Aynı okulun Resim Bölümü öğretmenlerine 6 adet görüşme formu uygulanmış ancak 3 adet görüşme formu geri dönmüştür.

Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi resim bölümü öğrencilerine 20 adet anket formu uygulanmıştır. Okuldaki resim bölümü öğretmenlerinden 3 tanesine görüşme formu uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi ile Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü'ndeki 12. sınıf öğrencilere uygulanan anket maddelerine verilen cevapların her birinin ayrı ayrı frekans ve yüzdeleri hesaplanmış, elde edilen sonuçlar tablolaştırılarak yorumlanmaktadır.

Frekans dağılımları anket maddelerine verilen yanıtlar arasındaki değişikliği göstermenin en basit yöntemlerinden biridir. Bu dağılımlar, anket sorularına verilen cevapların basitçe sayılması ve gruplandırılması ile elde edilir.

Anket verilerini özetlemenin bir diğer yolu da yüzdelerdir. Yüzde, belirli bir cevap tercihinin toplam sayısının, toplam cevap sayısında bölümünden elde edilen sonucun 100'le çarpılması ile elde edilir.

Verilerin analizinde frekans ve yüzde değerleri kullanılmıştır.

Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi ile Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü'ndeki öğretmenlere uygulanan 11 soruluk görüşme formuyla öğretmenlerin tutumları tespit edilerek yorumlanmış ve sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenlerin görüşleri yansıtılırken isimleri açıklanmamış, şifrelenmiştir.

DGSSL öğretmenleri D.1., D.2., D.3. olarak şifrelenmiştir.

GTOGSSL öğretmenleri G.1., G.2., G.3., olarak şifrelenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLANMASI

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanmış ve uygulanmış anket ve görüşme formuna verilen cevapların istatistiksel analizi sonucu elde edilen bulgular ve bu bulguların yorumları yer almaktadır.

4.1. Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğrencilerin uygulanan anket sorularına verdikleri cevaplar incelenmiş belirli özelliklere göre tablolaştırılmış, frekans ve yüzdeleri hesaplanmış, bu hesaplamalar yorumlanmaktadır.

Öğrencilerin sanat tarihi öğrenmelerinin gerekliliğine ilişkin görüşleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1 - Sanat tarihi öğrenmenin gerekliliği

İyi bir sanat eğitimi almam için sanat tarihi öğrenmem gereklidir				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	14	70	9	56
a- Katılıyorum	3	15	4	25
b- Kısmen katılıyorum	-	-	-	-
c- Katılmıyorum	2	10	-	-
d- Kesinlikle katılmıyorum	1	5	3	19
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 70'i; iyi bir sanat eğitimi almaları için sanat tarihi öğrenmeleri gerektiği düşüncesine tamamen katıldığını, % 15'i katıldığını, % 10'u katılmadığını, % 5'i ise tamamen katılmadığını ifade etmiştir.

GTOGSSL öğrencileri ise söz konusu maddeye, % 56 oranında tamamen katılmış, % 25 oranında katılmış, % 19 oranında da kesinlikle katılmamıştır.

Öğrencilerin %83'ü sanat tarihi öğrenmenin sanat eğitimi için gerekli olduğu görüşündedir. Bu durum, öğrencilerin sanat tarihi öğrenimine karşı olumlu bir yaklaşım içinde olduklarını göstermektedir.

Edinilen sanat tarihi bilgisinin sanatsal gelişim açısından değerlendirilmesine ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2 - Edinilen sanat tarihi bilgisinin sanatsal gelişim açısından değerlendirilmesi

Edindiğim sanat tarihi bilgisi sanatsal gelişimim açısından faydalıdır				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	11	55	9	56
b- Katılıyorum	8	40	4	25
c- Kısmen katılıyorum	-	-	-	-
d- Katılmıyorum	-	-	1	6
e- Kesinlikle katılmıyorum	1	5	2	13
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 55'i sanatsal gelişimlerinde sanat tarihi bilgisinin faydası olacağı varsayımına tamamen katılmış, % 40'ı katılmış, % 5'i ise tamamen katılmamıştır.

GTOGSSL öğrencilerinin % 56'sı sanatsal gelişimlerinde sanat tarihi bilgisinin faydası olacağını varsayımına tamamen katılmış, % 25'i katıldığını belirtmiş, % 6'sı katılmamış, % 13'ü tamamen katılmadığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin % 88'i edindikleri sanat tarihi bilgisinin sanatsal gelişimleri için faydalı olacağını düşünmektedir. Bu gerekliliğin farkında olunması sanat tarihini öğrenmeye karşı istekli olunacağı ve bunun sonucunda da öğrenmenin kolaylaşacağı şeklinde yorumlanmaktadır.

Öğrencilerin okullarındaki sanat tarihi eğitimine karşı bakış açıları Tablo 3'de yer almaktadır.

Tablo 3 - Okullarda verilen sanat eğitiminin yeterliliği

Bu okulda verilen sanat eğitimi yeterlidir				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	5	25	3	19
b- Katılıyorum	3	15	5	30
c- Kısmen katılıyorum	2	10	4	25
d- Katılmıyorum	4	20	2	13
e- Kesinlikle katılmıyorum	6	30	2	13
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 25'i okullarında verilen sanat eğitiminin yeterli olduğu varsayımına tamamen katılmış, % 15'i katılmış, % 2'i kısmen katılmış, % 4'ü katılmamış, %30'u kesinlikle katılmamıştır.

GTOGSSL öğrencilerinin % 19'u okullarında verilen sanat eğitiminin yeterli olduğuna tamamen katıldığını, % 30'u katıldığını, % 25'i kısmen katıldığını, % 25'i katılmadığını, % 13'ü kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin % 61'i okullarında verilen sanat eğitimini yeterli bulmuştur. Öğrencilerin % 39' u okullarında verilen sanat eğitimini yeterli bulmamıştır. Verilen cevaplar, okullarda verilen sanat eğitiminin geliştirilebileceği şeklinde yorumlanmaktadır.

Öğrencilerin Sanat Tarihi dersinde ezber yapıp yapmadıklarına ilişkin görüşleri Tablo 4'de yer almaktadır.

Tablo 4 - Sanat Tarihi dersinde ezber yapma durumu

Sanat tarihi dersini ezber yaparak öğrenirim				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	-	-	5	30
b- Katılıyorum	7	35	2	13
c- Kısmen katılıyorum	2	10	6	38
d- Katılmıyorum	5	25	-	-
e- Kesinlikle katılmıyorum	6	30	3	19
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 35'i Sanat Tarihi dersinde ezber yaptıklarını belirtmiştir. Bu ifadeye aynı okulun öğrencilerinin % 10'u kısmen katıldığını, % 25'i katılmadığını, % 30' u ise kesinlikle katılmadığı belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 30 'u ezber yaptıkları düşüncesine tamamen katılmış, % 13'ü de katıldığını ifade etmiştir. Öğrencilerin % 38'i kısmen katılmış, % 19'u ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin % 61'inin ifadelerinden Sanat Tarihi dersindeki öğrenme alanlarının ezberlenerek öğrenildiği anlaşılmaktadır. Bu durum öğrenilen bilgilerin kalıcılığının düşük olduğu şeklinde yorumlanmaktadır.

Sanat Tarihi dersinin ders saatlerinin arttırılmasına yönelik öğrenci görüşleri Tablo 5' de yer almaktadır.

Tablo 5 - Sanat Tarihi dersinin ders saatinin arttırılması gerekliliği

Sanat tarihi dersinin ders saatinin arttırılması gereklidir				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	6	30	9	56
b- Katılıyorum	6	30	-	-
c- Kısmen katılıyorum	4	20	2	13
d- Katılmıyorum	2	10	4	25
e- Kesinlikle katılmıyorum	2	10	1	6
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 30'u Sanat Tarihi dersinin ders saatlerinin arttırılması gerektiği varsayımına tamamen katıldığını, % 30'u da katıldığını ifade etmiştir. Öğrencilerin % 20'si bu düşünceye kısmen katılmış, % 10'luk bir kesim katılmamış, aynı orandaki bir grup ise kesinlikle katılmamıştır.

GTOGSSL öğrencilerinin % 56'sı Sanat Tarihi dersinin ders saatlerinin arttırılması gerektiğini belirtmiştir. % 13'lük bir dilim kısmen katıldığını, % 25'lik bir grup katılmadığını, % 6 oranındaki bir diğer grup ta kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin % 76'sı Sanat Tarihi dersinin ders saatlerinin arttırılması gerektiğini belirtmiştir. 12. sınıfta yoğunlaşan Sanat Tarihi dersinin 9.-11. sınıflara dağıtılmasının gerekliliği öğrenci ifadelerinden de anlaşılmaktadır.

Sanat Tarihi dersi işlenirken görsel materyallere yer verilme durumunun değerlendirilmesine ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6 - Sanat Tarihi dersi işlenirken görsel materyallere yer verilme durumu

Okulumuzda sanat tarihi dersi işlenirken görsel materyallere yer verilir				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	1	5	1	6
b- Katılıyorum	3	15	5	30
c- Kısmen katılıyorum	1	5	3	19
d- Katılmıyorum	5	25	4	25
e- Kesinlikle katılmıyorum	10	50	3	19
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 20'si Sanat Tarihi dersi işlenirken görsel materyallere yer verildiğini belirtmiştir. % 5'i kısmen yer verildiğini, % 25'i yer verilmediğini, % 50'si ise kesinlikle yer verilmediğini belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 6'sı Sanat Tarihi dersi işlenirken görsel materyallere yer verildiği varsayımına tamamen katılmış, % 30'u katılmış, 19'u kısmen katılmış, % 25'i katılmamış, % 19'u kesinlikle katılmamıştır.

Öğrencilerin % 59'unun Sanat Tarihi dersi işlenirken görsel materyallere yer verilmediğini ifade etmesi, dersin duyu organları uyarılmadan işlendiği şeklinde yorumlanmaktadır.

Öğrencilerin yerel veya ulusal sanatçıları takip etme durumları Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7 – Öğrencilerin yerel veya ulusal sanatçıları takip etme durumu

Yerel veya ulusal sanatçıları takip ederim				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	-	-	3	19
b- Katılıyorum	4	20	8	50
c- Kısmen katılıyorum	9	45	3	19
d- Katılmıyorum	4	20	-	-
e- Kesinlikle katılmıyorum	3	15	2	13
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 20’si yerel veya ulusal sanatçıları takip ettiklerini ifade etmiştir. Bu ifadeye öğrencilerin % 45’i kısmen katıldığını, % 20’si katılmadığını, % 15’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 19’u tamamen olumlu, % 50’si olumlu görüş belirtmiştir. Öğrencilerin % 19’u kısmen olumlu, % 13’ü ise tamamen olumsuz görüş belirtmiştir.

Öğrencilerin % 77’si yerel veya ulusal sanatçıları takip ettiklerini ifade etmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun sanatçıların eserlerini tanınması, sanatsal ifade için gerekli olan alt yapının oluşmasında etkilidir.

Okullarında verilen sanat tarihi eğitimine yönelik öğrenci görüşleri Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8 - Öğrencilerin okullarında daha iyi bir sanat tarihi eğitimi verilebileceğine dair görüşleri

Okulumda daha iyi bir sanat tarihi eğitimi verilebilir				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	7	35	6	38
b- Katılıyorum	9	45	4	25
c- Kısmen katılıyorum	2	10	3	19
d- Katılmıyorum	2	10	3	19
e- Kesinlikle katılmıyorum	-	-	-	-
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 35'i okullarında daha iyi bir sanat eğitimi verilebileceği düşüncesine tamamen katılmış, % 45'i de bu düşünceye katıldığını ifade etmiştir. Öğrencilerin % 10'u bu ifadeye kısmen katılmış, aynı orandaki bir grup öğrenci de katılmadığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 38'i okullarında daha iyi bir sanat eğitimi verilebileceğine tamamen katılmış, % 25'i de bu ifadeye katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin % 19'u bu düşünceye kısmen katıldığını, aynı orandaki bir öğrenci dilimi de katılmadığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin % 86'sının okullarında daha iyi bir sanat tarihi eğitimi verilebileceği yönünde görüş belirtmesi, verilen sanat tarihi eğitiminde sorun ve eksikliklerin olduğu şeklinde yorumlanmaktadır.

Sanat Tarihi dersinde öğrendiklerini hatırlama durumlarıyla ilgili öğrenci görüşleri Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9 - Öğrencilerin Sanat Tarihi dersinde öğrendiklerini çabuk unutma durumu

Sanat tarihi dersinde öğrendiklerimi çabuk unutum				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	-	-	-	-
b- Katılıyorum	2	10	2	13
c- Kısmen katılıyorum	6	30	8	50
d- Katılmıyorum	10	50	5	30
e- Kesinlikle katılmıyorum	2	10	1	6
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 10'u Sanat Tarihi dersinde öğrendiklerini çabuk unuttuğunu belirtmiştir. Öğrencilerin % 30'u bu bilgileri kısmen çabuk unuttuğunu, % 50'si çabuk unutmadığını, % 10'u kesinlikle çabuk unutmadığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 13'ü Sanat Tarihi dersinde öğrendiklerini çabuk unuttuğunu belirtmiştir. Öğrencilerin % 50'si bu bilgileri kısmen çabuk unuttuğunu, % 31'i çabuk unutmadığını, % 6'sı kesinlikle çabuk unutmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin % 76'sının Sanat Tarihi dersinde öğrenilenleri çabuk unuttuğunu belirtmesi, Sanat Tarihi dersinde kalıcılığın sağlanamadığı yönünde yorumlanmaktadır.

Okullarda müze ziyareti yapılmasına ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10 - Okullarda müze ziyareti yapılma durumu

Okulumda yılda en az bir defa müze ziyareti düzenlenir				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	3	15	4	25
b- Katılıyorum	5	25	3	19
c- Kısmen katılıyorum	-	-	-	-
d- Katılmıyorum	-	-	5	30
e- Kesinlikle katılmıyorum	12	60	4	25
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin 35'i okullarında yılda en az bir defa müze ziyareti düzenlendiğini belirtmiştir. Öğrencilerin % 60'ı ise müze ziyareti düzenlenmediğini ifade etmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 44'ü okullarında yılda en az bir defa müze ziyareti düzenlendiğini belirtirken öğrencilerin % 56'sı okullarında müze ziyareti düzenlenmediğini ifade etmiştir.

Öğrencilerin % 56'sı okullarında müze ziyareti düzenlenmediğini belirtmiştir. Öğrencilerin yaklaşık yarısının müze ziyareti düzenlendiği yönünde görüş belirtmesi, eser görülmesi ve tanınması anlamında girişimlerin olduğu yönünde yorumlanmaktadır.

Sanat Tarihi dersinin sanata ve sanatçıya ulaşma amacıyla araştırmaya yöneltme durumuna öğrenci görüşleri Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11 - Sanat Tarihi dersinin öğrenciyi sanata ve sanatçıya ulaşma adına araştırmaya yöneltme durumu

Sanat tarihi dersi öğrenciyi sanata ve sanatçıya ulaşma adına araştırmaya yöneltir				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	10	50	9	56
b- Katılıyorum	9	45	3	19
c- Kısmen katılıyorum	1	5	3	19
d- Katılmıyorum	-	-	1	6
e- Kesinlikle katılmıyorum	-	-	-	-
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 50’si Sanat Tarihi dersinin sanata ve sanatçıya ulaşma adına araştırmaya yönelttiği görüşüne tamamen katılmıştır. % 45 oranındaki bir grup ise katıldığını belirtmiştir. % 5’lik bir dilim kısmen bu görüşe katıldığını ifade etmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 56’sı bu görüşe tamamen katılmış, % 19 oranındaki bir grup katıldığını ifade etmiştir. Öğrencilerin % 19’u kısmen katıldığını, % 6’sı da katılmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin tamamına yakınının Sanat Tarihi dersinin sanata ve sanatçıya ulaşma adına araştırmaya yönelttiği yönünde görüş belirtmesi, sanatsal bilgi birikimi sağlayacak araştırma alanlarının Sanat Tarihi dersi yoluyla tanındığı şeklinde yorumlanmaktadır.

Sanat Tarihi dersi işlenirken kullanılan materyal çeşidinin değerlendirilmesine yönelik öğrenci görüşleri Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12 - Okullarda Sanat Tarihi dersi işlenirken farklı materyaller kullanılma durumu

Okulumda sanat tarihi dersi işlenirken farklı materyaller kullanılır				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	2	10	4	25
b- Katılıyorum	1	5	4	25
c- Kısmen katılıyorum	-	-	4	25
d- Katılmıyorum	1	-	4	25
e- Kesinlikle katılmıyorum	14	70	-	-
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 15’i okullarında Sanat Tarihi dersi işlenirken farklı materyaller kullanıldığını ifade etmiştir. Öğrencilerin % 70’i ise Sanat Tarihi dersi işlenirken farklı materyaller kullanılmadığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 50 ‘si okullarında Sanat Tarihi dersi işlenirken farklı materyaller kullanıldığını belirtmiştir. % 25 oranındaki bir grup ise bu ifadeye kısmen katılmış, yine % 25’lik bir dilim de katılmadığını belirtmiştir.

Sanat tarihi dersi işlenirken farklı materyallere yer verilme durumu okul bazında değişkenlik göstermektedir. DGSSL’de farklı materyallere yer verilmezken GTOGSSL’de farklı materyallere yer verildiği görülmektedir.

Tablo 13’de, öğrencilerin; Sanat Tarihi dersiyle yetinmeyip kendilerini geliştirmek için araştırma yapıp yapmadıkları gösterilmektedir.

Tablo 13 - Öğrencilerin kendilerini geliştirmek için ders dışı araştırma yapma durumu

Kendimi sanat tarihi konusunda geliştirmek için derslerle yetinmem araştırmalar da yaparım				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	2	10	2	13
b- Katılıyorum	10	50	6	38
c- Kısmen katılıyorum	4	20	4	25
d- Katılmıyorum	4	20	2	13
e- Kesinlikle katılmıyorum	-	-	2	13
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 10’u Sanat Tarihi dersiyle yetinmedikleri ve araştırma yaptıkları varsayımına tamamen katılmış, % 50’si de katıldığını ifade etmiştir. Bu öğrencilerin % 20’si bu varsayımına kısmen katıldığını, aynı orandaki bir grup ta katılmadığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 38’i bu ifadeye katılmış, % 13’de tamamen katılmıştır. % 25 oranında bir grup kısmen katıldığını, % 13 oranındaki bir grup katılmadığını, aynı orandaki bir diğer grupta kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin % 86’sının Sanat Tarihi dersiyle yetinmeyip araştırma yapması, öğrenilen bilgilerin Sanat Tarihi ders programı içeriğiyle sınırlanmadığı yönünde yorumlanmaktadır.

Atölye ortamında işlenen bir sanat tarihi dersinin verimli olma durumuna yönelik öğrenci görüşleri Tablo 14'de yer almaktadır.

Tablo 14 - Atölye ortamında işlenen bir Sanat Tarihi dersinin sınıfta işlenene göre verim durumu

Atölye ortamında işlenen bir sanat tarihi dersi, sınıfta işlenene göre daha verimli olur				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	9	45	5	30
b- Katılıyorum	7	35	2	13
c- Kısmen katılıyorum	4	20	6	38
d- Katılmıyorum	-	-	-	-
e- Kesinlikle katılmıyorum	-	-	3	19
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 45'i atölye ortamında işlenen bir Sanat Tarihi dersinin daha verimli olacağı fikrine tamamen katılmış, % 35'i de katıldığını belirtmiştir. % 20 oranındaki bir grup ise kısmen katıldığını ifade etmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 30'u bu varsayıma tamamen katılmış, % 13'de olumlu görüş belirtmiştir. % 38 oranındaki bir grup ise kısmen katıldığını, % 19'oranındaki bir grup ise kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin % 90'ı atölye ortamında yürütülen bir Sanat Tarihi dersinin sınıfta işlenene göre daha verimli olacağını ifade etmiştir. Sanat tarihi bilgilerinin uygulama çalışmalarına transferinin gerçekleşebilmesi için Sanat Tarihi dersinin atölye ortamına taşınması gereklidir.

Yapılan herhangi bir uygulama çalışma çalışmasında, sanat tarihi dersinden yararlanılabileceği düşüncesin değerlendirilmesine yönelik öğrenci görüşleri Tablo 15’de yer almaktadır.

Tablo 15 - Sanat tarihi bilgisinden atölye çalışmalarında yararlanılma durumu

Yapılan herhangi bir atölye çalışmasında sanat tarihi bilgisinden yararlanılabilir				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	8	40	8	50
b- Katılıyorum	10	50	4	25
c- Kısmen katılıyorum	2	10	3	19
d- Katılmıyorum	-	-	-	-
e- Kesinlikle katılmıyorum	-	-	1	6
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 40’ı herhangi bir uygulama çalışmasında sanat tarihi bilgisinden yararlanılabileceğine tamamen katıldığını, % 50’si katıldığını, % 10’u kısmen katıldığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 50’si bu görüşe tamamen katıldığını, % 25’i katıldığını, % 19’u kısmen katıldığını, % 6’sı da kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin tamamına yakının herhangi bir uygulama çalışmasında sanat tarihi bilgisinden yararlanılabileceğini ifade etmesi, atölye derslerinin uygulama etkinliklerinde sanat tarihi bilgilerinden yararlanılabileceği yönünde yorumlanmaktadır.

Öğretmenlerin, atölye derslerinde sanat tarihi konularına değinme durumunun değerlendirilmesine yönelik öğrenci görüşleri Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16 - Atölye derslerinde öğretmenlerin sanat tarihi konularına değinme durumu

Atölye derslerinde öğretmenlerimiz sanat tarihi konularına değinir				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	6	30	5	30
b- Katılıyorum	8	40	3	19
c- Kısmen katılıyorum	3	15	4	25
d- Katılmıyorum	1	5	2	13
e- Kesinlikle katılmıyorum	-	-	2	13
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 30'u, atölye derslerinde öğretmenlerinin sanat tarihi konularına değindiği varsayımına tamamen katıldığını, % 40'ı katıldığını, % 15'i kısmen katıldığını, % 5'i de katılmadığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 30'u bu düşünceye tamamen katılmış, % 19'u katılmış, % 25'i kısmen katılmış, % 13'ü katılmamış, % 13'de kesinlikle katılmamıştır.

Öğrencilerin % 85'i öğretmenlerin atölye derslerinde sanat tarihi konularına değindiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin, sanat tarihi bilgisinin uygulama çalışmalarına etki edebilmesi için ön şartları sağladığı şeklinde yorumlanmaktadır.

Üç Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanma durumunun değerlendirilmesine ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 17 - Öğrencilerin Üç Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanma durumu

Üç boyutlu sanat atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanırım				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	2	10	2	13
b- Katılıyorum	9	45	5	30
c- Kısmen katılıyorum	3	15	4	25
d- Katılmıyorum	3	20	1	6
e- Kesinlikle katılmıyorum	1	5	4	25
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 10’u Üç Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanma düşüncesine tamamen katıldığını, % 45’i katıldığını, % 15’i kısmen katıldığını, % 20’si katılmadığını, % 5’i ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencileri, Üç Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanılabileceği düşüncesine, % 13 oranında tamamen katılmış, % 30 oranında katılmış, % 25 oranında kısmen katılmış, % 6 oranında katılmamış, % 25 oranında da kesinlikle katılmamıştır.

Öğrencilerin %76’sı Üç Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanılabileceğine olumlu yaklaşmıştır. Üç Boyutlu Sanat Atölye

dersinin uygulama çalışmalarında sanat tarihi bilgisinin etki edebileceği anlaşılmaktadır.

Grafik Çalışmaları dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanma durumunun değerlendirilmesine ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 18'de, yer almaktadır.

Tablo 18 - Öğrencilerin Grafik Çalışmaları dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanma durumu

Grafik çalışmalarında dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanırım				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	2	10	-	-
b- Katılıyorum	4	20	7	44
c- Kısmen katılıyorum	5	25	2	13
d- Katılmıyorum	6	30	2	13
e- Kesinlikle katılmıyorum	3	15	5	30
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 10'u Grafik Çalışmaları dersinde sanat tarihi bilgisinin kullanılabileceğine tamamen katılmış, % 20'si katılmış, % 25'i kısmen katılmış, % 30'u katılmamış, % 15'i kesinlikle katılmamıştır.

GTOGSSL öğrencilerinin % 44'ü bu görüşe tamamen katılmış, % 13'ü kısmen katılmış, % 13'ü katılmamış, % 30'u kesinlikle katılmamıştır.

Öğrencilerin % 45'i Grafik Çalışmaları dersinde sanat tarihi bilgisinin kullanılamayacağını belirtmiştir. Bu ifade Grafik Çalışmaları dersinde sanat tarihi bilgisinin etkisinin fazla olmadığı şeklinde yorumlanmaktadır.

İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 19'da yer almaktadır.

Tablo 19 - Öğrencilerin İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanma durumu

İki boyutlu sanat atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanırım				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	4	20	3	19
b- Katılıyorum	8	40	9	56
c- Kısmen katılıyorum	3	15	3	19
d- Katılmıyorum	3	15	-	-
e- Kesinlikle katılmıyorum	2	10	1	6
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 20'si İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlandıkları varsayımına tamamen katıldığını, % 40'ı katıldığını, % 15'i katılığını, % 15'i kısmen katıldığını, % 10'u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 19'u tamamen katıldığını, % 56'sı katıldığını, % 19'u kısmen katıldığını, % 6'sı ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin % 85'i İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanılabileceğini ifade etmiştir. Grafik Çalışmaları ve Üç Boyutlu Atölye dersi uygulama çalışmaları ile kıyaslandığında sanat tarihi bilgisi en çok İki Boyutlu Sanat Atölye dersine etki etmektedir.

Sanat Tarihi dersinin estetik değeri olan çalışmaları ayırt etme etkisine ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 20’de yer almaktadır.

Tablo 20 - Sanat Tarihi dersinin öğrencilerin estetik değeri olan çalışmaları ayırt edebilmelerini sağlama durumu

Sanat tarihi dersi öğrencilerin estetik değeri olan çalışmaları ayırt edebilmelerini sağlar				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	8	40	8	50
b- Katılıyorum	10	50	6	38
c- Kısmen katılıyorum	-	-	1	6
d- Katılmıyorum	2	10	-	-
e- Kesinlikle katılmıyorum	-	-	1	6
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 40’ı Sanat Tarihi dersinin estetik değeri olan çalışmaları ayırt edebilmelerini sağladığına tamamen katılmış, % 50’si de katıldığını belirtmiştir. % 10 oranındaki bir grup ise katılmadığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 50’si bu görüşe tamamen katıldığını, % 38’i katıldığını, % 6’sı kısmen katıldığını, % 6’sı kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin tamamına yakını Sanat Tarihi dersinin estetik değeri olan çalışmaları ayırt edebilmeyi sağladığını ifade etmiştir. Estetik değeri olan çalışmaların üretilmesi için bu nitelikteki eserlerin tanınması gereklidir. Sanat Tarihi dersinin uygulama çalışmalarına estetik değer kazandırdığı anlaşılmaktadır.

Tablo 21’de öğrencilerin sanat tarihi dersinde en çok yararlandıkları kaynak olarak internete yönelik tutumları gösterilmektedir.

Tablo 21 - Sanat Tarihi dersinde internetten yararlanma durumu

Sanat tarihi dersinde internetten yararlanırım				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	3	20	2	13
b- Katılıyorum	7	35	4	25
c- Kısmen katılıyorum	3	15	6	38
d- Katılmıyorum	1	5	4	25
e- Kesinlikle katılmıyorum	4	20	-	-
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 20’si Sanat Tarihi dersinde kaynak olarak internetten yararlandıklarına tamamen katıldığını, % 35’i katıldığını, % 15’i kısmen katıldığını, % 5’i katılmadığını, % 20’si ise kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 13’ü bu varsayıma tamamen katıldığını, % 25’i katıldığını, % 38’i kısmen katıldığını, % 25’i ise katılmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin % 75’i Sanat Tarihi dersinde kaynak olarak interneti kullanmaktadır.

Tablo 22’de, öğrencilerin Sanat Tarihi dersinde kitaplardan yararlanmalarına yönelik tutumları gösterilmektedir.

Tablo 22 - Sanat Tarihi dersinde kitaplardan yararlanma durumu

Sanat tarihi dersinde kitaplardan yararlanırım				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	4	20	3	19
b- Katılıyorum	8	40	8	50
c- Kısmen katılıyorum	3	15	1	6
d- Katılmıyorum	5	25	2	13
e- Kesinlikle katılmıyorum	-	-	2	13
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 20’si, Sanat Tarihi dersinde kitaplardan yararlandıklarına tamamen katıldığını, % 40’ı katıldığını, % 15’i kısmen katıldığını, % 25’i katılmadığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 19’u tamamen katıldığını, % 50’si katıldığını, % 6’sı kısmen katıldığını, % 13’ü katılmadığını, % 13’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin % 74’ ü Sanat Tarihi dersinde kaynak olarak kitaplardan yararlanmaktadır. Uygulama çalışmalarına etki edecek olan sanat tarihi bilgisinin oluşumunda internet ve kitaplardan aynı oranda yararlanıldığı yorumlanmaktadır.

Uygulama çalışmalarında teknik (pastel, yağlı boya, akrilik) konusunda bilgi edinmek için sanat tarihini bilgilerine başvurulmasına ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 23’de yer almaktadır.

Tablo 23 - Öğrencilerin uygulama çalışmalarında teknik (pastel, yağlı boya, akrilik..) konusunda bilgi edinmek için sanat tarihine başvurma durumu

Uygulama çalışmalarında teknik (pastel, yağlı boya, akrilik..) konusunda bilgi edinmek için sanat tarihine başvururum				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	3	15	2	13
b- Katılıyorum	5	25	4	25
c- Kısmen katılıyorum	3	15	7	43
d- Katılmıyorum	8	40	1	6
e- Kesinlikle katılmıyorum	1	5	2	13
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 15’i bu görüşe tamamen katıldığını, % 25’i katıldığını, % 15’i kısmen katıldığını, % 40’ı katılmadığını, % 5’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 13’ü bu görüşe tamamen katıldığını, % 25’i katıldığını, % 43’ü kısmen katıldığını, % 6’sı katılmadığını, % 13’ü ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin ifadelerinden uygulama çalışması yaparken teknik konusunda bilgi edinmek için sanat tarihi bilgisinden yararlandığı anlaşılmaktadır.

Tablo 24’de, öğrencilerin, Sanat Tarihi dersindeki sanat eserlerini inceleme ve değerlendirme yoluyla özgün görsel çalışmalar yapma becerilerini geliştirdiği düşüncesine yönelik tutumları gösterilmiştir.

Tablo 24 - Sanat Tarihi dersinin öğrencilerin, sanat eserlerini inceleme ve değerlendirme yoluyla özgün görsel çalışmalar yapma becerilerini geliştirme durumu

Sanat tarihi dersi öğrencilerin, sanat eserlerini inceleme ve değerlendirme yoluyla özgün görsel çalışmalar yapma becerilerini geliştirir				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	10	50	10	62
b- Katılıyorum	8	40	3	19
c- Kısmen katılıyorum	-	-	2	13
d- Katılmıyorum	2	10	1	6
e- Kesinlikle katılmıyorum	-	-	-	-
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 50’si Sanat Tarihi dersindeki sanat eserlerini inceleme ve değerlendirme yoluyla özgün görsel çalışmalar yapma becerilerini geliştirdiği düşüncesine tamamen katılmış, % 40’ı katılmış, % 10’u katılmadığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 62’si bu görüşe tamamen katıldığını, % 19’u katıldığını, % 13’ü kısmen katıldığını, % 6’sı da katılmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin ifadelerinden Sanat Tarihi dersinin özgün görsel çalışmalar yapma becerisini geliştirdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 25’de uygulama okullarında Sanat Tarihi dersinde gezi etkinlikleri düzenlenme durumuna yönelik öğrenci görüşleri görülmektedir.

Tablo 25 - Okullarda Sanat Tarihi dersinde gezi etkinliklerinin (sergi, ören yeri, vb.) düzenlenme durumu

Sanat tarihi dersinde gezi etkinlikleri (müze, sergi...) düzenlenir				
	DGSSL		GTOGSSL	
	Frekans	(%)	Frekans	(%)
a- Tamamen katılıyorum	-	-	5	30
b- Katılıyorum	-	-	4	25
c- Kısmen katılıyorum	2	10	4	25
d- Katılmıyorum	4	20	3	19
e- Kesinlikle katılmıyorum	14	70	-	-
Toplam	20	100	16	100

DGSSL öğrencilerinin % 70’i Sanat Tarihi dersi işlenirken gezi etkinlikleri (sergi, ören yeri, vb.) düzenlendiği ifadesine kesinlikle katılmadığını, % 20’si katılmadığını, % 10’da kısmen katıldığını belirtmiştir.

GTOGSSL öğrencilerinin % 30’u bu ifade tamamen katıldığını, % 25’i katıldığını, % 25’i kısmen katıldığını, % 19’da katılmadığını ifade etmiştir.

Sanat Tarihi dersinde gezi etkinliklerinin düzenlenme durumu okul bazında değişiklik göstermektedir. DGSSL’de Sanat Tarihi dersinde gezi etkinlikleri düzenlenmezken GTOGSSL’de düzenlenmektedir. Sanatsal birikimin oluşmasında etkili olan eğitsel gezi faaliyetlerinin okul bazında değişiklik göstermesi öğretmen ve idarecilerin yaklaşımları ile alakalı olarak yorumlanmaktadır.

4.2. Öğretmen Görüşleri

Bu bölümde DGSSL ve GTOGSSL resim öğretmenlerinin görüşleri bulunmaktadır. Her iki okuldan üç öğretmenle görüşme yapılmıştır. Toplam görüşülen öğretmen sayısı altıdır. Öğretmenlerin isimleri şifreleme yoluyla gizlenmiştir. Öğretmenlere yazılı görüşme formu uygulanmıştır. Her görüşme formunda 11 soru bulunmaktadır.

Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar şu şekildedir:

1 - Sizce sanat tarihi konusunda eğitim almış olmak, bir sanat eğitimcisinin mesleğinde daha başarılı olmasını sağlar mı?

D.1. Evet, sağlar. Çünkü eğitim bir bütündür. Eğitimci konuları anlatırken ne kadar çok örnekleme yaparsa öğrencilerin konuyu anlamaları ve uygulamaları kolaylaşır. Yaptığı işin sonuçları hakkında bilgi sahibi olur.

D.2. Başarılı olacağını düşünüyorum. Ama almamış olmakta başarılı olmayacağı anlamına gelmez.

D.3. Kesinlikle sağlar. Verdiği dersin tarihsel sürecini bilen eğitimci dersini daha canlı ve dolu verecektir. Örneklemeyle desteklenen ders öğrencinin zihninde kalıcılığını artırır. Tarihten sanatçılar ve eserlerinden örnekler, varılmak istenen hedefe daha kolay götürür.

G.1. Evet, sağlar.

G.2. Kesinlikle sağlar. Ancak çok daha uzun süreli eğitim olan Sanat Tarihi bölümünden mezunların mesleklerinde daha verimli olacağı kanısındayım.

G.3. Evet, sağlar.

2 - Sizce sanat eğitimi alan bir öğrenci Sanat Tarihi dersini neden almalıdır? (Sanat tarihi bilgisinin sanat eğitimindeki yeri nedir?)

D.1. Sanat tarihi boyunca yapılan eserleri ve dönemleri hakkında bilgiye sahip olur. Bu bilgileri kendi dönemine ve işlerine uygulama fikri gelişir. Sanat

Tarihi dersi alan öğrenci; yapılan çalışmaların tekrar olmadığını, sürekli gelişme gösterdiğini kavrar. Geçmişte yapılan çalışmaların günümüze ışık tuttuğunu anlar.

D.2. Sanatın temel kavramlarını, sanat içerisindeki tam süreci bilmesi için Sanat Tarihi dersini alması gerektiğini düşünüyorum.

D.3. Sanat eğitimi almaya başlamak demek, öncelikle sanat tarihi eğitimi almaya başlamaktır. Sanat tarihini bilen öğrenci, geçmişte yapılanları, fikirleri, akımları bilir. Böylece yürüdüğü yolda günümüzü daha net görür. Üretmek adına çalıştığında muhakkak işinin tarihsel sürecinden etkilenecektir.

G.1. Geçmişte olan sanat hareketlerini ve günümüze kadar uzanan etkilerini karşılaştırma yapabilmesi açısından sanat tarihi eğitimi son derece önemlidir.

G.2. Sanat kültürü aynı zamanda uygulama çalışmaları destekleyen yan kültürdür.

G.3. Günümüz sanatı ile geçmişteki sanat hareketleri, felsefesi, akımları arasındaki farklılıkları kavraya bilmek için, günümüz sanatının geçmişteki sanat hareketlerine göre ne kadar nerede olduğu hakkında bir takım yargılara varmasını sağlar.

3 - Öğrencilere sanat tarihi bilgisini hangi dersler aracılığı ile kazandırmaktasınız?

D.1. Okulumuzda sanat tarihi bilgisini, Sanat Tarihi dersinin yanı sıra, Müze Eğitimi, Sanat Eserlerini İnceleme ve uygulama derslerinde örnekleme şeklinde öğrencilere kazandırmaktayız.

D.2. Sanat Tarihi, İki Boyutlu Sanat Atölye, Grafik Tasarımı, Üç Boyutlu Sanat Atölye, Sanat Eserleri İnceleme dersleri ile..

D.3. Sanat Eserleri İnceleme, Sanat Tarihi (Çağdaş Türk Sanatı, Çağdaş Dünya Sanatı..) temel plastik sanat dersleri ve kitapları da bu paraleldedir.

G.1. Röprodüksiyon çalışmalarında, eser incelemede, sohbet ortamlarında. İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde, Sanat Eserleri İnceleme dersinde, Desen dersinde.

G.2. İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde, Röprodüksiyon çalışmalarında, Sanat Eseri İnceleme dersinde plastik ve ikonografik açıdan kazandırmaktayız.

G.3. Eser inceleme, Sanat Eleştirisi, İki Boyutlu Sanat Atölye, Desen, Heykel derslerinin işleyişinde...

4 - Güzel Sanatlar Liselerinde yer alan Sanat Tarihi dersi programı size göre yeterli midir?

D.1. Bana göre yeterlidir. Ders kitaplarımız lise düzeyinde öğrencilere verilmesi gereken bilgileri içermektedir.

D.2. Evet, yeterlidir.

D.3. Bence içerik incelendikçe, en azından bulunduğumuz okul itibariyle Sanat Tarihi dersi programı yeterlidir. Çocuk 9.sınıftan 12. sınıfa kadar sanat tarihiyle, ağırlıkları çoğalıp azalmakla beraber görmektedir.

G.1. Yeterlidir.

G.2. Yeterlidir ancak, 12. sınıf öğrencilerinin programı azaltılarak 9. sınıftan itibaren her sınıfa dağıtılması daha uygun olacaktır. Çünkü son sınıf öğrencileri sınav öğrencisi oldukları için Sanat Tarihi, Müze Eğitimi, Eser İnceleme, Türk Resim Heykel Sanatı, Çağdaş Dünya Sanatı, Estetik gibi dersler diğer sınıflara dağıtılmalıdır.

G.3. Yeterlidir.

5 - Öğrencilere sanat tarihi bilgisi aktarırken ne gibi yöntem teknikler kullanıyorsunuz? (Sizin kullandığınız yöntemler nelerdir?)

D.1. Şu an görev yaptığım okulun bazı avantajları bulunmaktadır. öncelikle öğrencilerin ilgi alanları olduğu için verilen konuyu kendileri araştırıp geliyorlar. Bizde burada hem ders kitabından hem de görsel materyallerden

yaralanarak öğrencilere aktarıyoruz. Projeksiyon ve interneti aktif olarak kullanıyoruz.

D.2. Anlatım, soru-cevap, görsel materyaller, dijital ortamlar, internet, okul kitabı, sanat tarihi kitapları...

D.3. Anlatım, soru-cevap, görsel materyaller (kitap, cd, katalog) araştırma teknikleri...

G.1. Projeksiyon sunum. Slayt, farklı dergi mecmua vb. yayınlardan fotoğraflar

G.2. Slayt, sunum ve ünlü ressamlardan röprodüksiyonlar

G.3. Uygulama ve anlatım yaparak

6 - Sanat Tarihi dersi işlenirken verimliliği artırıcı ne gibi yöntemler kullanılabilir? (olması gereken)

D.1. Bu ders işlenirken dersin teknik olarak yani kronolojik olarak anlatılıp uygulanmasından ziyade daha çok çalışma örneklendirme ve öğrenci merkezli bir yöntem izlenebilir. Daha çok görsel materyallere yer verilebilir.

D.2. Görsel olması daha verimli olmasını sağlayacağından görsel her türlü eleman kullanılabilir.

D.3. Dönemlerin tek tek incelenmesi, dönemlerdeki siyasi ve toplumsal hareketlerin sanata etkileri ve dönem sanatçılarının bölgesel ve kişisel farklılıklarına ağırlık verilmelidir. Olayları ve dönemleri hikayeleştirme algıyı artıracaktır.

G.1. Dönemin coğrafi ve sosyal konumunun çok iyi bilinmesi gerekir. Drama yaparak yaşayarak öğrenme, gösteri, sunum metotları uygulanabilir.

G.2. Güzel sanat lisesinin öğretmen alımlarında branşlaşmaya gidilmesi gerekmektedir. Burada ihtiyaç duyulan verimlilik için alanında uzman sanat tarihi öğretmenleri bu okullarda görev almalıdır.

G.3. Drama, Görsel araçlar, uygulamalar, projeksiyon ve sunumlar vb.

7 - Sanat tarihinin hangi konuları (eski çağ uygarlıkları, ortaçağ sanatı, Rönesans sanatı, çağdaş sanat akımları) ile sanatsal ifade (uygulamalı çalışmalar) arasında ilişki vardır?

D.1. Hemen hemen hepsiyle ilişkisi vardır. Çünkü öğrencilerin yapmış olduğu çalışmaların ilk örnekleri sanat tarihinde gizlidir.

D.2. Sanat tarihi gören öğrenci kendi çalışmalarında birçok dönem ve sanatçıdan etkilenebileceğinden birbirleri ile bağlantılar vardır. Sanat tarihindeki tüm konular öğrencinin ilerdeki sanatsal ifadesini kuvvetlendirebileceğinden en etkili alandır.

D.3. Kesinlikle tümüyle alakalıdır. Mağara duvarlarından başlayıp günümüze kadar gelen resim tarihi öğrenci için bir rehberdir.

G.1. Rönesans sanatıyla günümüz modern sanatının kıyaslanmasına yönelik çalışmalar ilişkilendirilebilir. Örneklendirmelerle ilişki kurulur.

G.2. Çağdaş sanat akımları ile İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde yapılan uygulamalı çalışmalar ilişkilendirilebilir. Çünkü öğrenci bu derste uygulama yaparken bazen tıkanıp kalmaktadır. Bu anlarda 20. yy çağdaş sanat akımlarındaki eserler öğrenciye gösterilirse, öğrencide duraklama yerini üretime bırakır.

G.3. Rönesans sanatının, batı sanatının, çağdaş sanatların ile İki Boyutlu ve Üç Boyutlu Sanat Atölye ile ilişkisi vardır.

8 - Öğrencilerin uygulama çalışmalarının niteliğini hangi faktörler etkilemektedir?

D.1. İlk etapta çevre faktörü önemli bir yer tutar. Bunun dışında ekonomik faktörler de önemlidir. Öğrencinin uygulama alanlarının fiziki durumu da önemlidir.

D.2. Dönemlerden ve sanat tarihi içindeki sanatçılardan etkileşim olmuştur.

D.3. Tarihsel bilinci, kişisel özellikleri, yaşadığı coğrafya ve entelektüel yapısı çalışmaları etkilemektedir.

G.1. Desen bilgisinin eksik olması, yapılan çalışmanın önemini kavramaması, toplum tarafından beğenilme isteği çalışmalarını etkiler.

G.2. Ekonomik faktörler etkilemektedir. Öğretmenin öğrenciye davranışları, öğrencinin psikolojisini etkileyen aile gibi ortamlar, öğrencinin derse karşı tutumu...

G.3. Resim tekniklerinin ve akımlarının bilinmeyişi, desen bilgisinin yeterli düzeyde olmayışı, resmin toplum tarafından boş olarak değerlendirilmesi ve önemsiz olarak görülmesi, bu durumun öğrencilerde ciddiyetsizlik gibi olumsuz etkileri bulunmaktadır.

9 - Sanat Tarihi dersinin öteki sanat disiplinleri (eser eleştirisi, estetik, uygulama çalışmaları) ile birleştirilmesi sanatsal ifadeye ne gibi bir katkı sağlar?

D.1. Bu okuldaki öğrencilerde görmüş olduğum eksikliklerin başında ifade eksikliği gelmektedir. Teorik olarak ifade becerisi uygulamaya da yansımaktadır. Sanat Tarihi gibi teorik derslerin birleştirilerek işlenmesi öğrencilerin bu gibi eksik yönlerini doyurmaktadır.

D.2. Sanat felsefesi ve bilincini teorik derslerle alan öğrenci, yorum yapmayı ve bir eserin nasıl meydana getirildiğini anlayarak daha iyi bir ifade ortaya çıkarabilir.

D.3. Bunlar zaten iç içedir. Bu hareketli döngü sanatın ve üretimin ta kendisidir.

G.1. Sanat tarihinin çok geniş akımları olduğundan, diğer sanat disiplinleriyle birleştirilmesi çok ciddi bir yoğunlaşma gerektirdiğinden birleştirmenin katkısı olmayacağı gerçektir.

G.2. Öğrenci bütün olarak eğitilmiş olacaktır. Hem resim yapmayı öğrenecek hem de bunları anlatmayı, yaptıklarını ifade etmeyi öğrenecektir.

G.3. Sanat tarihi ayrı bir branştır. Ayrı işlenmesi gerektiği görüşümdedir.

10 - Sanat tarihi bilgisinin uygulama etkinliklerine transferini sağlamaya yönelik ne gibi yöntem teknikler kullanıyorsunuz?

D.1. Öncelikle dönem inceleyip bu döneme ait çalışmaların röprodüksiyonu uygulanıp pekiştirilmeye çalışılmaktadır.

D.2. Konular geldikçe, dönem ve sanatçıları hakkında bilgi toplayarak herhangi bir dönem ve sanatçısı ile ilgili bir çalışma yapmaları ve daha sonra bundan yola çıkarak kendi sanatsal ifadelerini oluşturmaları istenerek bu bilgilerin transferini sağlıyoruz.

D.3. Röprodüksiyon, araştırma dosyası hazırlama ve sunum, arşiv oluşturma

G.1. Röprodüksiyon yöntemi, yağlı boya, suluboya, pastel boya, füzen, akrilik vb. tekniklerin uygulanmasında sanat eserleri gösterilerek transfer sağlanmaktadır.

G.2. Uygulama yaptırmadan önce ne yapmaları gerektiğini yani konuyu anlatırken, sanat tarihi anlatımı, eser gösterimi gibi yöntemlerden yararlanılmaktadır.

G.3. Sanat tarihi bilgisini uygulama etkinliklerine transfer etmeye gerek olmadığını düşünüyorum.

11 - Sizce öğrenciler Sanat Tarihi dersinde edindikleri bilgileri uygulama çalışmalarında kullanıyorlar mı? Bu konudaki izlenimleriniz nelerdir?

D.1. Pek uyguladıkları söylenemez. Daha çok deneme yanılma yöntemiyle çalışmalar yapılıyor. Çıkan sonuç sanat tarihiyle ilişkilendirilmeye çalışılıyor.

D.2. Evet kullanıyorlar. İki Boyutlu veya Üç Boyutlu Sanat Atölye derslerinde Sanat Tarihi dersinde gördükleri dönem ve sanatçılardan etkilenerek çalışmalar oluşturuyorlar.

D.3. Kullanıyorlar. Çünkü etkileniyorlar. Tarihsel süreçte yapılan işler mutlaka etkiliyor. Estetik dilin gelişmesi tarihsel süreci bilmekle oluşur, olgunlaşır.

G.1. Derste edinilenler uygulamaya aktarılıyor. Ama beklenen seviyede değil.

G.2. Öğrencilerin ayna olduğunu düşünüyorum. Verilen bilgileri çoğu zaman uygulamaya yansıtıklarını görüyoruz.

G.3. Bence pek kullanmıyorlar.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

DGSSL ile GTOGSSL Resim Bölümü öğrenci ve öğretmenlerinin, sanat tarihi bilgisinin sanatsal ifade sürecine etkisini saptamaya yönelik elde edilen görüşler sonunda birçok sonuç bulunmuştur.

Anket uygulanan ve görüşme yapılan her iki okulun da fiziksel olanakları yeterli durumdadır. Okullarda alan çalışmalarına göre düzenlenmiş atölyeler, bilgisayar destekli eğitimin yapılabileceği derslikler, çok amaçlı salon, kütüphane ve öğrencilerin internet ortamına erişebilecekleri laboratuvarlar bulunmaktadır. Her iki okul da yatılı eğitim vermektedir. Bu durum öğrencilerin okulda kalma sürelerini uzattığı için öğrenciler sanatla daha çok uğraşmaktadır. Okullarda daha çok gözlemlenen öğrenci-öğretmen ilişkisinin rahat olduğu, öğrencilerin kısıtlanmadığı, özgür bir ortamın var olduğudur. Bütün bu durumlar öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerini olumlu anlamda etkilemektedir.

Öğrenciler bu okullara sınava tabi tutularak girmiştir. Bunun sonucunda belli bir yeterliliği sağlayarak okuma hakkı elde etmişlerdir. Bu yüzden çoğu öğrenci, alanında gerekli ön beceri ve yetilere sahiptir. Öğretmenlerin genel görüşü var olan bu ön yeterliliklerin geliştirilmesi için GSSL'nin en uygun ortam olduğudur. Dersin niteliği öğretmenin niteliğiyle doğru orantılı olduğu için, bu noktada öğretmenlerin ne kadar yeterli olduğu sorusu akla gelmektedir.

Türkiye'de öğretmen ataması sorunu gittikçe büyüyen sorunlar yumağını beraberinde getirmektedir. Bazı branşlardan atama yapılmadığı için bazı dersleri, alanında eğitim görmüş öğretmenler yerine okulda görev yapan diğer öğretmenler yürütmektedir. Bu durum Sanat Tarihi dersi içinde geçerlidir. Ülkemizde son yıllarda öğretmen atamalarında branş öğretmeni olarak sanat tarihi mezunlarının atanmaması, liselerde bu dersleri farklı branşlardan öğretmenlerin vermesine neden olmuştur. Bu durumda, Sanat Tarihi dersi

alanında uzman öğretmenlerce işlenmediği için belli sıkıntılar doğmuştur. Bu sıkıntılardan bazıları; dersin kitaptan okunarak, tarihlerin, isimlerin, ayrıntıların ezberletildiği, sıkıcı bir şekilde işlenmesidir. Resim öğretmenlerinin yürütmeye çalıştığı Sanat Tarihi derslerinde bilgi akışı sağlansa bile kalıcılık gerçekleşmemektedir. Her iki okulda da Sanat Tarihi bölümünden mezun öğretmen bulunmamaktadır.

Sanat Tarihi Bilgisinin Gerekliliğine Yönelik Değerlendirmeler

Öğretmenler öğrencilerin Sanat Tarihi dersini mutlaka alması gerektiği konusunda hem fikirdir. Bu okullardaki öğretmenler; sanat tarihi konusunda eğitim almış olmanın, sanat eğitimcisinin mesleğinde daha başarılı olmasını sağladığı görüşündedir. Bu eğitimin gerek ders anlatım sürecine katkısı bakımından gerekse öğrencilere farklı alanlardaki bilgileri kazandırması bakımından önemli olduğu belirtilmiştir.

Öğrenciler, iyi bir sanat eğitimi almaları için sanat tarihi öğrenmenin gerekli olduğunu düşünmektedir. Bu belirlemeyi yapmaya yönelik anket maddesine, öğrencilerin % 83' ü olumlu cevap vermiştir.

Öğrenciler edindikleri sanat tarihi bilgisinin sanatsal gelişimleri açısından faydalı olacağını düşünmektedir. Bu anket ifadesine öğrencilerin % 88'inin olumlu cevap vermesi de bu kanıyı doğrulamaktadır.

Sanat tarihi dersi alan öğrencinin geçmişte ortaya çıkan akımlardan, yapılan eserlerden, yola çıkarak günümüz sanat üretimlerini anlamlandıracağı, öğretmenlerin ifadelerinde yer bulmuştur.

Sanat Tarihi Dersinin İşlenişine yönelik Değerlendirmeler

Sanat Tarihi konularından oluşan derslerin resim öğretmenleri tarafından yürütülmesi sonucu, öğrencilerin büyük çoğunluğunun da ifade ettiği gibi, Sanat Tarihi dersi, farklı materyallere yer verilmeden, görsel-işitsel uyarılarla zenginleştirilmeden işlenmektedir. Öğretmenlerin Sanat Tarihi dersi işlenirken kullandıkları yöntemleri belirlemeye yönelik görüşme sorusuna verdikleri cevaplarda görülen, birkaç yöntemle sınırlı kalındığı, genelde düz anlatım

yönteminin tercih edildiğidir. Öğretmenler sanat tarihi bilgisi aktarırken ağırlıkta projeksiyon aletinden yansıyan sunu hazırlayarak anlatım, soru-cevap yöntemini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum öğrencileri pasifleştirmiştir. Öğrencilerin yaklaşık yarısı Sanat Tarihi dersinde çok fazla ezber yaptıklarını ifade etmiştir. Sanat Tarihi dersi işlenirken olması kullanılması gereken yaklaşımların neler olduğu sorusuna verilen yanıtlarda ise kullanılan yöntemlerden farklı bir profil çizilmiştir. Sanat Tarihi dersi işlenirken daha çok öğrenci merkezli, kronolojik anlatımdan ziyade uygulama ve örneklendirme yöntemlerinin ağırlıkta olduğu, görsel materyallerin yoğun olarak kullanıldığı, öğretmenin dersi önceden hazırlanmış bir şekilde işlediği durumlarda verimin artacağı belirtilmiştir.

Sanat Tarihi dersinde müze, ören yeri gibi yerlere geziler düzenlenmesini ölçen maddede okul bazında farklı sonuçlar görülmektedir. GTOGSSL'nde işlenen sanat tarihi dersinde bu geziler yer bulurken, DGSSL'nde bu etkinlikler yapılmamaktadır.

Öğrencilerin çoğu, sanat tarihi dersinde öğrendiklerini çabuk unutmadığını ifade etmiştir. Bu analizden elde edilen sonuç ilginçtir. Çünkü öğrenciler, Sanat Tarihi dersi işlenirken kalıcılığı sağlayacak farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin % 46'sı kaynak olarak interneti, % 65'i ise kitabı kullanmaktadır. Bu durumda kitabın ağırlıkta kullanıldığı sonucu çıkmaktadır.

Sanat Tarihi Dersine Yönelik Tutumlar

Öğrencilerin büyük çoğunluğu okullarında daha iyi bir sanat tarihi eğitimi verilebileceğini ifade etmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu Sanat Tarihi dersinin ders saatlerinin artırılması gerektiğini düşünmektedir.

Öğrencilerin % 90'ı Sanat Tarihi dersinin öğrenciyi sanata ve sanatçıya ulaşma adına araştırmaya yönelttiğini düşünmektedir.

Öğrencilerin % 74'ü Sanat Tarihi dersinin estetik değeri olan çalışmalarını ayırt edebilmelerini sağladığı belirtilmiştir.

Öğrencilerin % 86'sı Sanat Tarihi dersinin sanat eserini inceleme ve değerlendirme yoluyla özgün görsel çalışmalar yapma becerisini geliştirdiğini düşünmektedir.

Öğrencilerin % 45 'i Sanat Tarihi dersinde araştırma yapmadıklarını belirtmiştir. Derslerle yetinmeyip araştırma yapanlar çoğunlukta olsa bile araştırma yapmayanların sayısı da olması gerekenden oldukça fazladır.

Uygulama Çalışmalarında Sanat Tarihi Bilgisinin Rolüne Yönelik Değerlendirmeler

Öğretmenler Sanat Tarihi dersinin uygulama çalışmaları ile birleştirilmesinin; öğrencinin teorik ifade becerisini geliştirdiğini, sanatsal üretime katkı sunduğunu, öğrenciyi bütünsel olarak eğitmeyi sağlayacağını ifade etmişlerdir. 2 öğretmen bu birleştirmenin faydalı olmayacağı görüşündedir.

Öğrencilerin büyük kısmı atölye ortamında işlenen bir Sanat Tarihi dersinin sınıfta işlenene göre daha verimli olacağını ve yapılan herhangi bir uygulama çalışmasında sanat tarihi bilgisinden yararlanılabileceğini belirtmiştir.

Öğrencilerin % 62'isi atölye derslerinde öğretmenlerin sanat tarihi konularına değindiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin % 45'inin Üç Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlandığı görülmektedir.

Grafik çalışmaları dersindeki sanat tarihi bilgisinden yararlanma oranı % 32 olarak görülmektedir.

İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanma oranı ise % 70'tir.

Yani öğrenciler en çok İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde sanat tarihi bilginden yararlanmaktadır.

Sanat tarihi bilgisinin, uygulama dersleriyle (İki Boyutlu Sanat Atölye, Üç Boyutlu Sanat Atölye) ve Sanat Eseri İnceleme, Sanat Tarihi gibi teorik derslerle kazandırıldığı öğretmenler tarafından belirtilmiştir.

Öğrencilerin % 40'ı uygulama çalışmalarında teknik konusunda bilgi edinmek için sanat tarihi bilgisine başvurmuştur.

Öğretmenler sanat tarihi bilgisini uygulama etkinlikleriyle en çok röprodüksiyon çalışması yoluyla birleştirmektedir.

Öğretmenler genel olarak öğrencilerin Sanat Tarihi dersinde edindikleri bilgileri uygulama çalışmalarında kullandıklarını belirtmiştir. Verilen bilgilerin en çok İki Boyutlu ve Üç Boyutlu Sanat Atölye çalışmalarına yansıdığı belirtilmiştir.

Sanat Tarihi Öğretim Programına Yönelik Değerlendirmeler

Öğretmenler, bakanlığın hazırladığı Sanat Tarihi ders programını ve okullara gönderilen ders kitaplarını yeterli olarak değerlendirmiştir. Ancak; 12. sınıfta yoğunlaştırılmış Sanat Tarihi dersinin 9, 10 ve 11. sınıflara dengeli bir şekilde dağıtılması önerilmiştir.

Öğrencilerin Sanatsal İfadelerini Etkileyen Faktörlere Yönelik Değerlendirmeler

Öğretmenlere göre öğrencilerin uygulama çalışmalarını ekonomik faktörler, öğrencinin yaşadığı çevre, öğretmenin öğrenciye karşı davranışları, öğrencinin derse karşı tutumu, okulun sağladığı olanaklar etkilemektedir.

Öğrencilerin % 60'ının yerel ve ulusal sanatçıları takip etmedikleri görülmektedir. Bu durum öğrencilerin var olan sanatsal üretimlerden haberdar olmasını ve sanatsal birikim oluşmasını engellemektedir. Aynı şekilde Öğrencilerin çoğu lise öğrenimleri boyunca müzeye gitmemiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularına ve değerlendirmelere dayalı olarak elde edilen sonuçlar ve bunlara bağlı geliştirilen öneriler yer almaktadır.

Sonuçlar

DGSSL ile GTOGSSL resim bölümü öğrencilerinin sanatsal ifadelerinde sanat tarihi bilgisinin etkisini saptamaya yönelik yapılan araştırmanın bulgularından, değerlendirme ve tartışmalarından elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- 1- Öğrencilerin büyük çoğunluğu, iyi bir sanat eğitimi almaları için sanat tarihi bilgisiyle donanmanın gerekli olduğunu düşünmektedir.
- 2- Öğrencilerin yaklaşık yarısı, edindikleri sanat tarihi bilgisinin sanatsal gelişimleri açısından faydalı olacağını düşünmektedir.
- 3- Öğrencilerin okullarındaki sanat eğitimine bakış açıları değerlendirildiğinde yarısının bu eğitimi yeterli bulduğu yarısının yeterli bulmadığı sonucu çıkmıştır.
- 4- Öğrenciler Sanat Tarihi dersinde çok fazla ezber yapmadıklarını düşünmektedir.
- 5- Öğrencilerin çoğu Sanat Tarihi dersinin ders saatlerinin artırılması gerektiğini düşünmektedir.
- 6- Öğrencilerin ifadelerinden Sanat Tarihi dersinde görsel-işitsel uyarıcılara sahip (film gösterimi vb.) materyallerin kullanılmadığı anlaşılmaktadır.
- 7- Öğrencilerin çoğu yerel ve ulusal sanatçıları takip etmemektedir. Sergilerden faydalanmamaktadır. Bu durum öğrencilerin yaşadıkları şehirlerle de alakalı olabilir.

- 8- Öğrencilerin büyük çoğunluğu okullarında daha iyi bir sanat eğitimi verilebileceği görüşündedir.
- 9- Öğrencilerin yarıdan fazlası lise eğitimleri boyunca müzeye gitmemiştir.
- 10- Öğrencilerin yaklaşık tamamı sanat tarihinin öğrenciyi sanat ve sanatçıya ulaşma adına araştırmaya yönelttiğini düşünmektedir.
- 11- Öğrencilerin ifadelerinden okullarda Sanat Tarihi dersi işlenirken farklı materyallere yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır.
- 12- Öğrencilerin yarısından fazlası kendilerini geliştirmek için ders dışı araştırma faaliyetleri yapmamaktadır.
- 13- Öğrencilerin çoğu atölye ortamında işlenen bir Sanat Tarihi dersinin sınıfta işlenene göre daha verimli olacağını düşünmektedir.
- 14- Öğrencilerin tamamına göre, yapılan herhangi bir atölye çalışmasında sanat tarihi bilgisinden yararlanılabilir.
- 15- Öğrencilerin ifadelerinden, öğretmenlerin atölye derslerinde sanat tarihi konularına değindiği sonucuna ulaşılmıştır.
- 16- Öğrenciler en çok İki Boyutlu Sanat Atölye dersindeki uygulama çalışmalarında sanat tarihi bilgisini kullanmaktadır. Bunu Üç Boyutlu Sanat Atölye dersi takip etmektedir.
- 17- Öğrencilerin çoğu Sanat Tarihi dersinin estetik değeri olan çalışmaları ayırt edebilmelerini sağladığını düşünmektedir.
- 18- Öğrenciler Sanat Tarihi dersinde kaynak olarak en çok kitaptan yararlanmaktadır.
- 19- Öğrencilerin büyük çoğunluğu Sanat Tarihi dersinin, sanat eserlerini inceleme ve değerlendirme yoluyla özgün görsel çalışmalar yapma becerilerini geliştirdiğini düşünmektedir.
- 20- Öğrencilerin ifadelerinden Sanat Tarihi dersinde eğitsel gezi faaliyetlerinden yararlanma durumunun okul bazında değişiklik gösterdiği sonucu çıkmıştır.
- 21- Öğretmenlerin tamamı sanat tarihi konusunda eğitim almış olmanın mesleki yeterliliğe katkısı olacağı görüşündedir.

22- Öğretmenler sanatsal kültürlenme ve birikim sağlayan sanat tarihi eğitiminin, günümüz sanatının anlaşılmasını sağlaması bakımından öğrenciler için gerekli bir öğrenme alanı olduğu görüşündedir.

23- Öğretmenler sanat tarihi bilgisini, Sanat Tarihi, Çağdaş Türk Sanatı, Sanat Eserlerini İnceleme gibi teorik derslerle ve İki Boyutlu Sanat Atölye, Üç Boyutlu Sanat Atölye gibi temel plastik sanat dersleriyle aktarmaktadır.

24- Öğretmenler Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde yer alan Sanat Tarihi ders programını yeterli görmektedir. Ancak öğretmenler, 12. sınıfta yoğunlaşan bu dersin 9., 10. ve 11. sınıflara yayılmasının daha faydalı olacağını düşünmektedir.

25- Öğretmenlere göre öğrencilerin uygulama çalışmalarının niteliğini; çevre, ekonomik faktörler, öğretmenin öğrenciye davranışları, derse karşı tutum, öğrencinin psikolojisini ve çalışma durumunu yönlendiren aile ve arkadaş ortamları etkilemektedir.

26- Öğretmenlerin çoğu Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi'nden haberdardır ve bu yöntemle işlenen derslerin daha verimli olacağı görüşünü paylaşmaktadırlar. Ancak, bu yöntemden haberdar olmayan ve bu yöntemi kullanmayan öğretmenler de bulunmaktadır.

27- Öğretmenler örüntüsel bir öğrenme sağlayacağından ve sanatsal birikim oluşturacağından çok alanlı sanat eğitiminin önemli olduğunu düşünmektedirler.

28- Öğretmenler çoğunlukla röprodüksiyon etkinliğiyle sanat tarihi bilgisini uygulama çalışmalarına transfer etmeye çalışmaktadırlar.

29- Öğretmenlerin çoğu; öğrencilerin, sanat tarihi bilgisi etkili bir biçimde öğretildiği takdirde, uygulama çalışmalarına bu bilgiyi yansıttıkları görüşündedir. Ancak sanatsal ifadeye sanat tarihi bilgisinin etki etmediğini belirten öğretmenler de bulunmaktadır.

Öneriler

Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin resim bölümünde okuyan öğrencilerin sanatsal ifadelerinde sanat tarihi bilgisinin etkisinin irdelendiği bu çalışmada,

ders işlenişi, program yapısı, yöntem teknik ve öğretmen yaklaşımları konularında öneriler geliştirilmiştir.

1- Okullarda görev yapan öğretmenlerin niteliğini belirlemesi bakımından yüksek öğretim kurumlarının eğitim yaklaşımları çok önemlidir. Öğretmen adayının mesleki ve alan yeterliliği üniversite eğitimi boyunca şekillenmektedir. Bu yüzden üniversiteler öğretmen adayını, bilgi birikimi ve sanatsal beceri edinecek şekilde yetiştirmelidir.

2- Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde çalışan öğretmenler alanlarında uzman kişilerden oluşmalıdır. Sanat Tarihi alanında eğitim almış branş öğretmenleri bu okulların kadrolarına dahil edilmelidir.

3- Hizmet içi eğitimlerle öğretmenlerin çağdaş öğretim yöntem-tekniplerinden haberdar olmaları ve bu yöntem-teknipleri derslerde kullanmaları sağlanmalıdır.

4- Sanat tarihinin disiplinler arası bir yaklaşımla değerlendirilip, muhafaza ettiği içeriğin bu yolla aktarılması öğrencide farklı pencerelerin açılmasını sağlayacaktır. Bu bağlamda Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi sanat eğitiminde yer bulmalıdır.

5- Gerek Sanat Tarihi dersinde gerekse uygulama derslerinde farklı öğretim yöntemleriyle ders işlenişi zenginleştirilmelidir.

6- Sanat Tarihi dersi işlenirken öğrenilenlerin kalıcılığı artırma amacıyla görsel ve işitsel uyarıcılar içeren materyallere yer verilmelidir.

7- Sanat tarihi bilgisinin sanatsal ifadeye etki edebilmesi için öğrencide bir birikim oluşması gerekmektedir. Yani 1 veya 2 dönemlik bir sanat tarihi eğitimini kastedilmemektedir. En az 3 yıllık bir sanat eğitimi altyapısı olmalıdır ki öğrenci bu birikimi çalışmalarına yansıtabilsin. Bu açıdan 12. sınıfta yoğunlaşan Sanat Tarihi eğitimi tüm lise öğrenimi sürecine sınıf düzeyleri dikkate alınarak yayılmalıdır. 9. sınıf öğrencisinin, temel niteliğinde bir sanat tarihi dersiyle sanat eğitimine başlangıç yapması faydalı olacaktır. İlerleyen sınıflara doğru detaylandırılan Sanat Tarihi dersi içeriği, hedeflenen kazanımları gerçekleşmesi için destekleyicidir.

8- Öğretmenlerin sanat tarihi bilgisinin sanatsal ifadeye etkisi ve sonuçları hakkında yeterince bilgileri olmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin bu

bilgi eksikliğinden dolayı bilgi transferi de gerçekleşmemektedir. Tek düze, statik bir sanat eğitimine yol açan bu durumu engellemek için, öğretmenlerin alandaki yenilikleri takip etmeleri ve uygulamaları sağlanmalıdır.

9- Sadece uygulama çalışmalarıyla değil teori ve uygulamanın senteziyle desenlenmiş eğitim anlayışları ğretim programını şekillendirmelidir.

10- Bu okullarda öğrencilerin sosyalleşmesini, ifade becerilerinin gelişmesini sağlayacak müze ve eğitsel gezi faaliyetlerinden faydalanılmalıdır. MEB bu gezileri yaygınlaştırabilecek projeler geliştirmelidir.

KAYNAKÇA

- ALAKUŞ, A. O., MERCİN, L., AYAYDIN, A., VURAL, D. Ü., YILMAZ, M. G., (2009). **Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi**, Ankara, Pegem A Yayınları
- ALAKUŞ, A. O., Mercin, L., (2005). **Sanat Eleştirisi ve Pedagojik Eleştiri Yönteminin İncelenmesi**, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 5, s, 36-46
- ALTUNER, H. (2007). **Türkiye’de Ortaöğretim Müfredatlarında Sanat Tarihi Derslerinin Tarihi Süreç İçinde Değerlendirilmesi ve Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırılması**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- ARTUT, K. (2009). **Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**, Ankara, Anı Yayıncılık
- AYKUT, A. (2006). **Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler**, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21. Sayı, s, 33-42
- BÖLÜKOĞLU, İ. H. (2002). **Bilgi Çağında Eğitim Fakültelerinde Resim-İş Eğitiminin Genel Bir Değerlendirmesi**, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 22, Sayı 3, s, 247-259
- BUYURGAN, S. (2000a). **Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim Bölümü Mezunlarının Yüksek Öğretimdeki Başarı Durumları İle İlgili Bir Değerlendirme**, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19, s, 32-42
- BUYURGAN, S. (2000b). **Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim Öğretmenlerinin Bölümlerinde Uygulanan Sanat Eğitimi İle İlgili Görüşleri**, **1. Ulusal Güzel Sanatlar Eğitimi Sempozyumu**, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.

- BUYURGAN, S. MERCİN, L. (2005). **Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları**, Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları
- ÇETİN, T. (2006). **Resim İş Anabilim Dallarında Müze Eğitiminin Sanat Tarihi, Sanat Eleştirisi ve Anasanat Atölyelerinde Uygulamalarına Etkisi**, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- ÇETİN, Y. (2001). **Çağdaş Sanat Eğitiminde Sanat Tarihi Öğretimi**, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 7, (63-64).
- ENGİN, N. (2008). Desen Dersinde Sanat Tarihi Temelli Bilginin Yeri ve Önemi. **3. Ulusal Sanat Eğitimi Sempozyumu**, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- ELKOYUN, Ö. (2007). **Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Öğretmenler Tarafından Bilinmişlik Düzeyi ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar**, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- FARAGO, F. (2006). **Sanat**, (Çev: Özcan Doğan), Ankara, Doğubatı Yayınları
- FİŞHER, E. (2005). **Sanatın Gerekliliği**, (Çev: Cevat Çapan), Ankara, Payel Yayınları
- GOMBRICH, E. H. (2004). **Sanatın Öyküsü**, (Çev: Erol Erduran-Ömer Erduran) Remzi Kitabevi, İstanbul.
- HEPTUNALI, Ö. (2007). **Günümüzde Plastik Sanatlarda Yeni Sanat Yaklaşımları Ve Bu Yaklaşımların Sanat Eğitimindeki Yeri**, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- KATIRANCI, M. (2003). **Sanat Eğitimi Nasıl Olmalıdır?**, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/160/katiranci.htm, Erişim Tarihi: 05.01.2011

- KESER, N. (2009). **Sanat Sözlüğü**, Ankara, Ütopya Yayınları
- KIRIŞOĞLU, O. T. (2005). **SANATTA EĞİTİM Görmek, Öğrenmek, Yaratmak**, Ankara, Pegem A Yayınları.
- KIRIŞOĞLU, O. T - STOCROCKİ, M. (1997). **Ortaöğretimde Sanat Öğretimi**, Ankara, YÖK/Dünya Bankası.
- KURT, A. (2009). **Sanat ve Psikoloji Etkileşiminde İfade Kavramının Sanat Eğitimine Etkileri**, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- MEB, (2006a). **Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi Öğretim Programı (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar)**, Ankara, MEB. Yayınları
- MEB, (2006b). **Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı (12. Sınıf)**, Ankara, MEB. Yayınları
- ÖZSOY, V. - Alakuş, A. O. (2009). **Görsel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri (Resim-İş Eğitimi)**, Ankara, Pegem Yayınları
- ÖZSOY, V. (2007). **Görsel Sanatlar Eğitimi Resim-iş Eğitiminin Tarihi ve Düşünsel Temelleri**, Ankara, Gündüz Yayıncılık
- ÖZTÜRK, M. (2008). **Yök-Dünya Bankası Projesi Bağlamında Sanat Eleştirisi Dersi Örneği İle Sanat Eğitimi Öğretmeninde Standart Bilgiye Erişememe Sorununun İrdelenmesi**, 3. Ulusal Sanat Eğitimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara.
- SAN, İ. (2003a). **Sanat Eğitimi Kuramları**, Ankara, Ütopya Yayınları
- SAN, İ. (2003b). **Sanat ve Eğitim**, Ankara, Ütopya Yayınları
- SÖZEN, M. – TANYELİ, U. (2005). **Sanat Kavramları ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul, Remzi Kitabevi

- ŞAHİN, D. (2009). **Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Sanat Eseri İnceleme Dersinin Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemine Göre İşlenmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- ŞEN, Ü.S. (2005). **Sanat Eğitiminde Bilimsel Araştırma Yöntemlerinin Kullanılması**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 5, Sayı 1, s, 343-360
- YASAN, Ö. Y. (2008). **Güzel Sanatlar Fakültelerinin Resim Bölümlerinde Okutulan Kuramsal Derslerin Atölye Derslerinde Etkisi İle ilgili Öğrenci Ve Öğretim Elemanlarının Görüşleri**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- YERLİKAYA, H. (2006). **Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Temel Tasarım Dersinin Yaratıcılığa Katkıları**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- YETKİN, S. K. **Güzel Sanatların Eğitimdeki Yeri**, Erişim Adresi: <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/481/5634.pdf> Erişim Tarihi: 04.02.2011
- YOLCU, E. (2009). **Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**, Ankara, Nobel Yayınları
- <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> Erişim Tarihi: 12.05.2011

EKLER

Öğrenci Anket Formu

1- İyi bir sanat eğitimi almam için sanat tarihi öğrenmem gereklidir.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

2- Edindiğim sanat tarihi bilgisi sanatsal gelişimim açısından faydalıdır.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

3- Bu okulda verilen sanat tarihi bilgisi yeterlidir.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

4- Sanat tarihi dersini ezber yaparak öğrenirim.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

5- Sanat tarihi dersinin ders saatinin artırılması gereklidir.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

6- Okulumuzda sanat tarihi dersi işlenirken görsel materyaller yer verilir.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

7- Yerel veya ulusal sanatçıları takip ederim.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

8- Okulumda daha iyi bir sanat tarihi eğitimi verilebilir.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

9- Sanat tarihi dersinde öğrendiklerimi çabuk unuturum.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

10-Okulumda yılda en az bir defa müze ziyareti düzenlenir.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

11-Sanat tarihi dersi öğrenciyi sanata ve sanatçıya ulaşma adına araştırmaya yöneltir.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

12-Okulumuzda sanat tarihi dersi işlenirken farklı materyaller kullanılır.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

13-Kendimi sanat tarihi konusunda geliştirmek için derslerle yetinmem araştırmalar da yaparım.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

14-Atölye ortamında işlenen bir sanat tarihi dersi sınıfta işlenene göre daha verimli olur.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

15-Yapılan herhangi bir atölye çalışmasında sanat tarihi bilgisinden yararlanılabilir.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum

- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

16-Atölye derslerinde öğretmenlerimiz sanat tarihi konularına değinir.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

17-Üç boyutlu sanat atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanırım.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

18-Grafik çalışmaları dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanırım.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

19-İki boyutlu sanat atölye dersinde sanat tarihi bilgisinden yararlanırım.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum

- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

20-Sanat tarihi dersi öğrencilerin estetik değeri olan çalışmalarını ayırt edebilmelerini sağlar.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

21-Sanat tarihi dersinde en çok internetten yararlanırım.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

22-Sanat tarihi dersinde en çok kitaplardan yararlanırım.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

23-Uygulama çalışmalarında teknik (pastel, yağlı boya, akrilik..) konusunda bilgi edinmek için sanat tarihine başvururum.

- a- Tamamen Katılıyorum

- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

24-Sanat tarihi dersi öğrencilerin, sanat eserlerini inceleme ve değerlendirme yoluyla özgün görsel çalışmalar yapma becerilerini geliştirir.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

25-Sanat tarihi dersinde gezi etkinlikleri (müze, ören yeri, sergi...) düzenlenir.

- a- Tamamen Katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kısmen katılıyorum
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle Katılmıyorum

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Saygıdeğer öğretmen;

Bu görüşme AGSL Resim Bölümü Öğrencilerinin Sanatsal İfadelerinde Sanat Tarihi Bilgisinin Rolü adlı tez çalışmasının araştırılması amacı ile yapılmıştır. Cevaplayacağınız sorular sanat tarihi bilgisinin gerekliliği, öğrencilerin uygulama yaparken etkilendiği değişkenler ve sanat tarihi bilgisinin uygulama etkinliklerine transferi durumunu sınaama amaçlıdır. Vereceğiniz bilgilerin sadece araştırma amacıyla kullanılacağını ve gizli tutulacağını özellikle belirtmek isterim. Ayrıca araştırma raporunda isimleriniz şifrelenecektir.

Samimiyetiniz ve katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

1. Sizce sanat tarihi konusunda eğitim almış olmak, bir sanat eğitimcisinin mesleğinde daha başarılı olmasını sağlar mı?

2. Sizce sanat eğitimi alan bir öğrenci sanat tarihi dersini neden almalıdır?

3. Öğrencilere sanat tarihi bilgisini hangi dersler aracılığı ile kazandırmaktasınız?

4. Güzel sanatlar liselerinde yer alan sanat tarihi dersi programı size göre yeterli midir?

5. Öğrencilere sanat tarihi bilgisi aktarırken ne gibi yöntem teknikler kullanıyorsunuz? (sizin kullandığınız)

6. Sanat tarihi dersi işlenirken verimliliği artırıcı ne gibi yöntemler kullanılabilir? (olması gereken)

7. Sanat tarihinin hangi konuları (eski çağ uygarlıkları, ortaçağ sanatı, Rönesans sanatı, çağdaş sanat akımları) ile sanatsal ifade (uygulamalı çalışmalar) arasında ilişki vardır?

8. Öğrencilerin uygulama çalışmalarının niteliğini hangi faktörler etkilemektedir?

9. Sanat tarihi dersinin öteki sanat disiplinleri (eser eleştirisi, estetik, uygulama çalışmaları) ile birleştirilmesi sanatsal ifadeye ne gibi bir katkı sağlar?

10. Sanat tarihi bilgisinin uygulama etkinliklerine transferini sağlamaya yönelik ne gibi yöntem teknikler kullanıyorsunuz?

11. Sizce öğrenciler sanat tarihinde edindikleri bilgileri uygulama çalışmalarında kullanıyorlar mı? Bu konuda edindiğiniz izlenimler nelerdir?